

สำนักงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

ครั้งที่ ๒๒/๒๕๕๐

วันจันทร์ที่ ๑๑ เดือนมิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

สำนักงานการประชุมและชวเลข สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

คณษกรรมาธิการตรวจแล้ว วันที่ ๒๔ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

สภารับรองในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร

ครั้งที่ ๔๓/๒๕๕๐ เป็นพิเศษ วันจันทร์ที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

สารบัญ

รายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๒๒/๒๕๕๐

วันจันทร์ที่ ๑๑ เดือนมิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

ณ ตึกรัฐสภา

หน้า

ระเบียบวาระที่ ๑	เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม ไม่มี	
ระเบียบวาระที่ ๒	รับรองรายงานการประชุม ไม่มี	
ระเบียบวาระที่ ๓	เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว - ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช (ซึ่งคณะกรรมการ ยกร่างรัฐธรรมนูญจัดทำเสร็จแล้ว) <u>ผู้อภิปราย</u> - นาวาอากาศตรี ประสงค์ สุ่นศิริ - นายสุนทร จันทรวงศ์ - นายศิวัช แสงมณี - นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย - นายสุรพล พงษ์ทัตศิริกุล - นายธงทอง จันทรางศุ	๒ ๕ ๗, ๒๗ ๘ ๙, ๑๕, ๗๒, ๗๕, ๑๑๒, ๑๑๖, ๑๓๔, ๑๓๕, ๑๕๖, ๑๕๗, ๑๖๒, ๑๖๙, ๑๗๒ ๙, ๑๓ ๑๑, ๑๒, ๑๖, ๑๑๓, ๑๒๐, ๑๓๗

หน้า

- นายวิชา หงส์ประภัศร	๑๓, ๑๔, ๑๙, ๔๔, ๔๗, ๕๒, ๕๖, ๖๓ ๑๗๐, ๑๗๑, ๑๗๖
- ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์	๑๔, ๑๙, ๒๐, ๔๓, ๕๗, ๖๒, ๖๘, ๑๔๘, ๑๖๐, ๑๖๕, ๑๖๘, ๑๗๐, ๑๗๑, ๑๗๖, ๒๑๗
- นายวุฒิชชาติ กัลยาณมิตร	๑๕, ๔๒, ๒๒๖
- นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ	๑๘, ๑๙, ๒๓, ๒๖, ๒๗, ๓๑, ๓๔-๓๖, ๓๘, ๓๙, ๔๑, ๘๙, ๑๒๔, ๑๒๗, ๑๓๐, ๑๓๑
- นายศักดิ์ชัย ชุ่มจิตติกุล	๑๘, ๑๙, ๒๑๐
- นายสมเกียรติ รอดเจริญ	๒๑, ๓๕, ๑๑๖, ๒๑๖
- นางสดศรี สัตยธรรม	๒๑, ๒๐๗
- นายการุณ ไสงาม	๒๗, ๓๑, ๓๔, ๓๖, ๓๗, ๓๙, ๔๑, ๘๕, ๘๙, ๙๔, ๑๐๒, ๑๐๖, ๑๒๔, ๑๒๗, ๑๒๘, ๑๓๔, ๑๘๐, ๒๓๓, ๒๓๔

หน้า

- นายวีณัฐ ม่านมุงศิลป์	๓๖
- นายเศวต ทินกุล	๓๙, ๔๑, ๕๓, ๕๔, ๖๑, ๖๔, ๙๖, ๙๗, ๑๑๐, ๑๒๘, ๑๓๑, ๑๓๒, ๑๓๓, ๑๘๙, ๒๓๒, ๒๓๓
- นายไพโรจน์ พรหมสาส์น	๔๒, ๘๗, ๑๐๕, ๒๑๘
- นายวิทยา งานทวี	๔๒, ๘๗
- นายธีรวัฒน์ ร่วมไทรทอง	๔๔ – ๔๖
- นายกฤษฎา ให้วัฒนานุกูล	๔๖, ๑๑๒, ๑๑๔, ๑๒๐, ๑๒๑, ๑๓๕
- นายวิชัย รูปขำดี	๔๙, ๖๔
- นายอัชพร จารุจินดา	๕๐, ๕๕, ๗๖, ๙๗, ๑๐๔, ๑๒๗, ๑๔๑, ๑๔๕, ๑๔๗, ๑๕๑, ๑๕๕
- นายคมสัน โพธิ์คง	๕๘, ๑๕๐, ๑๕๔, ๑๖๔, ๑๖๖, ๑๖๙, ๑๗๒, ๑๗๓, ๑๙๕, ๒๐๙

- รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง	๖๕, ๖๗, ๗๗, ๗๙, ๘๒, ๘๔, ๙๒, ๑๒๘, ๑๒๙, ๑๓๙, ๑๔๐, ๑๔๔, ๑๔๖, ๑๔๙, ๑๕๒, ๑๕๖, ๑๖๗, ๑๗๔, ๑๗๗, ๑๗๘, ๑๘๐, ๒๑๒, ๒๑๘
- นายวิทยา คชเชื่อน	๗๖
- นายอรรครัตน์ รัตนจันทร์	๘๗, ๙๐, ๑๐๑
- นายสวิง ตันอุดม	๙๒, ๑๔๐, ๑๔๓, ๑๘๓, ๒๓๐
- นายสุพจน์ ไข่มุกด์	๙๙, ๑๙๓
- ศาสตราจารย์จรัส สุวรรณมาลา	๑๐๓, ๑๔๐, ๑๔๔, ๑๔๖, ๑๕๔, ๑๖๘, ๑๗๔, ๑๗๖
- นายจรัญ ภัคดีธนากุล	๑๐๘
- นายอัศววิทย์ สุมาวงศ์	๑๑๑, ๑๕๗
- นายไพบูรณ์ วราหะไพฑูรย์	๑๗๔, ๑๗๕
- นายสมชัย ฤชุพันธุ์	๑๘๘
- นางสาวอลิสา พันธุศักดิ์	๑๙๑
- นายชูชัย ศุภวงศ์	๑๙๗, ๒๒๗
- นางกรรณิการ์ บรรเทิงจิตร	๒๐๔
- ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ	๒๑๓
- นายมนตรี เพชรขุ้ม	๒๒๑
- นางอังคณา นีละไพจิตร	๒๒๒

- นายปกรณ์ ปรียากร ๒๒๒
 - ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย ๒๒๙
 - นายหลักชัย กิตติพล ๒๓๒, ๒๓๓
-

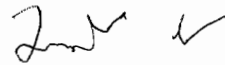
รายชื่อสมาชิกสภาาร่างรัฐธรรมนูญที่มา ลา ขาด ในการประชุมสภาาร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๒๒ / ๒๕๕๐
วันจันทร์ที่ ๑๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐

ลำดับที่	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด
๑.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนก โตสุรัตน์	✓		
๒.	นางกรรณิการ์ บรรเทิงจิตร	✓		
๓.	นายกฤษฎา ให้วฒนาภูกุล	✓		
๔.	นายก้านรงค์ จันทิก	✓		
๕.	นายการุณ ไสงาม	✓		
๖.	รองศาสตราจารย์กิตติ ตีระเศรษฐ์	✓		
๗.	ศาสตราจารย์เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม	✓		
๘.	นายเกียรติชัย พงษ์พาณิชย์	✓		
๙.	นายคมสัน โพธิ์คง	✓		
๑๐.	นายจรูญ ภัคดีธนากุล	✓		
๑๑.	ศาสตราจารย์จรัส สุวรรณมาลา	✓		
๑๒.	นายจตุรินทร์ ภิรมย์ภักดี	✓		
๑๓.	ศาสตราจารย์เจริญศักดิ์ โจรนฤทธิพิเชษฐ	✓		
๑๔.	รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง	✓		
๑๕.	นายช.ชัยนาท ศรีเสมาเมือง	✓		
๑๖.	นายชรินทร์ บัวประเสริฐ	✓		
๑๗.	นายชวลิต หมิ่นนุช	✓		
๑๘.	นายชาติชาย เจียมศรีพงษ์	✓		
๑๙.	นายชาติชาย แสงสุข	✓		
๒๐.	นายชาลี กางอิ้ม	✓		
๒๑.	นายชำนาญ ภูวิลัย	✓		
๒๒.	นายชูชัย ศุภวงศ์	✓		
๒๓.	นายโชคชัย อักษรนันท์	✓		
๒๔.	ศาสตราจารย์ไชยยศ เหมะรัชตะ	✓		
๒๕.	รองศาสตราจารย์ดวงสุดา เตโชติรส	✓		
๒๖.	นายเดโช สวหนานนท์	✓		
๒๗.	นายธนพิชัญญ์ มูลพฤษ์	✓		
๒๘.	พลตำรวจโท ธรรมนิตย์ ปิตะนีละบุตร	✓		
๒๙.	นายธวัช บวรวิชัยกูร	✓		

ลำดับที่	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด
๓๐.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์อติพันธ์ เชื้อบุญชัย	✓		
๓๑.	นายธีรวัฒน์ ร่มไทรทอง	✓		
๓๒.	รองศาสตราจารย์นครินทร์ เมฆไตรรัตน์	✓		
๓๓.	นายหรรณดี เศรษฐบุตร	✓		
๓๔.	นายนิตย์ วัจวิวัฒน์	✓		
๓๕.	นายนิมิตร ชัยจิระธิกุล	✓		
๓๖.	นายhurst มาประณีต	✓		
๓๗.	นายปกรณ์ ปรียากร	✓		
๓๘.	นายประดิษฐ์ เหลืองอร่าม	✓		
๓๙.	นายประพันธ์ นัยโกวิท	✓		
๔๐.	นายประวิทย์ อัครชิโนเรศ	✓		
๔๑.	นายประสงค์ พิฑูรกิจจ่า	✓		
๔๒.	นายปริญญา ศิริสารการ	✓		
๔๓.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณราย แสงวิเชียร	✓		
๔๔.	นางสาวพวงเพชร สารคุณ		✓	
๔๕.	นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ	✓		
๔๖.	นายพิสิฐ ลีอาธรรม	✓		
๔๗.	พลเรือเอก ไพร์ศักดิ์ วัชรมูล	✓		
๔๘.	นายไพบูลย์ วราหะไพฑูรย์	✓		
๔๙.	นายไพโรจน์ พรหมสาส์น	✓		
๕๐.	นายมนตรี เพชรขุ่ม	✓		
๕๑.	นางมณฑุศรี โชติเทวัญ	✓		
๕๒.	นายมานิจ สุขสมจิตร	✓		
๕๓.	พลตำรวจเอก มีชัย นุกุลกิจ	✓		
๕๔.	นายรัฐ ชุกลิน	✓		
๕๕.	รองศาสตราจารย์รุจิรา เตชางกูร	✓		
๕๖.	นายไอรส วงษ์สิทธิ์	✓		
๕๗.	นายวัชรา หงส์ประภัสร์	✓		
๕๘.	นายวิชัย รูปชาติ	✓		
๕๙.	นายวิชัย เรืองเรืองกุลฤทธิ	✓		
๖๐.	นายวิชัย ศรีขวัญ	✓		
๖๑.	ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ	✓		
๖๒.	นายวิฑูรยา บริบูรณ์ทรัพย์	✓		
๖๓.	นายวิฑูรยา คชเชื่อน	✓		

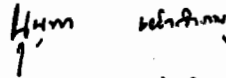
ลำดับที่	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด
๖๔.	นายวิทยา งานทวี	✓		
๖๕.	นายวิทวัส บุญญสถิตย์	✓		
๖๖.	นายวิหัง ม่านมุงศิลป์	✓		
๖๗.	นายวุฒิชชาติ กัลยาณมิตร	✓		
๖๘.	รองศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย	✓		
๖๙.	รองศาสตราจารย์ศรีราชา เจริญพานิช	✓		
๗๐.	นายศักดิ์ชัย อุ่ณจิตติกุล	✓		
๗๑.	นายศักดิ์นรินทร์ เชื้อนอห์น	✓		
๗๒.	นายศิวะ แสงมณี	✓		
๗๓.	นายเศวต ทินกุล	✓		
๗๔.	นางสดศรี สัตยธรรม	✓		
๗๕.	นายสนั่น อินทรประเสริฐ	✓		
๗๖.	นายสมเกียรติ รอดเจริญ	✓		
๗๗.	ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์	✓		
๗๘.	นายสมชัย ฤชุพันธุ์	✓		
๗๙.	นายสมยศ สมวิวัฒน์ชัย	✓		
๘๐.	นายสวัสดิ์ โชติพานิช	✓		
๘๑.	นายสว่าง ภูพัฒน์วิบูลย์	✓		
๘๒.	นายสวิง ตันอุต	✓		
๘๓.	นายสามขวัญ พนมขวัญ	✓		
๘๔.	นายสุนทร จันทร์รังสี	✓		
๘๕.	นายสุรชัย เลียงบุญเลิศชัย	✓		
๘๖.	นายสุรพล พงษ์ทัตศิริกุล	✓		
๘๗.	นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์	✓		
๘๘.	นายเสรี นิมะยุ	✓		
๘๙.	นายเสรี สุวรรณภานนท์	✓		
๙๐.	นายหลักชัย กิตติพล	✓		
๙๑.	นายอนุศาสน์ สุวรรณมงคล	✓		
๙๒.	นายอภิชาติ ดำดี	✓		
๙๓.	นายอรรถรัตน์ รัตนจันทร์	✓		
๙๔.	นายอรุณ ธรรมโน	✓		
๙๕.	นางสาวอลิสรา พันธุ์ศักดิ์	✓		
๙๖.	นายอัศววิทย์ สุมาวงศ์	✓		

ลำดับที่	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด
๙๗.	นางอังคณา นีละไพจิตร	✓		
๙๘.	นางสาวอามา อรรถบุรณวงศ์	✓		
๙๙.	นายอุทิศ ชูช่วย	✓		
๑๐๐.	นายโอกาส เตพละกุล	✓		
	รวม ๑๐๐ คน	๙๙	๑	-

(นางสาววรรณภัสสร รุจิกุลสิริ)

บุคลากร ๖

(นางบุญพา เผ่าสำราญ)

ผู้อำนวยการกลุ่มงานทะเบียนประวัติและสถิติ

รายงานการประชุมสภาาร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๒๒/๒๕๕๐

วันจันทร์ที่ ๑๑ เดือนมิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

ณ ตึกรัฐสภา

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๔๘ นาฬิกา

จำนวนสมาชิกที่มาประชุมทั้งหมดที่ลงชื่อไว้เมื่อเลิกประชุม ๙๙ คน

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านสมาชิก
ที่เคารพครับ ขณะนี้มีท่านสมาชิกมาลงชื่อเข้าประชุมครบองค์ประชุมแล้วนะครับ ผมขอ
เปิดการประชุม เพื่อดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระ

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม ไม่มีนะครับ

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองรายงานการประชุม

รับรองรายงานการประชุมสภาาร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๗/๒๕๕๐ วันจันทร์ที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

ครั้งที่ ๘/๒๕๕๐ วันจันทร์ที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

ครั้งที่ ๙/๒๕๕๐ วันจันทร์ที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๐ และ

ครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ) วันอังคารที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๐

ซึ่งได้วางให้ท่านสมาชิกตรวจดูแล้ว ก่อนที่จะเสนอให้สภารับรองครับ
ปรากฏว่า ไม่มีสมาชิกขอแก้ไขเพิ่มเติมแต่ประการใด

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านสมาชิกครับ
ถ้าไม่มีผู้ใดเห็นเป็นอย่างอื่น ถือว่า ที่ประชุมรับรองรายงานการประชุมทั้ง ๔ ครั้ง
ดังที่รายงานไปแล้วนะครับ ที่ประชุมรับรอง

นายธนิต เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ระเบียบวาระที่ ๓
เรื่องที่คุณะกรรมาธิการพิจารณาเสร็จแล้ว คือ

ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช
ซึ่งคุณะกรรมาธิการยก่างรัฐธรรมนูญจัดทำเสร็จแล้ว

ผมขออนุญาตเชิญคณะกรรมการเข้าประจำที่ครับ ท่านครับ
(คณะกรรมการเข้าประจำที่)

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านสทศรี
ขออนุญาตแจกเอกสาร แจกได้เลยนะครับ ท่านกรรมการครับ ถ้าที่ไม่พอ ทั้ง ๒ ซีกเลย
นะครับ แล้วแต่ท่านถนัด ท่านสมาชิกครับ วันนี้ศึกษาระดับปริญญาโท สาขา
ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเว็สเตอร์ (Webster
University) สหรัฐอเมริกา (United States of America) ก็ขอเข้ามาฟัง สังเกตการณ์
จำนวน ๑๔ ท่านนะครับ ที่อยู่ข้างหลังท่าน นั่งอยู่ข้างหน้าผมนั่น ยินดีต้อนรับนะครับ
ท่านสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญที่เคารพทุกท่านครับ วันนี้จะเป็นวันแรกที่ท่านสมาชิก
จะได้พิจารณานะครับ เดียวก็ฟังท่านทางคณะกรรมการ คือ วันนี้เราจะพิจารณา แก้ไข
ร่างรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญท่านได้ร่างขึ้น โดยนำฟังความ
คิดเห็นของประชาชน องค์กรต่าง ๆ และฟังข้อเสนอแปรญัตติของท่านสมาชิกที่ได้เสนอ
คำแปรญัตติไปตามขั้นตอน ที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญชั่วคราว ฉบับปัจจุบันแล้ว
เราประชุมกันวันนี้ เราจะได้ฟังคำชี้แจงของคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ถึงที่มา
ของการแก้ไขปรับปรุง จนมาเป็นเอกสารที่ปรากฏอยู่ต่อหน้าท่านสมาชิกแล้ว ในขั้นนี้เป็น
การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญที่มีการแก้ไขแล้ว ซึ่งจะได้พิจารณาไปตามลำดับ และ
ขั้นตอน ตามที่เราได้ปรึกษาหารือกันนะครับ รอท่านกรรมการนั้น ผมขอเรียนท่าน
สมาชิกว่า ในการประชุมพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญนี้ จะได้มีการพัก เพื่อรับประทานอาหาร
ตอนกลางวัน ระหว่างเวลา ๑๒.๐๐ นาฬิกา ถึง ๑๓.๐๐ นาฬิกา และเวลาเย็น ระหว่าง
เวลา ๑๗.๐๐ นาฬิกา ถึง ๑๙.๐๐ นาฬิกา นะครับ จึงใคร่ขอความกรุณาท่านสมาชิกได้
เข้าร่วมประชุมโดยพร้อมเพรียงกัน และขอให้งดการประชุมคณะกรรมการชุดต่าง ๆ
ตั้งแต่วันที่ ๐๙.๓๐ น. ซึ่งเป็นเวลาที่เราจะเริ่มพิจารณาประชุมประจำวัน สำหรับสัปดาห์
นี้ ตามที่ได้เคยเรียนท่านแล้วว่า เราจะประชุมติดต่อกัน ๕ วันทำการนี้ นะครับ เพื่อดูว่า
ในการพิจารณาจะใช้เวลาอย่างไร เพราะกรอบเวลาเราขยายไม่ได้เกินวันที่ ๖ กรกฎาคม
นะครับ ถ้าจำเป็นอย่างไร จะเพิ่มเวลาอย่างไรก็ไปดูอีกที แต่สัปดาห์นี้เราขอเวลาของ

สภาพิติบัญญัติไว้ เขาจะไม่มีประชุมนะครับ ถ้าทางคณะกรรมการพร้อมแล้ว
ขออนุญาตเชิญเลยครับ

นาวาอากาศตรี ประสงค์ สุ่นศิริ (ประธานคณะกรรมการ) : กราบเรียน ท่านประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญที่เคารพ และท่านสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญ ผู้ทรงเกียรติ กระผม นาวาอากาศตรี ประสงค์ สุ่นศิริ ในฐานะประธานคณะกรรมการ ว่างใคร่ขอกราบเรียนความเป็นมา เพื่อที่ประชุมแห่งนี้จะได้รับทราบว่า กรรมการ ว่างร่างนั้น ได้ดำเนินการไปแล้วอย่างไร ท่านประธานที่เคารพ ตามที่สภาว่างรัฐธรรมนูญ ได้ตั้งกรรมการว่างรัฐธรรมนูญ เพื่อจัดทำร่างรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันประชุมสภาว่างรัฐธรรมนูญครั้งแรก ซึ่งคณะกรรมการได้จัดทำร่าง รัฐธรรมนูญฉบับรับฟังความคิดเห็นเสร็จ เมื่อวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๐ และได้จัดพิมพ์ และส่งมอบให้สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญ องค์กร และบุคคลที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๐ และได้เผยแพร่ไปยังกระทรวง ทบวง กรม องค์กรต่าง ๆ และประชาชน นอกจากนี้ ยังได้เผยแพร่ไปตามจังหวัดต่าง ๆ โดยผ่านคณะกรรมการวิสามัญประสาน การมีส่วนร่วมและการทำประชามติ คณะกรรมการวิสามัญรับฟังความคิดเห็นและการ มีส่วนร่วมของประชาชนประจำจังหวัด คณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นขององค์กร ตามรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชน ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ รวมทั้งคณะกรรมการ ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ นอกจากนี้ คณะกรรมการได้เดินทางไปชี้แจงและรับฟัง ความคิดเห็นร่วมกับคณะกรรมการวิสามัญประสานการมีส่วนร่วมและการประชามติ คณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชนภาคต่าง ๆ และ คณะกรรมการวิสามัญรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชนประจำ จังหวัด ในพื้นที่ต่าง ๆ ท่านประธานที่เคารพ คณะกรรมการได้รวบรวมข้อมูลความ คิดเห็นที่ได้รับจากองค์กรตามรัฐธรรมนูญ กระทรวง ทบวง กรม และประชาชน ซึ่งได้ แสดงความคิดเห็น โดยส่งมาทางประธานและรองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการว่างรัฐธรรมนูญ และคณะกรรมการต่าง ๆ ของสภาว่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งคณะกรรมการได้นำข้อมูลที่ได้รับมาดังกล่าวนี้ พิจารณาประกอบกับคำแปรญัตติ

ของท่านสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญ ในการแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งคณะกรรมการได้มีการแก้ไข เพิ่มเติมประเด็นสำคัญต่าง ๆ เช่น เรื่องแนวนโยบาย พื้นฐานแห่งรัฐ สิทธิเสรีภาพของประชาชน ที่มาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา การสรรหากรรมการองค์กฤษฎีต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ ร่างรัฐธรรมนูญฉบับที่กำลังเสนอดังกล่าวว่างรัฐธรรมนูญในขณะนี้ มีหลักสำคัญเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนให้เป็นที่ประจักษ์ชัดเจนนยิ่งขึ้น สนับสนุนให้ประชาชนมีบทบาท และมีส่วนร่วมในการปกครอง และตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐอย่างเป็นรูปธรรม และเกิดความสัมฤทธิ์ผล ทั้งยังได้กำหนดกลไกสถาบันทางการเมืองทุกส่วนให้มีดุลยภาพ บัดนี้ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งมีกระผมเป็นประธานนั้น ได้จัดทำร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเสร็จแล้ว จึงใคร่ขอเสนอต่อที่ประชุมสภาว่างรัฐธรรมนูญแห่งนี้ พิจารณาต่อไป ขอขอบพระคุณครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านสมาชิกที่เคารพครับ ในการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญในวันนี้ ผมขอปรึกษาที่ประชุม เพื่อดำเนินการดังนี้ครับ ๑. ผมจะให้ที่ประชุมพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ โดยเริ่มต้นด้วยชื่อร่าง คำปรารภ และพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราจนจบร่างนะครับ ท่านไม่มีความเห็นเป็นอย่างอื่นนะครับ

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ๒. การอภิปรายผู้มีสิทธิอภิปราย ได้แก่ ผู้แปรญัตติซึ่งได้ส่งวนคำแปรญัตติ ผู้รับรองคำแปรญัตติ สมาชิกมีสิทธิอภิปรายในกรณีที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำ หรือข้อความ กรรมการยกกร่างรัฐธรรมนูญมีสิทธิแถลงชี้แจงคำอภิปรายของผู้แปรญัตติทีละคนเป็นลำดับไป หรือจะรวบรวมชี้แจงครั้งละหลายคนก็ได้ ท่านไม่มีความเห็นเป็นอย่างอื่นนะครับ

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ๓. การลงมติในแต่ละมาตรา มีวิธีการดังนี้ มาตราที่สมาชิกยื่นคำขอแปรญัตติตามมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ การลงมติให้ถือเอาเสียงข้างมาก มาตราที่คณะกรรมการเห็นชอบให้แก้ไขเพิ่มเติม หากมีสมาชิกไม่เห็นด้วย การลงมติให้ถือเอาเสียงข้างมาก มาตราที่สมาชิกขอแก้ไขเพิ่มเติมในระหว่างการประชุม คือ ไม่ได้ยื่นคำขอแปรญัตติตามมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญไว้ การลงมติต้องมีสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าสามในห้า คือ ๖๐ คน เห็นชอบด้วยการแก้ไขเพิ่มเติมนั้น การลงมติทุกครั้งจะมีการบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกแต่ละคน และเปิดเผยบันทึกดังกล่าวไว้ในที่ประชาชนอาจเข้าไปตรวจสอบได้ ข้อ ๓ นี้ท่านมีความเห็นเป็นอย่างอื่นไหมครับ

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ไม่มีนะครับ เป็นไปตามนี้ครับ ถ้าอย่างนั้นจะเริ่มเลยนะครับ เชิญท่านสุนทรครับ

นายสุนทร จันทรังสี : ท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม สุนทร จันทรังสี สสร. นม. กระผมขอความกรุณาท่านประธานโปรดได้ดำเนินการประชุมตามระเบียบใน

มาตรา ข้อ ๕๑ โดยเคร่งครัดด้วยนะครับ ตั้งแต่การอภิปรายที่จะต้องใช้ภาษาไทยเป็นส่วนใหญ่ อย่างหนึ่งนะครับ แล้วก็ว่าจากต้องไม่เสียดสีกับผู้ใด ท่านประธาน ประการสำคัญ สิ่งที่ผมกำลังมองแล้วก็คงนสนทนาก็คือ อยากจะเรียนถามท่านประธานว่า สิ่งนี้ท่านประธานสภาได้อนุญาตให้เข้ามาตั้งในที่นี้หรือเปล่า ถ้าท่านเห็นชอบด้วย จะได้เป็นที่ทราบกันว่า ท่านเห็นชอบกับท่านศิวะ แสงมณี ซึ่งผมจะเข้าใจว่า ท่านศิวะนำเข้ามาตั้ง เพราะท่านนั่งอยู่ข้าง ๆ นะครับ สิ่งนี้ผมว่า เป็นของสูงนะครับ ไม่ใช่จะเป็นสิ่งที่ใครจะยกไปแสดงอะไร ที่ไหนก็ได้ อีกทั้งยังเป็นการผิดข้อบังคับที่ ๕๑ ด้วย นอกจากท่านประธานจะอนุญาตให้ตั้งได้ มิเช่นนั้นแล้ว ผมว่า ต่อไปใครอยากจะทำอะไรเข้ามาตั้งก็ตั้งกันเกะกะเรื่อยเปื่อยไป ขอให้ท่านประธานพิจารณาด้วยครับว่า จะอนุญาตหรือไม่ หรือจะให้นำไปไว้ที่ใด เพราะว่าสิ่งนี้เป็นของสูงนะครับ มิใช่เป็นเครื่องมือทางการเมืองของใคร

นายธนนิติ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ขอบพระคุณครับ ท่านศิวะถูกพาดพิง ท่านศิวะช่วย เอาอะไรมาตั้ง เอาออกด้วยสิ

นายศิวะ แสงมณี : ท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม ศิวะ แสงมณี สสร. ผู้ที่นั่งอยู่ข้าง ๆ ผมนี้ ไม่ทราบว่าเป็นผู้อะไรนะครับ เพราะว่าผมเองคนละที่กัน นี่มันอยู่ตรงกลางนะครับ ผมว่า ผมขออนุญาตว่า ไม่ทราบว่าเป็นผู้อะไร ก็คงเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐสภาที่จะต้องมาดูนะครับ เพราะว่าหน้าที่ผม เขาให้มาอภิปรายอย่างเดียวครับผม ขอบพระคุณครับ

นายนวนิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : เจ้าหน้าที่ คุณศิริจะไม่ใช่ ตกลงใครเอาเข้ามาครับ มีไหมครับ ไม่มี เจ้าหน้าที่ช่วยเอาออกทีนะครับ ผมขอดำเนินการต่อไปนะครับ เดี่ยวเจ้าหน้าที่จะเอาออกครับ ท่านเลขาเริ่ม

นายวัชรินทร์ จอมพลาพล (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ชื่อร่าง ไม่มีการแก้ไข คำปรารภ ไม่มีการแก้ไข มีผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ คือ ท่านสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย ครับ

นายนวนิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : เชิญครับ ท่านสุรชัยครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ขอขอบคุณครับท่านประธาน ผม สุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญครับ สำหรับคำปรารภ กระทบได้ขอแปรญัตติไว้ โดยเพิ่มเติม พระปฐมบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ลงในย่อหน้าที่ ๓ ของคำปรารภ เหตุผลที่กระทบได้ขอเพิ่มเติมดังกล่าว นั้น ก็ขอกราบเรียนต่อท่านประธานและที่ประชุมว่า กระทบมีความต้องการที่จะให้พระปฐมบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้น เป็นที่มาของอุดมการณ์แห่งชาติ ให้ปรากฏในรัฐธรรมนูญ เพื่อประกาศให้พี่น้องประชาชนชาวไทยทั่วประเทศได้ทราบว่าการปกครองแผ่นดินโดยธรรม ดังที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชทานไว้ นั้นสมควรที่จะบัญญัติให้เป็นหลักการสำคัญในรัฐธรรมนูญ เพื่อให้สอดคล้องกับอุดมการณ์เรื่อง แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง รายละเอียดของการแปรญัตติดังกล่าว กระทบขออบหมายให้ท่านสุรพล พงษ์ทัตศิริกุล เป็นผู้อภิปรายแถลงต่อที่ประชุมแห่งนี้ครับ

นายนวนิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : นิดหนึ่งนะครับ ท่านสุรพล ตกลงยกร่าง คำปรารภนี้ เอาแต่ต้นเลยใช่ไหม เชิญครับ ท่านสุรพลต่อ

นายสุรพล พงษ์ทัตศิริกุล : กราบเรียนท่านประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญที่เคารพ ท่านสมาชิกทุกท่านครับ ในเรื่องการขอแปรญัตติ การเพิ่มอุดมการณ์แห่งชาติ โดยอัญเชิญพระปฐมบรมราชโองการมาใส่ไว้ที่นี่ครับ ต้องขออนุญาตกราบเรียนว่า จากการรับฟังความคิดเห็นจากหลายฝ่าย ก็มีความเห็นว่า ในการบริหารบ้านเมื่อนั้นเราก็มี

วัตถุประสงค์ที่จะทำให้ชาติบ้านเมืองนั้น มีความมั่นคง มีความปลอดภัย มีความเจริญ เพราะฉะนั้นจากรัฐธรรมนูญ ๑๖ ฉบับนี้ะครับ เราก็จะพูดแต่โครงสร้างทางอำนาจว่า อำนาจอธิปไตย อำนาจบริหารมาจากไหน อำนาจตุลาการมาจากไหน อำนาจนิติบัญญัติมาจากไหนเท่านั้นเอง พูดถึงวิกฤตการณ์ของบ้านเมืองว่า ทำไมจึงจะต้องมีรัฐธรรมนูญ ฉบับนี้ แต่ว่าเราไม่เคยพูดถึงว่า เป้าหมายของชาติ เป้าหมายทางการปกครอง ประชาธิปไตย ซึ่งจะสอดคล้องกับวัฒนธรรม ประเพณีทางการปกครอง ที่บอกว่า ประเทศไทยเรานั้น มีการปกครองประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข เราไม่ได้เคยเขียนได้เลย เพราะฉะนั้นก็จะขออนุญาตครับ ท่านประธานครับ ซึ่งในตอนแปรญัตตินี้ กระผมได้กราบเรียนคณะกรรมการไปครั้งหนึ่งแล้วว่า เราน่าจะหาอุดมการณ์แห่งชาตินี้มาใช้ โดยเฉพะอย่างยิ่งที่สอดคล้องกับพระปฐมบรมราชโองการคือ อุดมการณ์แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง ซึ่งต้องขออนุญาตกราบเรียนว่า บ้านเมืองที่ผ่านมานั้น พวกเราได้ทำกันในเรื่อง อุดมการณ์แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง เราทำตลอดทั่วพระราชอาณาจักร ไม่ว่าจะเป็นเหนือ ใต้ ออก ตก ที่ไหนก็แล้วแต่ เพราะฉะนั้นในส่วนนี้น่าจะมีบทบาทอย่างสำคัญในการใส่เอาไว้ในรัฐธรรมนูญ ซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายสูงสุดของชาติครับ แต่ว่าในตอนแปรญัตติในชั้นกรรมาธิการนั้น กระผมได้กราบเรียนท่านกรรมาธิการว่า ก็สุดแล้วแต่ท่านกรรมาธิการจะใส่ไว้ในตรงไหนที่คิดว่าเหมาะสม เพราะฉะนั้นก็ขออนุญาตกราบเรียนครับ ท่านประธานครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ในนี้เดี่ยวฝากท่านกรรมาธิการดูนิดหนึ่ง ร่างรัฐธรรมนูญ ร่าง มันเกินมาคำหนึ่งหรือเปล่า ฝากดูด้วยนะครับ พรรคที่ ๓ กรรมาธิการจะชี้แจงเลยใช่ไหมครับ เชิญครับ ท่านอาจารย์ธงทองครับ

นายฉงทอง จันทรางศุ (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญที่เคารพ กระผม ฉงทอง จันทรางศุ กรรมาธิการครับผม สำหรับข้อสังเกตเบื้องต้นที่ท่านประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญได้กรุณาทักเมื่อครูนี้นะครับ คณะกรรมาธิการขอประทานอนุญาตที่ประชุมแห่งนี้ ที่จะปรับแก้ไขตามข้อสังเกตของท่านประธาน โดยที่ใช้คำจำเริญว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ไม่มีคำว่า ร่าง ครับผม ส่วนประเด็นที่ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติได้กรุณาแปรญัตติ และเสนอเพิ่มข้อความ โดยเติมเนื้อความลงในส่วนของคำปรารภ ตอนที่ เป็นความตอนท้าย โดยเพิ่มความถึงเรื่อง พระปฐมบรมราชโองการ ในรัชกาลปัจจุบัน แล้วก็อ้างอิงถึงอุดมการณ์แผ่นดินธรรมแผ่นดินทองนั้น กระผมขอประทานกราบเรียนว่า ในขั้นที่ผู้แปรญัตติได้พบหารือกับคณะกรรมาธิการนั้น คณะกรรมาธิการได้กราบเรียนชี้แจง แล้วก็ก็มีเหตุผลทางฝ่ายกรรมาธิการที่จะขอประทานอนุญาตยื่นเหตุผลเดิมสองสามประการดังนี้ครับผม ข้อแรก ก็คือ คำปรารภ ที่ปรากฏในร่างที่เราพิจารณาอยู่ในเวลานี้นะครับ เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญแล้ว มีแบบฟอร์ม (Form) หรือว่าถ้อยคำ ซึ่งทางฝ่ายสำนักราชเลขาธิการจะได้เป็นผู้จัดทำเพิ่มเติมขึ้น ในส่วนที่เป็นข้อความในตอนต้น เพื่อที่จะเชื่อมโยงว่า ข้อความในคำปรารภนี้เป็นประกาศพระบรมราชโองการ ผมขอประทานอนุญาตที่จะยกตัวอย่างที่ปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ นะครับ ในวรรคสองของคำปรารภนั้น ก็จะมีดำเนินความว่า พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหาจักรีบรมราชูปถัมภ์ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ โปรดกระหม่อมให้ประกาศว่า เพราะฉะนั้นข้อความที่สภาร่างจะได้พิจารณากันให้ความเห็นชอบในที่นี้ครับ สุดท้ายแล้ว จะไปเดินกระแสดำเนินการเป็น ประกาศพระบรมราชโองการ เป็นสิ่งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จะได้มีประกาศพระบรมราชโองการเช่นนั้น นี่เป็นข้อสังเกตประการแรกครับผมว่า ในส่วนนี้เราจึงรู้สึกว่าจะน่าจะไม่ใช่เป็นการพอมเหมาะพอควรที่จะนำพระปฐมบรมราชโองการ ตามแนวที่ท่านสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญผู้ทรงเกียรติได้กรุณาแปรไว้มากกว่าซ้ำอีกที เพราะว่าหลังจากที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ท่านมีพระปฐมบรมราชโองการ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ปี ๒๕๖๓ แล้วนี้ คนอื่นจะอ้างว่า ท่านมีพระปฐมบรมราชโองการอย่างนั้น ก็ว่าไป แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ไม่เคยมี

พระบรมราชโองการเช่นว่านั้นซ้ำอีกหนหนึ่ง ซึ่งเป็นข้อความของพระองค์เองนะครับ เพราะท่านรับสั่งหนเดียว พูดหนเดียว ก็หนักแน่นและทรงปฏิบัติต่อเนื่องมา โดยตลอดแล้ว ความจำเป็นที่ต้องมากล่าวซ้ำอีกครั้งหนึ่ง ในฐานะซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ พระบรมราชโองการนั้น ไม่เคยมีแบบธรรมเนียมที่เราคิดว่าเคยปฏิบัติมาก่อน ในส่วนนี้ก็มี ความเห็นของกรรมาธิการร่วมกันว่า น่าจะยืนยันไว้ นะครับ อีกประการหนึ่ง การพูดถึง อุดมการณ์แห่งชาติ ในเรื่อง แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง นั้น ผมคิดว่า ก็เป็นสิ่งที่ดีนะครับ แต่ความตกผลึกชัดเจนว่า เราเรียกว่า สิ่งนี้เป็นอุดมการณ์ของชาติ แท้เพียงหรือเปล่า แล้วสรุปได้ด้วยคำสองคำจริงหรือไม่ ในหลาย ๆ เวทีอาจจะมีความคิดเห็นแตกต่างกันอยู่ แล้วก็ในเวลาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญคราวนี้ ประเด็นอภิปราย ประเด็นถกเถียง ก็ยังไม่เคยมีการพูดจกกันลึกซึ้งว่า ถ้าจะค้นสาระกันมาให้ได้ว่า อุดมการณ์ของชาติจริง ๆ แล้วนะ สรุปว่าอยู่ในวลีหรือประโยค จะเป็นเพียงใด แค่นั้น ผมคิดว่า แนวทางที่เรา จะต้องมาพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญเวลานี้ครับ ระยะเวลาอาจจะไม่เพียงพอ ที่เราจะ มาพูดกันในรายละเอียดที่มีความสำคัญในส่วนนี้ อีกประการหนึ่ง ก็คือว่า แนวการจัดทำ คำปรารภที่กรรมาธิการได้ยกวางขึ้นนี้ ก็เป็นแนวทางการจัดทำคำปรารภ ซึ่งได้ยึดถือ แนวที่ได้เคยจัดทำมาแล้วในปี ๒๕๔๐ ซึ่งผมคิดว่า ก็มีข้อความที่กระชับ แล้วก็ส่วนใดที่เป็น เนื้อหาสาระนั้น ก็พยายามทำให้มีเฉพาะแก่นสาระจริง ๆ ที่ปรากฏอยู่ ขอประทาน กราบเรียนเหตุผลของคณะกรรมาธิการดังที่ว่านี้ครับ แล้วก็สำหรับเหตุผล คงเป็นอย่างนี้ ครับ

นายธนนิติ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ตัวร่างนี้ คำว่า ร่าง อยู่ในเนื้อในด้วยนะครับ ท่านอาจารย์ธงทอง ย่อหน้า

นายธงทอง จันทรางศุ (กรรมาธิการ) : ในเนื้อใน ขอประทานตัดคำว่า ร่าง ออกจากในเนื้อหาที่อยู่ในคำปรารภอีก ๓ ที่ครับผม

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ครับ บางส่วนต้องมีร่างอยู่นะครับ ตัดเฉพาะที่เกิน ก็ฝากคณะกรรมการยกร่างตรวจทานภาษาอันนี้ อีกทีหนึ่ง ท่านสมาชิกท่านใดจะมีความเห็นอีกไหมครับ ในเรื่องคำปรารภครับ ถ้าไม่มีผมจะได้ขอมตินะครับ ก็มีเพียงแต่ความติดตามที่ของคณะกรรมการนะครับ ท่านสุรพลครับ

นายสุรพล พงษ์ทัตศิริกุล : กราบเรียนท่านประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญที่เคารพครับ การที่ท่านกรรมาธิการได้กรุณาชี้แจงมานี้นะครับ กระผมก็ต้องขอขอบพระคุณนะครับว่า ไม่ควรจะเอ่ย หรือว่ายกถ้อยคำของพระองค์ท่านมากล่าวซ้ำนี้ นะครับ แต่ว่าอยากจะทำกราบเรียนนิดหนึ่งครับว่า อุดมการณ์แผ่นดินธรรมแผ่นดินทองนั้น ได้มีการปฏิบัติ ได้มีการทำกันมา ในที่ต่าง ๆ ในพื้นที่ต่าง ๆ ของพระราชอาณาจักรนี้ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก ซึ่งกระผมได้รับราชการมาทั่วประเทศนี้นะครับ แล้วก็เป็นแนวทาง ซึ่งตามพระปฐมบรมราชโองการด้วย ถ้าจะมีทางใส่ไว้ได้นี้นะครับ กระผมคิดว่า ก็ไม่น่าจะเสียหายตรงไหน แต่กลับดีเสียอีกว่า นอกจากเราจะพูดถึงเรื่องที่มาของรัฐธรรมนูญตามระบบประชาธิปไตยแล้วนี้ ยังเป็นการยกย่อง เชิดชูสถาบันที่เราเคารพรักกันนะครับ เพียงแต่ว่า ถ้าจะไม่ใส่ในสิ่งที่ไม่สมควร เราก็ไม่ใส่นะครับ แต่ว่าถ้าจะใส่ อุดมการณ์แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง นี้ ผมเชื่อว่าคนทั้งแผ่นดินเขารู้ครับว่า อุดมการณ์แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง นั้นมาจากไหนครับ กระผมขออนุญาตครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : กรรมาธิการไม่ชี้แจงเพิ่มเติมแล้วนะครับ เชิญท่านวัชราครับ

นายวัชรา หงส์ประภัสร์ : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม นายวัชรา หงส์ประภัสร์ สสร. ในเรื่องคำปรารภนี้นะครับ กระผมได้แปรญัตติไว้ด้วย แล้วเนื่องจากทางคณะกรรมการได้รับที่จะนำไปปรับปรุง โดยจะใช้ส่วนหนึ่งของคำแปรญัตติไปพิจารณาด้วย เพราะฉะนั้นถ้าท่านประธานจะถามมติว่า จะเอาหรือจะยืนตามที่คณะกรรมการร่างเอาไว้ กระผมว่าก็น่าจะไม่ใช่เป็นการสมบูรณณ์นะครับ โดยที่ในที่ประชุมคณะกรรมการได้พูดไว้เช่นนั้นครับ ขอขอบคุณครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : คือ ในเอกสารบอกว่า อันนี้ท่านพอใจแล้ว ท่านสงวนไว้หรือเปล่า ผมไม่รู้ที่ท่านตกลงอะไรกับกรรมาธิการ ท่านตกลงกับกรรมาธิการ เดียวกรรมาธิการเขาคงบอกเองนะ ท่านวัชราครับ ใช่ไหม ท่านตกลง เอกสารบอกว่า ผู้แปรญัตติพอใจ ก็เลยเหลือเพียงแต่ว่า ท่านสุรัชชัยผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรใช่ไหม เพราะฉะนั้นเรื่องเวลานี้มันก็เหลือระหว่างที่กรรมาธิการเสนอกับที่ผู้แปรญัตติ เชิญท่านวัชรา เชิญครับ

นายวัชรา หงส์ประภัสสร : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ กระผมวัชรา หงส์ประภัสสร กระผมกราบเรียนนั้น กราบเรียนตามที่ได้มีการพูดคุยกันในที่ประชุมคณะกรรมาธิการ เป็นเช่นนั้นจริงครับว่า ทางคณะกรรมาธิการจะรับไปพิจารณาโดยปรับปรุงคำแปรญัตติ โดยจะถือเอาคำแปรญัตติของกระผมนี้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งด้วยขอขอบคุณครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ก็เอาตามเอกสาร
ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานครับ ผม สมคิด เลิศไพฑูรย์ กรรมาธิการครับ กรรมาธิการไม่ติดใจ ถ้าท่านวัชราจะอภิปรายนะครับ แล้วก็ยังมีมติในเรื่องนี้ไปด้วยนะครับ ก็เป็น ๒ คำแปรญัตตินะครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : หมายความว่าให้ท่านวัชราเสนอที่ท่านแปรไว้ใช่ไหม

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : ใช่ครับ

นายวัชรา หงส์ประภัสสร : ขอขอบคุณครับ กระผมขอให้ท่านวุฒิสภาตินำเสนอครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : เชิญท่านวุฒิสภาตินะครับ

นายวุฒิชชาติ กัลยาณมิตร : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพครับ ท่านประธานครับ คือประเด็นนี้ ในเรื่องของคำปรารภ วันนั้นหลังจากที่เราเข้าไปชี้แจงกับ คณะกรรมาธิการยกกว้าง ทางผมเป็นคนบอกเองว่า เราไม่ติดใจ เพียงแต่ว่า ขอให้ฟังรับ ข้อสังเกตจากคำปรารภของที่กระผมทำไว้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งบ้าง เพราะว่า อยากจะ เพิ่มเติมข้อความให้มันครบถ้วนสมบูรณ์ อ่านแล้วก็ดูมีถ้อยคำที่สละสลวยได้ใจความ กระผมขออนุญาตอย่างนี้ว่า จริง ๆ วันนั้นทางท่านกรรมาธิการท่านก็รับปากผมว่า เดี่ยวท่านจะดูแลให้ นะครับ เราก็เลยไม่ติดใจที่จะไปสงวนคำแปรญัตติไว้ นะครับ อย่างไรก็ตาม ก็ตาม ด้วยความเคารพต่อที่ประชุมแห่งนี้ นะครับ ในเมื่อทางกระผมไม่ได้สงวน คำแปรญัตติไว้ กระผมก็ขออนุญาตให้ดำเนินไปตามระเบียบข้อบังคับการประชุม นะครับ ขอขอบคุณครับ

นายธนนิติ เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ขอบพระคุณครับ เพราะฉะนั้นตรงนี้ก็ไม่มีท่านอื่น ตรงนี้ก็คงเหลือ ๒ ฝ่าย ตามที่กรรมาธิการเสนอ แล้วก็ ตามที่ท่านสุรชัยขอสงวนคำแปร ท่านสุรชัยเชิญครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ขอบคุณครับ ท่านประธานครับ ผม สุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย สสร. ผู้ยื่นคำแปรญัตติในคำปรารภ นะครับ ก็ขอกราบเรียนต่อ ท่านประธาน แล้วก็ที่ประชุมแห่งนี้ว่า เมื่อได้รับฟังคำชี้แจงของกรรมาธิการผู้ชี้แจงแล้ว กระผมมีความพอใจ แต่ขอกราบเรียนว่า เรื่องของคำปรารภตามที่กระผมได้ยื่นคำขอ แปรญัตติไว้ แล้วก็ตามที่ท่านสุรพลได้อภิปราย แลจนถึงเหตุผลที่มีความตั้งใจต้องการ ให้มีการบรรจุเรื่องของพระปฐมบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ไว้ในคำปรารภนั้น ก็ด้วยมีเจตจำนงที่ต้องการให้คำประกาศหรือพระบรมราชโองการ ในการที่จะประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับนี้ต่อไปนั้น ได้มีการบ่งชี้ให้เห็นถึงเรื่องของ เจตจำนงในการที่ใช้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในการปกครองประเทศไทยตามแนว พระบรมราชโองการ ก็คือ ในเรื่องของแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง เพราะฉะนั้นก็ฝาก กราบเรียนท่านกรรมาธิการครับ ถ้ามีความเป็นไปได้ ในเรื่องของการปรับปรุงถ้อยคำลงใน คำปรารภ ก็จะเป็นพระคุณยิ่ง สุดท้ายกระผมไม่ติดใจครับ

นายบรรณิณี เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านไม่ตั้งใจนี้ไม่ต้องโหวต (Vote) แต่หมายความว่า ท่านฝากกรรมาธิการยกร่าง ที่นี้ผมก็เรียนถามว่า ถ้าท่านฝากแบบนี้ กรรมาธิการยกร่างไปยอมแล้วนี้ เข้าใจว่า ข้อแก้ของกรรมาธิการยกร่างนี้ต้องโหวตด้วย ๖๐ เสียงใช่ไหม ต้องใหม่ กรรมาธิการยอมใหม่ ยอมรับของท่านไปหรือเปล่า

นายทอง ทอง จันทรางศุ (กรรมาธิการ) : ขอประทานกราบเรียน ท่านประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ กระผม ทอง ทอง จันทรางศุ กรรมาธิการครับ ก็ขอขอบคุณสำหรับความเข้าใจที่ท่านสมาชิกผู้ขอแปรญัตติได้กรุณาได้อธิบายไปเมื่อครูนี้นะครับ แต่อย่างที่ผมได้กราบเรียนนะครับ มีเหตุผลอยู่ ๒ ส่วน ส่วนหนึ่งว่าด้วยเรื่องของพระบรมราชโองการ ซึ่งเมื่อนี้ก็ก็ได้กราบเรียนไว้แล้ว ประเด็นที่ ๒ เรื่องอุดมการณ์แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง นั้น กระผมกราบเรียนเหตุผลไปว่า ระยะเวลาการพูดกันเรื่องนี้ ไม่เฉพาะแต่ในสภาว่างนะครับ ในสังคมไทยผมคิดว่า ยังไม่ตกลึกและชัดเจนเพียงพอ ผมคิดว่า การที่จะด่วนนำเอาประเด็นนี้มาบรรจุไว้ในคำปรารภ ซึ่งเป็นเนื้อหาสาระสำคัญส่วนหนึ่งของรัฐธรรมนูญนั้น ดูจะเร็วเกินไป คณะกรรมาธิการขอประทานอนุญาตที่จะยื่นตามร่างครับ

นายบรรณิณี เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ยื่นตามร่างนะครับ ท่านสุรชัย ก็แล้วแต่กรรมาธิการแล้วนะครับ ใช่ไหมครับ ไม่ตั้งใจแล้วนะครับ ก็ผ่านครับ เชิญท่านเลขา

นายวัชรินทร์ จอมพลาพล (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : หมวด ๑ บททั่วไป ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๑ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๒ ไม่มีการแก้ไข มีกรรมาธิการขอสงวนความเห็น และผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ

นายบรรณิณี เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ผู้สงวนความเห็นเชิญท่านสดศรีครับ

(นางสดศรี สัตยธรรม ไม่อยู่ในที่ประชุม)

๑๗

สสร ๒๒/๒๕๕๐

วิรุฬห์ ๘/๓

นายธนิต เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านสดศรีไม่อยู่
ท่านต่อไป ท่านพิเชียรครับ

- ๘/๑

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : ครับ กราบเรียนท่านประธานสภา
ร่างรัฐธรรมนูญ ท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อนสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ
ท่านผู้มีเกียรติที่รับฟังอยู่ทางบ้าน พี่น้องประชาชนทั่วประเทศนะครับ และเพื่อน
สื่อมวลชนที่เคารพนะครับ กระผม นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ สสร. หมายเลข ๐๔๕
นะครับ ก็ได้ขออนุญาตสงวนคำแปรญัตติ ในมาตรา ๒ นี้ไว้ นะครับ โดยกระผมได้เสนอ
คำแปรญัตติ ดังนี้ นะครับ มาตรา ๒ ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข กระผมได้ขออนุญาตแปรญัตติ เพิ่มเติมข้อความ
ในวรรคสองว่า และมีพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ

(นายศักดิ์ชัย อุ่นจิตติกุล ได้ยื่นและยกมือขึ้น)

นายบรรณิธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : คุณพิเชียร
ขอคิดหนึ่ง ท่านศักดิ์ชัย ประท้วงหรืออะไรครับ เชิญครับ

นายศักดิ์ชัย อุ่นจิตติกุล : ท่านประธาน ผมขออนุญาตหารือครับ
ท่านประธานครับ ท่านประธานที่เคารพครับ ผม ศักดิ์ชัย อุ่นจิตติกุล สสร. ครับ
ผมขออนุญาตหารือครับ เนื่องจาก มาตรา ๒ และมาตรา ๗๘ มีเนื้อความสาระ
ที่ใกล้เคียงกัน ดังนั้น จึงอยากให้ที่ประชุมได้พิจารณาในเรื่องของ มาตรา ๒ กับ ๗๘ ว่า
ควรจะพิจารณาพร้อมกันหรือไม่ครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : เดี่ยวก่อน เรื่องนี้
มีเกี่ยวกับ ๒ มาตราเท่านั้นหรือ เข้าใจว่า มีมากกว่านี้หรือเปล่า

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : มีมาตรา ๓๗ อีกมาตราหนึ่งครับ
ท่านประธานครับ รวม ๓ มาตรา

นายบรรณิธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : แล้วก็ ๗๘ ใช่ไหม

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : ครับผม

นายบรรณิธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านเสนอว่า
จะขอให้ดูพร้อมกัน

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : ครับ ผมขออนุญาตตั้งนี้ได้ไหมครับ
ท่านประธานครับ คือ ขออนุญาตพูดเหตุผลสั้น ๆ นิดเดียว แล้วก็ประเด็นทางที่

ประชุมใหญ่จะพิจารณาร่วมกันอย่างไรก็ได้ ซึ่งเมื่อวานนี้ เราก็ได้มีการประชุมนอกรอบกัน ก็คิดว่า โดยหลักการใหญ่ นั้น น่าจะมีการเลื่อนการพิจารณาของ มาตรา ๒ ไปรวมอยู่ใน มาตรา ๙๘

นายบรรณิธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : คืออย่างนี้ คุณพิเชียร ถ้าเห็นพ้องกันว่า จะเลื่อนนี้ ก็ยังไม่ต้องพูด ต้องไปพูดตอนนี้นั้นน่าจะ คือ ต้องได้พูดแน่ แต่ต้องไปพูดพร้อมกันนะ แต่ว่า เดี่ยวต้องถามสมาชิกเสียก่อนดีกว่า ขอนิดหนึ่ง

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : ได้ครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : คุณศักดิ์ชัยอยาก ให้เลื่อน

นายศักดิ์ชัย อุ่ณจิตติกุล : ครับ ท่านประธานสภาที่เคารพครับ ผม ศักดิ์ชัย อุ่ณจิตติกุล สสร. ครับ ผมคิดว่า อยากจะให้ที่ประชุมพิจารณาเลื่อน มาตรา ๒ ๓๗ ไปรวมกันที่มาตรา ๙๘ ครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านสมาชิกครับ เนื่องจากในการพิจารณา มาตรา ๒ ฟังท่านยกวาง

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานสภา ร่างรัฐธรรมนูญ ผม สมคิด เลิศไพฑูรย์ กรรมาธิการยกวางรัฐธรรมนูญครับ ทางฝ่าย กรรมาธิการยกวางได้หารือกันแล้วนะครับ มีความเห็นตรงกับท่านศักดิ์ชัยครับ เพราะ อยากให้นำเรื่อง พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ นี้ไปคุยกัน ใน มาตรา ๙๘ เลย เพราะว่าเนื้อหา นี้ ก็เป็นเนื้อหาเดียวกันนะครับ เพราะว่าในท้ายที่สุดนี้ เมื่อมีการคุยกันใน มาตรา ๒ แล้วนี้ อาจจะต้องไปเขียนใน มาตรา ๙๘ ถ้าเลื่อนไปก็อาจจะเป็นประโยชน์แก่ ส่วนรวมทั้งหมดครับ กรรมาธิการยกวางเห็นด้วยกับท่านศักดิ์ชัยครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านสมาชิกครับ คุณวัชราเชิญครับ ในเรื่องนี้นะครับ

นายวัชรา หงส์ประภัสร์ : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม วัชรา หงส์ประภัสร์ สสร. ขอกราบเรียนท่านประธานว่า ในเรื่อง มาตรา ๒ นี้ ทางกระผมได้ยื่นคำขอแปรญัตติเพิ่มเติม ยื่นเมื่อวานนี้ มีผู้รับรองครับ ครบถ้วน

มีท่านสวัสดิ์ ท่านวุฒินันท์ ท่านธวัช ท่านชำนาญ ท่านธิตีพันธ์ุ ท่านสดศรี ท่านวุฒิชาติ
ท่านนุรักษ์ ท่านวิทยา ท่านธนพิชญ์ และบุคคลอื่นที่รับรองไว้ในขอเดิมของกระผม
มีท่านปริญญา ท่านโอกาส ท่านศิวะ และท่านศักดิ์ชัย ในข้อที่ว่า ขอแปรญัตติเพิ่มเติม
เป็น วรยศของของ มาตรา ๒ ข้อความว่า พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติของ
ประเทศไทย ซึ่งทางคณะกรรมการได้รับไว้แล้วครับ ขอบพระคุณครับ

นายธนิต เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ถามท่านครับ
เอาประเด็นนี้ก่อนนะครับ ถามท่านกรรมาธิการ ประเด็นนี้ครับ ว่าอย่างไรครับ
ท่านกรรมาธิการครับ เชิญครับ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานสภาว่าง
รัฐธรรมนูญครับ สมคิด เลิศไพฑูรย์ เลขาธิการกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญครับ
ท่านวัชราได้ยื่นมาจริงนะครับ ฝ่ายเลขาธิการกรรมาธิการยกร่างได้ตรวจสอบแล้วนะครับ
ก็อยู่ภายในเวลาของเมื่อวาน กรรมาธิการยกร่างไม่ติดใจครับ หากจะมีการแปรญัตติ -----

แต่ขออนุญาตเรียนเพิ่มเติมว่า เนื่องจากเอกสารที่ท่านวิจัยมานี้ เป็นเอกสารที่ยื่นมา หลังจากที่ฝ่ายเลขาของสภาได้ทำเอกสารขึ้นที่อยู่ในมือท่านทั้งหลายมาแล้วนะครับ แต่ว่า ในเชิงการแปรญัตตินั้นก็คิดว่า น่าจะให้รับเป็นญัตติที่สามารถแปรญัตติได้ครับ กรรมการยกย่องไม่ติดใจนะครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านสมเกียรติ ครับ

นายสมเกียรติ รอดเจริญ : ขอบคุณท่านประธานครับ ผม สมเกียรติ รอดเจริญ สสร. ครับ เท่าที่ฟังจากชื่อที่ลงรับรองญัตติไว้ ดูท่าทางจะมีซ้ำกันหรือเปล่า ไม่ทราบครับ ทางฝ่ายเลขาขอความกรุณาช่วยตรวจสอบด้วยครับ ถ้าเพื่อซ้ำกันแล้วมีผล ต่อญัตติหรือเปล่าครับ ขอความกรุณาตรวจสอบด้วยครับ ขอขอบคุณครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : เดี่ยวฝ่ายเลขา รายชื่อเป็นอย่างไร เมื่อกี้ท่านสดศรี เชิญครับ

นางสดศรี สัตยธรรม : ประธานกราบเรียนท่านประธานสภานะคะ ดิฉัน สดศรี สัตยธรรม ในส่วนประเด็นที่ระบุไว้ในข้อ มาตรา ๒ นะคะ คงจะทราบว่าในมาตรา นี้ เดิมดิฉันได้ลงนามร่วมกับกลุ่มที่ ๑ โดยมีท่านพิเชียร อำนาควรประเสริฐ เป็นผู้ขอ แปรญัตตินะคะ แล้วก็อุบัติเหตุอะไรเกิดขึ้นมา ก็คงทราบในหน้าหนังสือพิมพ์แล้ว คือ เรื่องนี้มันเกิดจากการที่หลังจากมีการยื่นไปแล้วนะคะ ก็ปรากฏว่า ดิฉันก็ได้มีข้อตกลงกับ ทางคุณพิเชียรว่า มาตรา ๖๘ วรรคสอง นี้ะคะ เป็นเรื่องที่ดินจะขอแปรไว้ แล้วก็มา ร่วมกับมาตรา ๒ ของท่านพิเชียรแล้ว ก็เลยล็อก (Lock) กันได้ด้วยดี หลังจากนั้น ปรากฏว่า ในการทำเอกสารของสภา มาตรา ๖๘ (๒) ของดิฉันหายไปเลย ดิฉันก็ สอบสวนว่า เหตุผลอะไรจึงหายไป ก็ได้ทราบว่า ทางเจ้าหน้าที่สภาบอกว่า ท่านพิเชียร ตัดออกนะคะ ดิฉันก็บอกว่า เอ๊ะ ถ้าตัดออกอย่างนี้ ดิฉันก็ถือว่า เราตกลงกันโดยตาม สัญญาแล้วว่า จะต้องรับทั้งหมด แล้วดิฉันเห็นด้วยในเรื่องที่มี มาตรา ๒ ไว้ด้วยนะคะ ดิฉันเลยขอถอนชื่อออกจากการรับรองในครั้งนี้นะคะ ผลต่อมาก็ท่านพิเชียรก็มาทำความเข้าใจว่า อย่างไรก็ตามจะเสนอ ๖๘ (๒) เข้าไปนะคะ แล้วดิฉันก็เลยรออยู่ว่ามันจะเป็น

จริงอย่างที่ท่านว่าไหม แต่ก็เกิดอุบัติเหตุอีกครั้งที่ ๒ ก็คือว่า ของท่านการุณ ไสงาม
 นะคะ ถูกตัดหมดเลยทั้ง ๑๓๗ มาตรา ออกไปจากกลุ่มของท่านพิเชียร จนเหลือเพียง
 มาตราเดียว ซึ่งดิฉันก็ได้สอบถามแล้ว ทางเจ้าหน้าที่สภา ก็บอกยืนยันว่า ทางท่านพิเชียร
 ขอให้ตัดออกนะคะ เพราะว่าของท่านการุณขอสภาเดียว ซึ่งไม่ตรงกับท่านพิเชียร ก็ตัดใน
 ส่วนของท่านการุณออก จนเหลือเพียงมาตราเดียว แล้วดิฉันได้รับหนังสือยืนยันจาก
 เจ้าหน้าที่นะคะ มีข้อเท็จจริงอยู่อันนี้หมด ที่ส่งให้กับทางประธานกรรมการยกเว้นนะคะ
 หนังสือนี้อยู่ทางนี้ ทางเจ้าหน้าที่ได้ชี้แจงข้อเท็จจริงให้ทราบว่า เหตุเกิดมันเกิดจากอะไร
 นะคะ แล้วถ้าท่านสมาชิกท่านสนใจ ดิฉันจะขออนุญาตท่านแจกถ้าเห็นว่า เป็นการ
 สมควรในที่นี้ ดิฉันว่าขอเก็บในเรื่องนี้ไว้ก่อน ในเมื่อดิฉันเห็นอย่างนั้นแล้ว แล้วก็มีการโทษ
 เจ้าหน้าที่ว่า เจ้าหน้าที่ผิดพลาดเอง ดิฉันเห็นว่า เป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้อง เพราะเจ้าหน้าที่
 รัฐสภาดิฉันเชื่อว่าเป็นมืออาชีพกันทั้งนั้น การที่ทางเจ้าหน้าที่ตัดออกถึง ๑๓๗ มาตรานี้
 ดิฉันไม่เชื่อว่า เป็นการตัดโดยจงใจของเจ้าหน้าที่รัฐสภานะคะ ดิฉันเชื่อว่า ผู้ที่ขอ
 แปรญัตติเป็นผู้ตัด ดังนั้น ดิฉันจึงบอกว่า ถ้าเป็นเช่นนี้ ดิฉันก็คงจะร่วมสังฆกรรมไม่ได้
 เพราะเนื่องจากว่า เป็นการไม่ทำตามสัญญาที่จะเรียกว่า สัญญาสุภาพบุรุษกันนะคะ
 เพราะฉะนั้นดิฉันเห็นว่า ในตอนที่ตัวเองโดนนี้ ก็คิดว่าจะ โอ.เค. (O.K. – Okay) ผ่านไปได้
 นะคะ แต่ครั้งที่ท่านการุณโดนนี้ ดิฉันเห็นว่ามันไม่ถูกต้อง -----

แล้วก็มีกาโรโทษเจ้าหน้าที่รัฐสภา ซึ่งดิฉันเห็นว่า การทำร้ายผู้ที่ไม่สามารถแก้ปัญหาอะไรได้ คือ หมายความว่าเจ้าหน้าที่ที่เขาทำงานเป็นเจ้าหน้าที่ประจำ ส่วนพวกเรา สสร. นี่มาอยู่แค่ชั่วคราว หมดวาระเราก็ไปกันนะคะ แต่ถ้าต้องสอบสวนเจ้าหน้าที่รัฐสภาแล้ว ดิฉันทนไม่ได้ที่จะเห็นเด็กโดนผู้ใหญ่วังแวนะคะ จึงเห็นว่า ขอให้น้องเขาชี้แจงข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ในส่วนของท่านการุณ ไสงาม ซึ่งเขาก็ชี้แจงข้อเท็จจริงมาให้ทราบ แล้วก็ส่งไปที่ท่านประธาน ส่งไปที่ท่านประธานยกกว้างเรียบร้อยแล้วนะคะ ส่วนหนึ่งอันนี้ก็คือสำเนาที่ดิฉันขอไว้ นะคะ เพราะฉะนั้นในส่วนร่างที่ท่านพิเชียรยกขึ้นมา ดิฉันได้แจ้งต่อทางท่านประธานยกกว้างว่า ดิฉันขอถอน และก็ดิฉันได้ขอสงวนคำแปรญัตติไว้ใน มาตรา ๒ และ ๖๘ รวมทั้ง ๒๘๙ ด้วย ตามที่ได้แจกท่านสมาชิกทุกท่านแล้วในวันนั้นนะคะว่า มาตรา ๒ ดิฉันก็ยังขอให้มีการพุทธศาสนาเข้าไป แต่ไม่ได้เรียบเรียงอย่างที่ท่านพิเชียรว่าไว้ นะคะ ดิฉันเขียนไปว่า พุทธศาสนิกชนชาวไทยพึงจรรโลงศาสนาพุทธให้ยั่งยืน วัฒนาสถาพร คู่ชาติบ้านเมืองสืบไป อันนี้เป็นเรื่องที่ดีดิฉันได้เสนอขอสงวนไว้ใน มาตรา ๒ นะคะ แล้ว มาตรา ๖๘ ก็ขอสงวนไว้ ที่จะให้มีผู้นำเหล่าทัพของสภากลาโหมร่วมด้วยในองค์กรแก้ไขวิกฤติ แล้วก็ มาตรา ๒๘๙ ขอให้คงไว้ตามร่าง ในส่วนเกี่ยวกับอายุขององค์กรอิสระต่าง ๆ เพราะดิฉันไม่เห็นความจำเป็นที่จะตัดทอนอายุขององค์กรอิสระต่าง ๆ นะคะ เหล่านี้เป็นต้น ดิฉันก็ได้เสนอเข้ามาแล้ว เพราะฉะนั้นวันนี้ดิฉันขอได้ชี้แจงต่อทางสภาว่า เหตุผลอย่างไรถึงดิฉันได้ถอนชื่อออกจากการรับรองในกลุ่มที่ ๑ ออกไปนะคะ แล้วดิฉันได้เซ็นรับรองในเรื่องพุทธศาสนาของกลุ่มที่ท่านวัชราเป็นผู้แปรญัตติ แล้วก็ในเมื่อวานนี้ที่ว่าขอเพิ่มเติมนะคะว่า มาตรา ๒ ในส่วนพุทธศาสนายังคงมีไว้ เพราะฉะนั้น ดิฉัน เพื่อความชัดเจนในที่ประชุมสภาแห่งนี้ ซึ่งเป็นสภาอันทรงเกียรติ เพราะฉะนั้นดิฉันจึงถือว่า การที่บุคคลใดออกไปให้สัมภาษณ์ในลักษณะที่ไม่ถูกต้องนะคะ ดิฉันก็คงจะต้องรักษาไว้ซึ่งเกียรติยศของสภาแห่งนี้ ขอกราบขอขอบคุณค่ะที่ให้โอกาสชี้แจงค่ะ ขอขอบคุณค่ะท่าน

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : ท่านประธานครับ ขอใช้สิทธิพาดพิงครับ เพราะว่าท่านได้กล่าวพาดพิงกระผมมากเลยครับ ขอใช้สิทธิสั้น ๆ เท่านั้นครับ กราบเรียนท่านประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ ท่านกรรมาธิการ เพื่อน สสร. ที่เคารพนะครับ กระผมได้

ฟังท่านสดศรี สัตยธรรม ได้พูดเมื่อสักครู่นี้ กล่าวพาดพิงกระผมหลายเรื่อง หลายกรณี นะครับ กระผมใคร่ขอถือโอกาสนี้ชี้แจงมายังท่านทั้งหลาย รวมทั้งพี่น้องประชาชนคนไทย ทั้งชาติ นะครับ ที่รับฟังอยู่ผ่านทางสถานีโทรทัศน์และสถานีวิทยุ นะครับว่า เรื่องราวที่เกิดขึ้นทั้งหมดนั้น ผมมิได้โทษเจ้าหน้าที่เลยนะครับ ท่านต่างหากที่พูดแล้วพูดอีก ย้ำแล้ว ย้ำอีก นะครับ ผมได้เรียนไปแล้ว นะครับว่า เรื่องทั้งหมดนั้น กระผมได้ยื่นให้กับทาง เจ้าหน้าที่ไป เอกสารทั้งหมด นะครับ ไม่ว่าจะเป็นคำแปรญัตติของท่านสดศรี ซึ่งผมเขียนไว้ในข้อ ๒ ของคำแปรญัตติของกระผม นะครับว่า ให้คง มาตรา ๖๘ วรรคสอง แล้วยัง แถมเติมคำว่า รวมทั้งผู้นำสามเหล่าทัพ เข้าไปอีกด้วย ของท่านสดศรีนี้ ก็ปรากฏอยู่ครับ ไม่ได้มีการถอดออกแต่อย่างใดเลย ท่านเข้าใจผิด ผมก็ไปอธิบายให้ท่านฟังครั้งแล้วครั้งเล่า ท่านก็ไม่ฟังกระผม ผมก็สุดปัญญา ไม่รู้จะอธิบายอย่างไรแล้ว นะครับ แล้วก็ในครั้งแรกที่เจ้าหน้าที่มาถามผมนั้น ผมก็ไม่ได้ให้ตัดออกแต่อย่างใด ผมก็ให้คงเอาไว้ นะครับ แต่ผมก็ไม่ทราบว่า ทำไมมันถึงมีการตัดออกในเอกสารสีเขียว แต่ว่าต่อมาเจ้าหน้าที่เขาก็ได้เปลี่ยนแปลง นะครับ ได้บรรจุลงไปแล้ว นะครับ เพราะฉะนั้นกรณีของท่านสดศรีนี้ มันไม่ใช่ ความผิดของใครเลย นะครับ เจ้าหน้าที่ก็ไม่ได้กระทำผิด ผมก็ไม่ได้กล่าวหานะครับ -----

แล้วก็ในกรณีของท่านการุณ ใสงาม นั้น กระผมก็ได้ยื่นเอกสารทั้งหมดของท่านการุณ ๑๓๘ ประเด็นนะครับ แล้วก็ประมาณเจ็ดสิบกว่ามาตรานี้ ให้กับทางเจ้าหน้าที่นะครับ ณ เวลา ๑๖.๓๐ นาฬิกา ผมได้ไปยื่นเวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกา แล้วก็ท่านการุณ ใสงาม กับ กระผม ก็นั่งอยู่ตรงนั้นแหละครับ ตั้งแต่ ๑๖.๐๐ นาฬิกา ถึง ๑๗.๐๐ นาฬิกาเศษ นะครับ เอกสารทั้งหมดท่านการุณเซ็นทุกหน้านะครับ แล้วก็ได้ยื่นให้เจ้าหน้าที่ไปพร้อมกัน ในระหว่างที่ยื่นนั้น กระผมก็เห็นนะครับว่า ประเด็นของท่านการุณ กับประเด็นของ เพื่อน ๆ ที่ยื่นร่วมไปใน สสร. นั้น ไม่ตรงกัน ก็คือ ท่านอยากจะแปรให้มีสภาเดียว แต่ว่า ทางท่านอรรถวิรัตน์ กระผม นะครับ แล้วก็ก็มีคุณหมอธีรวัฒน์ด้วยนี้ เราแปรสภาคู่ไป มั่นขัดแย้งกันครับ ในญัตติที่เราได้นำเสนอ ตรงนี้ผมก็ได้กราบเรียน ผมได้โทรศัพท์เรียน ท่านเลขาธิการสมาธิกรายกว้าง ก็คือ ท่านอาจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ ผมได้เรียนท่านไปว่า ประเด็นตรงนี้ผมมีความคิดเห็น ๒ ด้านที่ยังไม่ได้ตกลงกัน ผมได้เรียนท่านอาจารย์สมคิด ไปตั้งแต่เวลา ๑๖ นาฬิกา ๓๐ นาที วันนั้นแล้วนะครับ ซึ่งตรงนี้ส่วนหนึ่งที่ขออนุญาตเรียน นะครับว่า อาจเกิดจากความเข้าใจผิดของกระผมที่ว่า ในประเด็นใดประเด็นหนึ่งนี้ นะครับ เรายังจะต้องให้มีความคิดเห็นเป็นเพียงประเด็นเดียวเท่านั้นนะครับ ซึ่งตรงนี้ กระผมในช่วงนั้น เมื่อเวลา ๑๖ นาฬิกา ๓๐ นาที วันศุกร์ที่ ๒๔ พฤษภาคม กระผมเห็นว่า ในบางประเด็นเราอาจจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างได้เป็น ๒ ประเด็นนะครับ กระผมก็ได้ ยื่นไปครบทั้งหมดเลยนะครับ ตรงนี้แหละคือจุดที่ทำให้เกิดปัญหาขึ้นมาะครับ กระผม มิได้โทษเจ้าหน้าที่เลยนะครับ ถ้าความผิดทั้งหมดที่จะเกิดขึ้นนี้ ถ้าจะมี กระผมก็ยินดี น้อมรับไว้ กระผมก็ได้พูดครั้งแล้วครั้งเล่า ทั้งในวันที่ ๔ ที่ ๕ ที่ ๖ มิถุนายน ที่ผ่านมา นะครับ ผมก็ไม่เข้าใจว่า ท่านสจ. สัตยธรรม ทำไมติดใจเรื่องนี้ แล้วก็คอยที่จะมา อภิปราย จะมาพูดเน้นย้ำตรงนี้อยู่ตลอดเวลาะครับ ผมก็ไม่เข้าใจ วิงวอนก็แล้ว กราบก็ แล้วนะครับ ผมก็กราบท่านหลายครั้งนะครับ แต่ทำไมไม่เข้าใจ ผมก็ไม่ทราบนะครับ ซึ่งตรงนี้ แล้ววันนี้ท่านก็มาหยิบยกประเด็นนี้ขึ้นมาพูดอีกนะครับ ไม่เป็นไรหรอกครับ ถ้าท่านปรารถนาที่จะพูดนี้ กระผมก็ยินดีนะครับ แล้วก็ประเด็นนี้ กระผมก็ขออนุญาต เรียนนะครับว่า ผมไม่ได้หักหลังใคร นี่สำคัญที่สุดเลยนะครับ เพราะว่าผมได้ยื่นเอกสาร เข้าไปครบถ้วน ถูกต้อง และกระผมก็ได้ไปตัดญัตติของใครออกนะครับ เพราะว่าตรงนี้

ผมก็ได้เรียนทางกรรมมาธิการยกวางไป โดยท่านอาจารย์สมคิดนะครับ ผมก็ได้เรียนให้ท่านทราบว่า มันมีความแตกต่างอยู่ในประเด็นสภาเดียวกับสภาคู่ เพราะว่าของท่านการุณท่านยื่นมาเยอะมาก และเอกสารของท่านก็เข้าไปอยู่ด้วยนะครับ แต่ว่าตอนนั้น ก็หลังจากวันศุกร์แล้ว ก็เป็นวันเสาร์ และวันอาทิตย์นะครับ การติดต่อประสานงานในเรื่องนี้ ก็ไม่ชัดเจนนะครับ แต่โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเด็นของท่านสดศรี สัตยธรรม ใน มาตรา ๖๘ วรรคสอง ได้มีการบรรจุไว้อย่างแน่นอน แล้วก็ไม่ได้ไปตัดทอนอะไรของท่านเลย ผมก็ไม่เข้าใจว่า ทำไมมันถึงยุ่งยาก แล้วก็ยังมีปัญหามากมายปานนี้นะครับ แล้วกระผมเองก็ได้ยอมรับนะครับว่า ถ้าหากจะมีความผิดพลาดบกพร่องทั้งหมดที่ขึ้นมาเนี่ย กระผมก็ยอมรับผิดครับ ผมไม่ได้ปฏิเสธความรับผิดชอบ หรือไม่ได้จะไปโยนความผิดให้กับเจ้าหน้าที่แต่อย่างใด ผมสงสัยว่า ทำไมจะต้องเอาเรื่องนี้มา คล้าย ๆ กับว่า มาจิก มาตี หรือว่ามากล่าวว่าร้าย ผมอยู่เรื่อย ๆ กระผมขออนุญาตฟ้อง หรือบอกกล่าวไปยังพี่น้องประชาชนทั่วประเทศนะครับว่า กระผมเองก็ทำหน้าที่ของ สสร. อย่างดีที่สุด ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต แล้วก็ปรารถนาที่จะให้มีการแปรรูปติของทุกคน ทุกเรื่อง อย่างเต็มที่นะครับ กระผมไม่อยากจะให้มีเรื่องมีราว เพราะมันไม่ดี

(นายสุนทร จันทรวงศ์ ได้ยื่นและยกมือขึ้น)

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านสุนทร ประท้วงเรื่องอะไร เดี่ยว ท่านพิเชียร ท่านสุนทรเขาประท้วง

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : ก็ขออนุญาตเรียนให้ท่านทั้งหลาย ได้รับทราบ แล้วก็จริง ๆ เรื่องราว คือ เมื่อท่านประสงค์จะถอน

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : คุณพิเชียร นิดหนึ่งนะครับ คุณสุนทรเขาประท้วง

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : ครับผม เข้าใจครับ ขอนิดเดี๋ยวนะครับ สั้น ๆ นิดเดียว

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ไม่ เขาประท้วง ต้องให้เขาพูดก่อน เขาประท้วง

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : ครับ ผมขอกราบขอบพระคุณนะครับว่า ในทำยที่สุดผมไม่มีอะไรครับ มีแต่ความจริงใจ และความซื่อสัตย์สุจริตครับ ขอขอบพระคุณครับ

นายสุนทร จันทร์รังสี : ท่านประธานสภาที่เคารพ กระผมได้กราบเรียน เสนอแนะตั้งแต่เริ่มแรกแล้วนะครับ ก่อนที่จะดำเนินการประชุม กระผมขอวิงวอนให้ท่าน รักษา ข้อบังคับที่ ๕๑ อย่างเคร่งครัดนะครับ และผมก็ไม่เข้าใจเหมือนกันครับว่า ทำไมเรา ต้องมีการพูดวนเวียน ซ้ำซาก แล้วก็ประการสำคัญที่สุด ผมก็ไม่เข้าใจจริง ๆ ครับว่า เพราะเหตุอะไร กลุ่มที่ ๑ นี่จึงมีเรื่องวุ่นวายสับสนมากกว่าเพื่อนเลย แล้วก็มาขอใช้คำว่า อีรุงตุงนัง อุดหนุนกัน จนเสียเวลาสภาแห่งนี้มาก เราจะต้องมีภาระที่จะต้องทำอีกเยอะ ท่านผู้อภิปรายเมื่อสักครู่นี้ท่านก็กล่าวแล้วว่า ไม่ติดใจ ไม่ติดใจ แต่ท่านก็พูดไม่หยุด เป็นเวลากว่า ๑๐ นาที ผมขอเรียกร้องให้ท่านประธานสภารักษาระเบียบ ข้อที่ ๕๑ ด้วยครับ ขอขอบคุณ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ขอขอบคุณครับ เดียวมีผู้ที่ถูกพาดพิงอีก พอดีเลย ท่านการุณเชิญ

นายการุณ ไสงาม : ท่านประธานที่เคารพครับ กระผม นายการุณ ไสงาม นะครับ สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ผู้ถูกลบคม ผมเองถูกเขาล้วงคองูเห่าในครั้งนี้เป็น ครั้งแรกครับ ผมจะใช้เวลาให้สั้นที่สุด ผมเอง ท่านประธานที่เคารพครับ ก็ยอมรับ ละครับว่า ผมแปรญัตติเยอะมาก จำนวนการแปรญัตติถึง ๑๓๘ ประเด็น ปราบฎตาม เอกสารฉบับนี้นะครับ ที่ผมยกร่าง ทั้งหมด ๔๕ หน้า ๑๓๘ ประเด็น ประมาณทั้งหมด ๗๒ มาตรา คนเดียว สาเหตุที่ประเด็นมันเยอะ เพราะผมเองปรับระบบอำนาจนิติบัญญัติ ใหม่ทั้งหมด โดยให้เป็นสภาเดียว เรียกว่า รัฐสภา พอปรับวิธีการเลือกตั้งเสียอีก เป็นการ เลือกตั้งแบบสาขาอาชีพ เพราะฉะนั้นระบบของผมตรงนี้นะครับ ว่าด้วยเรื่องอำนาจนิติ บัญญัติ จึงต้องปรับปรุง เปลี่ยนเกือบทุกมาตรา ในขณะที่เดียวกันก็เลยต้องจัดการถ่วงดุล อำนาจระหว่างนิติบัญญัติกับบริหารเสียใหม่ จึงเกี่ยวข้องกระทบกระเทือนไปเกือบ ทุกมาตรา ระหว่างนิติบัญญัติกับบริหาร ในขณะเดียวกันก็จัดการเกี่ยวกับเรื่ององค์กร อิสระตามรัฐธรรมนูญอีก ในส่วนกรรมการสรรหา ในส่วนอำนาจหน้าที่อีกเกือบทุกมาตรา

ด้วยเหตุนี้แหละครับท่านประธาน จึงทำให้ของผมมีถึง ๑๓๘ ประเด็น ประมาณ ๗๒ มาตรา สาเหตุที่เยอะ ประกอบกับด้วยเหตุที่ประเด็นหลักก็คือว่า สภาเดียว รัฐสภา ของผมมีวิธีการเลือกตั้งแบบสาขาอาชีพนี้แหละ จึงทำให้ผมต้องระเห่ร่อนไปหาขอเข้า พวก เข้าหมู่ที่ไหนไม่ได้เลย สาเหตุอันนี้ครับ ผมขอเข้าพวก เข้ากลุ่ม กับเข้าหมู่ที่ไหน ไม่ได้เลย อีก ๖ กลุ่ม ท่านประธานครับ มี ๕ กลุ่ม เป็นแบบ ๒ สภา ท่านเห็นไหมครับ เพราะฉะนั้นผมจะไปเข้ากับกลุ่ม ๒ สภา ก็ฝากเขาก็ไม่ได้ ท่านเห็นไหมครับ ประเด็น ปัญหา มีเหลืออยู่เพียงกลุ่มเดียวที่บอกว่า มีสภาเดียว ผมก็เฝ้าติดตามท่านนะครับ สภาเดียว ท่านอาจารย์สมชัย ฤชุพันธุ์ ท่านเป็นเจ้าภาพ เป็นประธานในที่ประชุมให้ มี ดร. เจิมศักดิ์ มีพี่น้องสมาชิกของเราสืบทอดว่าคนครับ ประมาณร่วมยี่สิบคนไปนั่งอยู่ที่นั่น ผมตามมาหลายวัน อยู่อาศัยกับเขาตั้งหลายวัน แต่สุดท้ายครับ วันสุดท้าย คือ วันที่ ๒๘ ของการแปรญัตติของพวกเขาใช่ไหมครับ ก็เลยเป็นญาติ ก่อนที่จะหมดเวลาประมาณสี่โมง ครึ่งนี่นะครับ ก่อนหมดเวลาประมาณ ๒ ชั่วโมง มันเป็นเวลาสุดท้ายแล้วของวันนั้น ผมก็ เลย ดูแล้วนี่นะครับ ถามเขาตรง ๆ เขาก็เลยสุดท้าย เขาก็ตอบตรง ๆ ว่าของผมเข้ากับ ของเขาไม่ได้ นี่แหละคือสิ่งที่ผมหลุดออกจากทุกจุด แต่ท่ามกลางการหลุดออกจากทุกจุด นั้น ผมก็ประสานกับคุณพิเชียรอยู่เช่นกัน คุณพิเชียรก็บอกว่า ยินดีมาก ขอให้คุณการุณ มาช่วยลงนามรับรองเถอะ เพราะฝ่ายพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ก็ไม่ควร เช่นกัน -----

นี่ประเด็นตอนนี้ ผมก็เร่งร้อนไปหาคุณพิเชียรครับตอนนี้ คุณพิเชียรก็ยืนยันกับผมครับ บอกว่า ตอนนี้อย่างท่านนั้นมีสมาธิรับรองแล้ว ๘ ท่าน บวกกับคุณพิเชียรอีก ๑ ผู้เซ็นชื่อ ญัตติ ก็คือ ๙ เมื่อเป็น ๘ ท่านนี้ ผมก็ถามว่า แล้วของคุณมีใครแปรญัตติอะไรบ้าง ของผม นี่เร่ มันเข้าใครไม่ได้แล้วนะ คุณพิเชียรเขาก็ยืนยันบอกว่า ของท่านไม่มีปัญหาอะไร เพราะของคุณพิเชียรนั่น ว่าด้วยเรื่องพระพุทธรูปศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติประเด็นเดียว ประเด็นเดียว แล้ว ๘ ท่านละ คุณพิเชียรก็บอกว่า มีของคุณสดศรีนะครับ ที่ท่านได้ ลูกขึ้นมากล่าวเมื่อสักครู่ที่ว่าด้วยเรื่อง มาตรา ๖๘ เกี่ยวกับเรื่องการจัดองค์กรแก่วิกฤติ ผมก็บอกว่า ก็ไม่ขัดข้อง แม้ของผมจะขอตัด มาตรา ๖๘ ไป ของคุณสดศรีคนละอย่างกัน คือ ยื่น ๖๘ และเพิ่มด้วย ทหารบก ทหารเรือ และทหารอากาศ ทั้งกองทัพ ก็ไม่ขัดข้อง เอาของผมออก ๖๘ เอาของท่านสดศรีเข้าไปก็ไม่เป็นไร เพราะอะไรท่านประธานครับ เพราะผมเห็นว่า ๑๓๘ ประเด็นนั้น หลุด ๑ ประเด็นมันได้ ๑๓๗ ท่านประธานก็ต้องคิด เหมือนผมใช้ใหม่ครับ ๑๓๘ ประเด็น หลุด ๑ ประเด็น คือ มาตรา ๖๘ ท่านประธานเอา ใหม่ ก็ต้องเอา ผมนะมันเดินหาไม่ได้อยู่แล้ว มันเข้าสักอันเดียวก็ยังไม่ได้อยู่แล้ว มันได้ ๑๓๗ ตก ๑ ท่านประธาน ผมแทบจะคลานจากหน้าสภาไปเขาดินเลย อย่าให้เดินเลย มันต้องขอบคุณท่าน ผมก็ยินดี ผมก็ถือทั้งปึกนี้ล่ะครับ ที่เดินเร่งร้อนไปหลายวันนี้ะครับ ก็ไปพบคุณพิเชียรนะครับ ก็ลงนามกัน ผมไปผมก็ดูนะครับ เอ้อ พระพุทธรูปศาสนา ศาสนา ประจำชาติ อันเดียวนะ ผมก็ดูลงนามมา ผมก็นับ หนึ่ง สอง สาม สี่ ห้า หก เจ็ด แปด เอ้อ ๘ แล้วนี่ ผมก็ถามว่า ถ้าผม ๙ นี้ อีก ๑ ท่านคือใคร เป็น ๑๐ ท่าน ถ้าไม่ ๑๐ แล้วมันจะไม่ครบตามรัฐธรรมนูญ คุณพิเชียรก็บอกว่า อีก ๑๐ นะ ตัวท่านสุดท้าย คือ ท่านจรัญ ภัคดีธนากุล ผมก็บอก ถ้าอย่างนั้นก็เฮโลเลยสิ ครบเลย ผมก็เซ็นชื่อปั๊บเลย ปั๊บเสร็จผมก็ มอบอันนี้ ประมาณตอนนั้นสักประมาณบ่ายสองหน่อย ๆ มอบปั๊บ ผมออกมาจากห้อง ดร. เจิมศักดิ์ นั่งทะเล่ออยู่那儿 ดร. เจิมศักดิ์ ยังกัว๊กมือเรียกผมอีก การุณ ๆ มึงมานี่ก่อน เดี่ยวกูจะหาช่องทางให้ ผมก็เลยบอกว่า มึงไม่ต้องมาพูด ของกูตกหมดแล้ว ในห้องประชุม ท่าน อันนี้พูดตรง ๆ ใช้คำแบบตรงไปตรงมานะ ชัด ๆ เสร็จแล้ว ทีนี้ผมบอกหมด ทำแล้วแบบนี้ผม พอผมไปลงนามได้เสร็จ มอบเสร็จ ผมก็เดินไปที่ห้อง ๓๒๐๑ ห้องที่ยื่น แปรญัตติ ผมก็ไปยื่นดูการยื่นแปรญัตตินี้แหละครับ ไปดูด้วย คุมด้วย เพราะผมก็กลัวจะ

ตกหล่นเหมือนกัน ท่ามกลางการดู ผมก็รอบคอบ ท่านกล้าณรงค์สอนไว้ บอกว่า การยื่นเอกสารนั้นจะต้องรอบคอบ เพราะเอกสาร ปปช. ท่านไปถามท่านกล้าณรงค์สิ ต้องทุกหน้า แม้แต่หน้านี้มีหน้า ๒ หน้า หลัง ต้องเซ็นกำกับทุกหน้าเลย ผมได้ตำราท่านกล้าณรงค์นี้แหละ ก็เซ็นกำกับเหมือนแบบ ปปช. เลย หมายความว่า ถ้าคุณจะดึงหน้า ๗ ผมออกนี่นะ แล้วเอาหน้า ๗ มาแทรกแทนผิดเพี้ยนนี่นะ มันจะไม่มีลายเซ็นผม สมมุตินะครับ ผมก็ยื่นเซ็นกำกับทุกหน้าเลย หลายคนในตอนนั้นนะครับ มี สสร. อยู่ไม่ต่ำกว่าห้าหกท่าน มีคณะที่ ๒ กลุ่มที่ ๒ ก็กำลังจะเริ่มเข้าไปยื่น ยื่นกำกับเลย เจ้าหน้าที่ยังบอกเลย บอกว่า ท่านการุณนี่ละเอียดรอบคอบจริง ๆ ผมเลยบอกว่า ผมก็ต้องอย่างนี้แหละ ให้ชัดเจน เพราะท่านกล้าณรงค์สอนไว้ เสร็จ ท่านประธาน เมื่อเป็นดังนี้แล้วนะครับ ผมก็เดินกลับมา ถอยมา กะว่าจะเดินไปหาอวดเพื่อน บ่ายสองกว่าแล้ว ผมก็กะจะเดินไปหาอวดเพื่อนว่า เห็นไหมที่ผมเข้าไม่ได้ เข้าได้แล้วนะตอนนี้ ภูมิใจมากท่านประธาน ลงรับรอง คุณพิเชียรก็บอกว่า เออ ท่านประธานลองนึกดูว่า คุณพิเชียรมีประเด็นเดียวนะ พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ว่าอย่างนั้น มีของท่านสดศรี มาตรา ๖๘ มีของผมนี้ หลักเริ่มอยู่ที่มาตรา ๙๐ ๙๑ ๙๒ เป็นต้นไป -----

ว่าด้วยเรื่องของอำนาจนิติบัญญัติ ๙๑ เป็นต้นไปโดยประมาณ เรียงเป็นพีรต์มา ท่านประธานเห็นไหมครับว่า ประเด็นมันไม่มีขบเคืองอะไรกันเลย ถ้าเป็นอย่างไรที่ข้อตกลงที่ว่า ไม่มีอะไรขบเคืองกันเลย และไม่มีอะไรตกลง แต่ปรากฏ พอวันที่ท่านประธานประสงค์ สุนศิริ กรรมการยกร่าง ท่านเชิญพวกเราที่แปรญัตติเข้าไป เท่านั้นละ พอไปนั่ง ท่านประธาน เล่มเขียนตอนนั้นบางกว่านี้ เปิดฟ้าบ หาทุกหน้า อ้าว ของผมไม่มีสักอันเลย

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : ท่านประธานครับ ตรงนี้มีของ ท่านธีรวัฒน์ กับของท่านอรรถรัตน์ด้วยนะครับ ซึ่งผมก็เรียนท่านการุณแล้ว แล้วคุณหมอธีรวัฒน์ท่านก็อยู่ตรงนั้นด้วย

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ) : เดียวก่อน ท่านพิเชียร ท่านไม่ได้ประท้วงนะ ท่านลุกขึ้นอภิปรายไม่ได้ เชิญท่านการุณ

นายการุณ ไสงาม : เมื่อผมเปิดฟ้าบ ไม่มีเลย ผมก็บอกท่านประธานครับ ยังไม่ได้บอกท่านประธาน เจ้าหน้าที่อยู่ฝั่งซ้ายมือใช่ไหม ผมก็เจอเจ้าหน้าที่พอดี ผมก็น้องมานี่หน่อยสิ น้องเขาก็มานั่ง ผมนั่ง คุณพิเชียรก็นั่งอยู่แถวหน้า มีคุณหมอธีรวัฒน์นั่งคู่ด้วย คุณพิเชียรนั่งอยู่แถวหน้า แปรญัตตินะ ผมก็นั่งอยู่แถวที่ ๒ เจ้าหน้าที่มา ก็มานั่งข้างซ้ายผมนี่ ผมก็ถาม ท่ามกลางการกำลังจะถามนั้นนะครับ คุณพิเชียรก็ลุกจากข้างหน้า มานั่งข้างขวาผม ผมถามเจ้าหน้าที่ว่า น้อง มันเกิดอะไรขึ้น ๑๓๘ ประเด็นหายไปตรงไหน น้องเขาบอกว่า ของผมมันมันไปอยู่ เหลืออยู่เพียงมาตราเดียว ประเด็นเดียว คือ ประเด็น มาตรา ๒๖๗ เหลืออันเดียว คือ มาตรา ๒๖๗ ว่าด้วยเรื่อง ปปช. และ ปปช. นั้น ปรากฏว่า มันเป็นการแก้ไขไปตามร่างของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ปปช. ไปแล้ว ได้อันเดียวท่าน ผมบอกเป็นไปได้อย่างไร อีก ๑๓๗ หายไปไหน น้องเขาก็บอก พอดีคุณพิเชียรก็นั่งข้าง ๆ น้องเขาก็ชี้ไปบอกว่า ท่านพิเชียรให้อาออกทั้งหมด หูซ้ายผมนี่ เจ้าหน้าที่บอก ท่านพิเชียร ชี้แบบนี้เลย ให้อาออกทั้งหมด เหลืออันเดียว ผมบอก คุณพิเชียร อยู่ข้างขวามือ ทันทิเลยนะ มันเป็นอย่างไร หายไปตั้ง ๑๓๗ คุณให้ได้อันเดียว คุณพิเชียรก็บอกว่า เจ้าหน้าที่คงพิมพ์ตก ใ้ะ ๑๓๘ ประเด็น ตก ๑๓๗ เหลืออันเดียวเข้ามา ผมบอกมันเป็นไปได้อย่างไรคุณพิเชียร นี้อย่างไร เจ้าหน้าที่ยังไม่ไปไหน

ยั้งนั่งอยู่ข้างซ้ายผมนี่ เขาบอกว่า คุณนะเอาออกทั้งหมด ตกลงเจ้าหน้าที่โกหกผมหรือ คุณพิเชียรโกหกผมแน่ เพราะ ๒ ข้างหูอยู่ท่ามกลาง ๒ ฝั่งเลย ข้างซ้าย และข้างขวา ผม อยู่ท่ามกลางอะไรนะ เขาหว่างเขา ทันที่เหมือนกัน ท่านประธาน ผมก็กราบเรียนท่าน ประธานประสงค์ นั่งประธานในกรรมาธิการ บอก ท่านประธานขออนุญาตเถอะ ผมก็เล่า เรื่องคล้ายทำนองนี้มาเป็นลำดับ ผมบอก ท่านประธานให้ความเป็นธรรมผมด้วย หูซ้าย ผมนี่ เจ้าหน้าที่ข้างหูซ้ายผม ซึ่งลุกออกไปเมื่อคืนนี้ บอกว่า คุณพิเชียรเอาออกทั้งหมด ให้ อันเดียว มาตราเดียว คือ ๒๖๗ ขณะเดียวกัน คุณพิเชียรบอกว่า เจ้าหน้าที่คงจะพิมพ์ตก หล่น ท่านประธานให้ความเป็นธรรมผมด้วย บัดนี้ คำแปรญัตติของผม ๑๓๗ ประเด็น ได้ ๑ นะ ได้ ๑ เหลือ ๑๓๗ ประเด็น ตกหายหมดเลย ท่านจะให้ความเป็นธรรมกับผม อย่างไร ก็จึงอภิปรายเรื่องนี้ยาวนะครับ ประเด็นเรื่องนี้ยาว ท่านประธานครับ จนกระทั่ง มาอนุญาตกัน คู่กันต่อไปนะครับ บอกว่า เอาละ ก็ให้แปรญัตติกันได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ ท่านเสรีจำได้ไหม เราประชุมนอกรอบกัน ท่านอาจารย์สมคิดจำได้ใช่ไหมครับ เราตกลงกันบอกว่า ที่ประชุมมีมติว่า ให้แปรได้ภายในวันที่ ๒๕ ผมเป็นคนขอตัวเองว่า ขอขยายเถอะ เพราะวันที่ ๒๕ คือ วันสุดท้ายขององค์กฤษฎีกาต่าง ๆ องค์กรต่าง ๆ ๑๒ องค์กรตามรัฐธรรมนูญ แปรเข้ามา แจ้งเข้ามา ผมขอเถอะ ขอเพิ่มอีก ๓ วัน จำได้ไหม ครับ ขอเลื่อนจาก ๒๕ เป็น ๒๖ เสาร์ ๒๗ อาทิตย์ ๒๘ วันสุดท้าย คือ วันจันทร์ ท่านเสรี สุดท้าย พี่น้องเราก็บอกว่า เอา ตกลงตามนั้น ให้ขยาย ๒๘ กว่าจะได้ ๒๘ ท่านสมคิดเอง บอกว่า มันจะกระทบกระเทือน -----

กรรมวิธีการยกวางจะเสียหาย เวลาจะหมดไป อะไร โอบ ยาว กว่าจะยอม สุดท้ายท่านเสรี ในฐานะที่เป็นประธานที่ประชุมในวันนั้นก็เลยบอก พี่น้องเราก็เลยบอก เอาเวลา เวลาไหน กันแน่ ท่านไปดูบันทึก เวลาที่เวลาราชการสี่โมงครึ่ง ผมก็ไม่ว่าอะไร และไ้มาตรา ๒๗ บอกว่า ให้แปรญัตติได้ไปถึงวันที่ก่อนวันนัดประชุม คือ วันที่ ๑๑ คือ แปรได้ไปถึง วันที่ ๑๐ ผมก็ขีดเส้นใต้ให้พวกข้างซ้ายดู ข้างขวา ดู นี้ ๆ จะอย่างไรก็ตามขอได้ ขอไม่ได้ ก็ จะลอบแปรญัตติ ถ้าอยากจะแปรญัตติ จะลอบแปรไปถึงวันที่ ๑๐ คอยดู จะเถียงอย่างไร มติทั้งหลายมันจะเกินรัฐธรรมนูญได้อย่างไร เอาล่ะ ประเด็นนี้ก็ว่าไป แต่ท่านประธาน ครับ สุดท้ายเราก็มาเจรจา มาขอแปรญัตติได้กันจนตอนสุดท้าย เอาเมื่อตอนวันศุกร์ สุดท้ายก็ตาม จนกระทั่งผมไม่รู้จะทำอย่างไร ก็ไปจำทบทวนครับท่านประธาน ท่านประธานไม่ยอมดูลายเซ็นเลย ไม่ดูเลย ผมยอม สุดท้ายผมทบทวน คุณพิเชียร เราคุยกัน เราตกลงกันนี้เป็นตามนี้ใช่ไหม นี่ตามนี้ ๑. ของคุณ คือ พระพุทธศาสนาเป็น ศาสนาประจำชาติ ผมก็เถียงคุณพิเชียร ๒. มาตรา ๖๘ ของท่านสดศรี ๓. นโยบายแห่ง รัฐ ก็มีหมอธีรวัฒน์ คุณพิเชียรก็เติม ไม่ใช่เฉพาะหมอธีรวัฒน์ มีลายมือคุณพิเชียรเอง คุณอรรถศรี และคุณพิเชียรด้วย ๔. รัฐสภา สภาเดียว ๑๓๘ ประเด็น เมื่อ ๑๓๘ ประเด็น กระทับกับของท่านสดศรี มาตรา ๖๘ จึงลบ ๑ เหลือ ๑๓๗ ประเด็น นี้ การดู คุณพิเชียรก็เขียนอีกว่า อันดับที่ ๕ มีของคุณอรรถศรีในเรื่องอื่น ๆ เล็กน้อย ซึ่งมัน ก็ไม่กระทบกระเทือนกับเรื่องของ ๑๓๗ ประเด็น ใช่อย่างนี้ใช่ไหม ต่อไปนี้เราพูดกันเปล่า ไม่ได้แล้ว ต้องลงชื่อ เจ้าหน้าที่จะได้ทำถูก ลงชื่อเลย ผมก็เซ็นชื่อ การดู นี้ท่านประธาน เห็นลายเซ็นผมไหม แล้วท่านประธานดูนี้ ลายเซ็นข้างล่าง พิเชียร ลงวันที่เรียบร้อย ผมก็ เอารายชื่อผมนี้บวกด้วยเบอร์โทรศัพท์ผมให้เจ้าหน้าที่ด้วย เพื่อประกอบว่า คุณมีปัญหา อะไรถามผมบ้าง อย่างนี้ใช่ไหม ท่านประธาน ถ้าเป็นไปตามข้อตกลงอย่างที่ว่านี้ ท่านประธานเห็นไหม ไม่มีอะไรขัด ไม่มีอะไรเคือง ไม่มีอะไรขบกันเลย และการแปรญัตติ ก็เรียบร้อย เข้าสภาพิจารณากันตามลำดับ ท่านสมาชิกจะเห็นด้วยกับซ้าย เห็นด้วยกับ ขวา เห็นด้วยกับหน้า เห็นด้วยกับหลัง ไม่เห็นด้วยกับใคร หรือร่วมเห็นด้วยกับอย่างไร ต่าง ๆ นั่นก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง แต่เราได้นำข้อเท็จจริงทั้งหลาย นำเหตุ นำผลทั้งหลาย และ นำข้อมูลทั้งหลายนี้มาให้สภาเสียให้หมด ให้ครบ พี่น้องประชาชนทั่วประเทศจะได้ฟัง

พร้อมกันกับเรา เร็ยารู้พร้อมกันกับเรา เข้าใจพร้อมกันกับเรา ท่าน นี้คือเหตุผลของ
ทุกฝ่าย ทุกคน ทุกท่าน แต่ท่านประธานครับ ผมถูกตีครั้งแรกในการอยู่สถานะ

(นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ ได้ยื่นและยกมือขึ้น)

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : ท่านประธานครับ ขอประท้วงนะครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ประท้วงว่าอะไร

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : ประท้วงว่า ท่านผู้อภิปรายใช้คำพูด
ไม่สุภาพครับ แล้วก็ขัดต่อความเป็นจริงด้วยครับ คลาดเคลื่อนต่อความเป็นจริง เพราะว่า
จริง ๆ นี้มีข้อมูลของท่านอรรถวิวัฒน์ มีข้อมูลของคุณหมอธีรวัฒน์ แล้วก็ข้อมูลของกระผม
ด้วยที่อยู่ในญัตตินะครับ ไม่ได้มีดังที่ท่านว่าเท่านั้นนะครับ ตรงนี้ขออนุญาตเรียนเพื่อทำ
ความเข้าใจครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ความเป็นจริง
เดี่ยวต้องฟังเขา เพราะยังตัดสินไม่ได้ว่าเขาพูดมีอะไรไม่จริง เดี่ยวก่อนนะ ท่านการุณ
ก็ช่วยสรุปเร็ววันหนึ่ง

นายการุณ ไสงาม : เพราะฉะนั้นนี่นะครับ ด้วยพยานหลักฐานทั้งหลายที่
ปรากฏมีอยู่ ประกอบด้วยพยานเอกสารของเจ้าหน้าที่ที่ที่ทำเรื่องที่ท่านสดศรีนำมาชี้แจง
เพราะฉะนั้นคำเบิกความทั้งหลายที่อยู่ที่นี่นะครับ มีของท่านสดศรีเป็นพยาน มีของผม
มีรายงานการประชุมในห้องกรรมาธิการทั้งหลาย ท่านประสงค์ สุ่นศิริ และกรรมาธิการ
ทุกท่านก็นั่งอยู่ในวันนั้น สมาชิกที่ยกวางในการแก้ไขปรับปรุงเพิ่มเติมก็เต็มห้องในวันนั้น
เจ้าหน้าที่ก็เพียบ วันนั้นนะครับ ผมจึงบอกว่า ผมนี้ถูกตี ท่านประธานรู้หรือยังใครตีผม
แล้วจะทำอย่างไร ถ้าให้ญัตติผมตก ผมได้รับความเป็นธรรมใหม่ท่านประธาน ผมไม่ได้ทำ
อะไรผิดเลย ผมเข้าใจของผมอย่างนี้ และทำอย่างนี้ ทำตามกฎหมาย ตามเกณฑ์ ตามเงื่อนไข
ตามใจ เสนอด้วยความตั้งใจออกตั้งใจ -----

ท่านประธานลองไปแก้ไข ปรับปรุง ๑๓๗ ประเด็น ประมาณ ๗๒ มาตรา แล้วแก้ไขอย่างเป็นระบบมาทั้งหมดนี้ นะครับ ทำเสร็จก่อนเพื่อน เดี๋ยวจะเหว่ร้อน นะครับ ท่านประธาน ท่านลองทำดูเถอะ ไม่ง่ายเลย ท่านกรรมาธิการท่านลองทำดูเถอะ แปรญัตติ ๑๓๗ ๑๓๘ ประเด็น ในรัฐธรรมนูญ ๑ ร่าง ๒๙๙ มาตรา ๗๒ ประเด็น ท่านลองดูกับผมเถอะ ไม่ง่ายเลย ผมตั้งใจมาก และความตั้งใจของผมนี้มันตกไปท่านประธาน ท่านจะให้ความเป็นธรรมกับผมอย่างไรถ้าอย่างนี้ แล้วผมผิดอะไร ทั้ง ๆ ที่ผมถูกตั้มอย่างนี้ท่านประธาน เพราะฉะนั้นที่ประชุมจะต้องให้ความเป็นธรรมกับผมครับ ต้องให้ความเป็นธรรมกับผมแล้วละครับว่า บัดนี้นะครับ แล้วในสภาของเราถ้ามาเดินตัมกัน หลอกกัน ท่านสดศรีเห็นเถอะ เห็นเถอะ ของท่านสดศรีก็ได้ ท่านการุณได้ ท่านโน้นได้ ท่านโน้นได้ สุดทำยรอบตัว โโกหกหมดเลย

(นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ ได้ยื่นและยกมือขึ้น)

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : ท่านประธานครับ กระผมขอประท้วง นะครับ ตกลงจะอย่างไรครับ เพราะว่าท่านยังไม่ได้กล่าวอีกหลายเรื่องว่า หลังจากนั้น เมื่อวันที่ ๖ มิถุนายนนี้ เมื่อได้ประชุมกับกรรมาธิการยกร่างแล้วนั้นนะครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ประท้วง ท่านพิเชียรประท้วงอะไร ตอนนี้อยู่ท่านการุณยังพูดไม่เสร็จ

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : ผมประท้วงว่า ท่านผู้อภิปรายนี้ยังให้ ข้อมูลข้อเท็จจริงไม่ครบถ้วนกับสภาครับ แล้วหลังจากนั้น ท่านก็มานั่งกับกระผม นะครับ แปรญัตติทีละมาตรา กับเจ้าหน้าที่ ผมเลยไม่เข้าใจว่า ตกลงท่านจะเอาอย่างไรแน่ครับ แล้วขณะนี้ข้อมูลทั้งหมดของท่าน ที่ท่านบอกว่า ๑๓๘ ประเด็น

(นายสมเกียรติ รอดเจริญ ได้ยื่นและยกมือขึ้น)

นายสมเกียรติ รอดเจริญ : ท่านประธานครับ ทีละคนสิครับ ท่านประธานครับ ขอประท้วงครับ ทีละคนครับ ฟังไม่รู้เรื่องครับ ท่านประธานครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านพิเชียร ท่านการุณยังไม่นั่ง ท่านพิเชียรนั่งก่อน ท่านประท้วงว่าอะไรเล่า ท่านจะชี้แจงเดี๋ยวลี

นายพิเชียร อำนาควรรประเสริฐ : ผมประท้วงนิดเดียวเองครับ ท่านประธาน ว่า ท่านการุณพูดข้อเท็จจริงไม่ครบถ้วนครับ พูดเพียงแค่ว่าไม่ถึงครึ่งด้วย เพราะว่า หลังจากนั้นท่านมานั่งแปรญัตติกับผมทีละมาตราครับ ขอขอบพระคุณครับ ท่านประธาน

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ) : ท่านพิเชียร ข้อเท็จจริงเดียวท่านต้องชี้แจง ยังไม่รู้ว่าข้อเท็จจริงใคร ท่านการุณจบแล้วใช่ไหมครับ (นายวินัส ม่านมุงศิลป์ ได้ยื่นและยกมือขึ้น)

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ) : เดียวก่อนท่าน ท่านวินัสจะว่าอย่างไร ประท้วงว่าอย่างไรครับ

นายการุณ ไสงาม : ท่านประธานครับ ขอนิดเดี๋ยวนะครับ ก็ไม่มีอะไรครับ เมื่อผมถูกตีมาแล้วครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ) : เดียวก่อนท่าน วินัสจะว่าอย่างไร นิดหนึ่ง

นายการุณ ไสงาม : สั้น ๆ นะครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ) : ประท้วงอะไร หรือเปล่า

นายวินัส ม่านมุงศิลป์ : ครับ ประท้วงครับ ท่านประธานครับ ขอขอบคุณครับ ท่านประธานครับ ผม วินัส ม่านมุงศิลป์ ครับ สสร. ครับ ท่านประธานครับ ผมประท้วงว่า ตอนนี้นั้นมันเกิดอะไรขึ้นครับ เพราะผมลงไปหมดแล้ว เพราะว่ามี ๒ ท่านที่ได้เถียงกัน ผมอยากให้อย่างนี้ครับ ท่านประธานครับ เอา ๒ ท่านอยู่หลังวัดครับ ท่านครับ ขอขอบคุณครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ) : คืออย่างนี้นะครับ เขามีการพูดถึงพาดพิงท่านการุณ ท่านการุณก็ชี้แจง ผมก็บอกให้ชี้แจงให้เร็ว ทีนี้ถ้าข้อเท็จจริงของท่านการุณเป็นอย่างไรไม่รู้ ไปพาดพิงใคร เดียวใครก็ต้องชี้แจง แต่พยายามอย่าไปพาดพิงกันเยอะ เดียวไม่ต้องพิจารณาว่างรัฐธรรมนุญหรอกครับท่านแล้วประชาชนเขาฟังอยู่ก็จะไม่ดี ท่านการุณจบไหม ขอสั้น ๆ ถ้าไม่จบ ก็เอาให้จบนิดหนึ่ง

๓๗

สสร ๒๒/๒๕๕๐

รสรินทร์ ๑๗/๓

นายการุณ ไสงาม : ที่จริงผมก็จะจบแล้วละครับ สุดท้ายก็คือ ไม่มีอะไร
นะครับ เมื่อผมถูกตัมแล้วนี่นะครับ ก็ขอความเมตตา ขอความเป็นธรรมจากที่ประชุม
แห่งนี้ จากท่านประธานท่านนั้นแหละ อย่างน้อยอย่างไรก็ตามนะครับ ให้ของผมมีส่วน
ในการได้พิจารณาด้วยก็แล้วกันนะครับ ก็มีเท่านี้แหละครับ ขอบพระคุณครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ที่ท่านแปรไว้
หายวับไปหมดเลยใช่ไหม เอาข้อมูลให้แน่ ๆ ตอนนี้อยู่ในนี้มีหรือเปล่า

นายการุณ ไสงาม : ตอนนี้มีมาใหม่แล้วครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ตกลงมีแล้ว
ใช่ไหม

นายการุณ ไสงาม : ตอนนี้มีมาใหม่แล้ว คืออย่างนี้ท่านประธาน
พอวันนั้นใช่ไหมครับ เมื่อวันที่พิจารณานั้น พอท่านสดศรีท่านเห็นอย่างที่ผมว่านี่
นะครับ ท่านสดศรีท่านก็ เออละ ท่านสดศรีท่านไม่ได้ถูกตัมนะครับ ผมถูกตัมก็แล้วกัน
นะครับ ท่านสดศรีเจออย่างนั้นบ๊อบ ท่านก็บอกว่า ไม่ใช่ไร ก็คงแก้ได้ เพราะตัวท่าน
ท่านเดียว ตื่นเช้าขึ้นมาเจอของผมอีก อ้าว ทำไมมันโดนตัมได้รอบทิศทางอย่างนี้
ท่านสดศรีก็เลยถอน อยู่ด้วยสังกรรมไม่ได้ เหมือนท่านสดศรีรายงานครับ จึงถอนตัว
พอถอนตัวท่านนั้นแหละ ก็ทำให้การรับรองเป็นเหลือเพียง ๙ วันนั้นนะครับ เฉพาะวันนั้น
เมื่อเป็น ๙ ก็เลยทำให้ญัตติตัวนี้ต้องตกไปก่อน เมื่อตกไปก่อนแล้ว ที่นี้รุ่งเช้าขึ้นมาครับ
ก็เลยเกิดการมาคุยกัน มาทำข้อตกลงอะไรกัน แล้วก็ไปที่ห้องเจ้าหน้าที่ ต่อไปอย่าได้เป็น
อย่างนี้อีก ของคุณพิเชียร คุณพระพุทศศาสนานันเดียนะ จึงได้ทำมาใหม่ เมื่อทำมาใหม่
จึงเข้ามาตามนี้ครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ของท่านมีแล้ว
นะครับ

นายการุณ ไสงาม : ครับ แต่ที่นี้การรับรองนั้น ทราบว่าดูเหมือนจะได้
๑๐ ท่านเหมือนเดิมแล้วนะครับ คือผมก็ไม่แน่ใจครับ

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : มีท่านเสริมาเซ็น

นายนวนิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : เชิญ ท่านธวัช
ไม่ได้ประท้วงใช่ไหมครับ ท่านธวัช

(นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ ได้ยื่นและยกมือขึ้น)

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : ท่านประธานครับ ผมยื่นประท้วงอยู่
ตรงนี้ครับท่านประธาน เพราะว่าผมถูกท่านการุณพาดพิงนี้ คือผมก็ไม่เข้าใจครับ ตกลง
ท่านจะอยู่กลุ่มผมหรือเปล่าครับ เพราะว่าผมงงไปหมดเลยครับว่า ที่ท่านพูดมานี้
คือ ทั้งหลายทั้งปวงนี้ ของท่านเองนี่ร้อยกว่า ๑๓๘ ประเด็น ๗๒ มาตรา ของท่านก็ได้รับ
การบรรจุอยู่ในเอกสารที่เราแปรญัตตินี้ครบถ้วนหมดแล้ว เพราะว่าเมื่อสักครู่นี้ท่านชี้แจง
ท่านยังชี้แจงไม่หมดนะครับ ในท้ายสุดแล้วนี้ เมื่อวันศุกร์ที่ผ่านมาเองนี้ ท่านกับผม กับ
คุณหมอมธีวัฒน์ครับ ๓ ท่าน ก็ได้ไปนั่งที่ห้องของกรรมาธิการ ๓ นี้แหละครับ แล้วก็ได้อู้อะไร
มาตรา เรียงที่ละมาตราไปเลยนะครับ ทั้งหมดตั้งร้อยกว่ามาตรานี้ อยู่ในเอกสารสีเขียว
ฉบับนี้ทั้งหมดครบถ้วนแล้วครับ แล้วผมก็ไม่เข้าใจว่า ท่านการุณมาพูดกลางสภาว่า
ถูกตัม ถูกตัมนี้ ผมไม่ได้ตัมท่านนะครับ ท่านก็สมยอมละครับ ท่านก็สมยอมอย่างยิ่งเลย
นะครับ ที่ก่อให้เกิดเหตุการณ์ทั้งหลายทั้งปวงนี้ กระผมไม่อยากจะพูดอะไรทั้งสิ้นแล้ว
นะครับ เพราะว่าท่านเองก็มาร่วมกับผม แล้วท่านก็ วันศุกร์ที่ผ่านมาท่านก็มาแปรที่ละ
มาตรา แล้วกระผมเรียนนะครับ ของผมไม่ได้มีเฉพาะเรื่องพระพุทธานุศาสตร์มาตราเดียว
ของกระผมเองก็มีอยู่ประมาณยี่สิบกว่ามาตรา เหมือนกันครับ ตรงนี้ท่านคลาดเคลื่อน
จากความเป็นจริง ท่านต้องฟังคนอื่นบ้าง แล้วก็ในกลุ่มนี้ไม่ได้มีเฉพาะผมกับท่าน
มีคุณหมอมธีวัฒน์ ร่มไทรทอง มีท่านอรรถวิรัตน์ รัตนจันทร์ มีท่าน ช.ชัยนาท นะครับ
มีอีกหลายท่านเลยนะครับ ท่านจะมารวมกลุ่มกับเขา ท่านก็ขอความกรุณาเถอะครับ
 เพราะว่าท่านอื่นก็ได้แปรญัตติเข้ามาด้วย แล้วในท้ายที่สุด ท่านก็ได้ เพราะว่าด้วยความ
กรุณาของท่านประธานประสงค์ สุนศิริ นะครับ ซึ่งกระผมขอกราบขอบพระคุณท่านเป็น
อย่างยิ่ง ถ้ามีสิ่งใดที่กระผมกล่าวล่วงเกินท่านไป กระผมขอโทษท่านนะครับ เพราะท่าน
เป็นผู้ใหญ่ที่กระผมเคารพรักมายาวนานนะครับ ผมไม่มีความประสงค์ใด ๆ ที่จะไปทำให้
ท่านขุ่นเคือง แม้กระทั่งท่านสดศรี สัตยธรรม กระผมก็ยังเคารพรักท่านนะครับ คือ

มาตรา ๖๘ วรรคสองนั้น เราก็ยังคงอยู่ตามที่ท่านได้เสนอไว้กับพวกเราทั้งหลายทั้งปวงนี้ กระผมก็อยากจะเรียนนะครับว่า กระผมมิได้หักหลังใคร กระผมมิได้จะไปตีใครนะครับ หรือกระผมมิได้ว่า แอบเอาเอกสารของท่านออก หรือกระผมมิได้ว่า ไปตัดญาติตีใด เพราะ กระผมก็ได้เรียนให้ท่านอาจารย์สมคิด แม้กระทั่งผมก็ได้เรียนเจ้าหน้าที่ทุกฝ่าย ผอ. นะครับ ผมก็ได้เรียนนะครับว่า มีของท่านการุณนี่ที่เยอะหน่อย แล้วก็ของท่านแปรสภาพเดียว ของพวกกระผมนี้ สามสี่ท่านนี่ กระผมแปร ๒ สภาพ มันขัดกันอยู่ เราก็เรียนความจริงให้ท่านทราบหมดทุกอย่าง ผมเรียนตามตรงนะครับ งานนี้ผมก็เรียกว่า กราบขออภัยทุกท่านแหละ แล้วผมก็อยากให้สภาร่างรัฐธรรมนูญของเรานี้ได้ดำเนินการไป เพื่อให้ร่างรัฐธรรมนูญนี้เป็นรัฐธรรมนูญที่ดีที่สุด ตามความประสงค์ของท่านประธานนรนิติครับ ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงครับ

นายนรนิติ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : พอแล้วครับ

นายการุณ ไสงาม : ขออนุญาตต่อเนื่องนิดเดียวครับท่านประธาน

นายนรนิติ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : เดี่ยวไม่จบ โยงกันไปโยงกันมา นิดเดียวท่านการุณ อยู่ในแปรญาติแล้ว

นายการุณ ไสงาม : ครับ ผมนึกไม่ถึงว่า จะกล้าโกหกไปโกหกมารู้ไปนี่ต่อหน้าพวกเรา ทุกคนได้เห็นลำดับเหตุการณ์แล้ว ก็มันจนเกิดเรื่อง ท่านประธาน มันเกิดเรื่องจนกระทั่งของผมตกไปหมดในวันพิจารณาวันนั้น ทุกคนก็ฟัง เห็นหมด เหลือมาตรา ๒๖๗ มาตราเดียว จนเกิดเรื่องในการท้วงวันนั้น จนกระทั่งท่านสดศรีบอกไอ้โห ของฉันก็เจอตั้งแต่เมื่อวาน มาตรา ๖๘ วันนี่ของคุณการุณ ๑๓๗ ประเด็น ก็ตกอีกฉันอยู่ไม่ได้แล้ว จึงเกิดเรื่อง ท่านสดศรีถอนออกจากญัตตินี้ ก็ทำให้ญัตติฉบับนี้ตกไปท่าน

(นายเศวต ทินกุล ได้ยื่นและยกมือขึ้น)

นายเศวต ทินกุล : ท่านประธานครับ ผมประท้วงครับ

(นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ ได้ยื่นและยกมือขึ้น)

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : ผมขอประท้วงครับ เพราะว่าท่านไม่ได้พูดความจริงทั้งหมดครับ

นายบรรณิณี เศรษฐบุตร (ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ) : เดี่ยวก่อน
ท่านพิเชียรนั่งลง เมื่อกี้เข้าใจว่าคนอื่นประท้วง เสียไม่ใช่ท่าน ใคร อ้อ ท่านเสวตประท้วง
ว่าอย่างไร ประท้วงนะท่าน ไม่อภิปรายเรื่องอื่น

นายเศวต ทินกุล : ครับ ผมไม่ได้ไปอภิปรายครับ ผมประท้วงก่อน แต่จะขออภิปรายทีหลัง ผมประท้วงว่า ท่านประธานให้ไปมา ๒ คน ๒ คน คนกลางอย่างผมนี้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผมไปเป็นสายลับ นักสืบมาเรียบร้อย ก่อนที่จะทะเลาะกัน ไม่มีใครผิดหรือครับ ผมชี้แจงได้ครับ ผมไปสืบมาหมดครับ

นายบรรณิณี เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านไม่ต้องชี้แจง

นายเศวต ทินกุล : ยังไม่ชี้แจง แต่ว่าประท้วงท่านประธานว่า ๒ คน ซึ่งกันขึ้นไปขึ้นมาอยู่แบบนี้ก็ทะเลาะกันทั้งปีละครับ ท่านประธานครับ

นายบรรณิณี เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านการุณริบจะให้จบ นิดเดียว

นายการุณ ไสงาม : ท่านประธานครับ สั้น ๆ นะครับ ท่านประธานครับ ผมพยายามลำดับเหตุการณ์มาเป็นลำดับๆ จนญาติของผมตอนต้นนะ ไม่ใช่ของผม นะครับ ของคุณพิเชียรกับพวก คือ คณะผมด้วยนะครับ ต้องตกไปในวันพุธที่ผ่านมานั้น คือ วันที่ ๖ นั้น ก็ด้วยสาเหตุแห่งการกระทำของคุณพิเชียรอย่างที่ว่ามา มันจึงหลุดหายไป การกระทำทั้งหมดเป็นลำดับขั้นตอนมาอย่างที่ทราบเรียนที่ประชุมนี้ครับ แต่ที่นี้ปรากฏว่า คุณพิเชียรก็พยายามจะมาพูดว่า บัดนี้มาแล้ว มาแล้ว ก็มันมาแล้วหลังจากเกิดเหตุผิดอย่างไร แล้วคุณมาตัมอีก มาโกหกคนแล้ว โกหกคนอื่นอีกอยู่ในนี้ อย่างไร ผมว่าสภาแห่งนี้ ถ้ามีคนอย่างนี้อยู่แยะนะครับ

(นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ ได้ยื่นและยกมือขึ้น)

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : ท่านประธานครับ ผมขอประท้วง ผมไม่พอใจคำพูดที่บอก โกหกแล้วโกหกอีก ครับ ไม่ได้ครับ ผมคัดค้านอย่างยิ่งเลยครับ ผมไม่ได้โกหกแล้วโกหกอีก ผมพูดความจริงทั้งหมดครับ แล้วก็ท่านการุณพูดความจริงเพียงแค่นี้ถึงครึ่งด้วยครับ เพราะว่าท่านอยู่กับพวกเรานะครับ ท่านมานั่งแปรญัตติกับ กระผมทีละมาตรา ทีละมาตรา ทำไมท่านไม่พูดตรงนี้ล่ะครับ ผมไม่เข้าใจครับ ท่านอยู่กลุ่มผมแล้วท่านมาพูดอย่างนี้ได้อย่างไร ท่านประธานครับ ไม่ถูกต้องครับ ไม่ถูกต้องครับ

(นายไพโรจน์ พรหมสาส์น ได้ยื่นและยกมือขึ้น)

นายไพโรจน์ พรหมสาส์น (กรรมาธิการ) : ท่านประธาน ผมขอประท้วงผู้
อภิปรายครับ ท่านประธานผมขอประท้วงครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ) : ครับ
ท่านกรรมาธิการ

นายไพโรจน์ พรหมสาส์น (กรรมาธิการ) : กระผม ไพโรจน์ พรหมสาส์น
สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนุญ ท่านประธานได้ปล่อยให้ผู้อภิปรายได้อภิปรายในเรื่อง
ความหลังที่มันผ่านมาเป็นเวลานานพอสมควรแล้ว กระผมถือว่าซ้ำซาก ตามข้อบังคับ
ข้อ ๕๑ บัดนี้สิ่งที่ได้ถกเถียงกันก็อยู่ในเล่มนี้หมดแล้ว เพราะฉะนั้นผมขอให้ยุติเรื่องนี้
และท่านประธานได้กรุณาดำเนินการประชุมต่อไป เพื่อไม่ให้เสียเวลาของที่ประชุมครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ) : ครับ ท่านไพโรจน์
ครับ ให้คนนอก ท่านวิทยา ยกมือมานานแล้ว เชิญครับ

นายวิทยา งานทวี (กรรมาธิการ) : ขออนุญาตหารือท่านประธานและ
คณะกรรมาธิการครับ เนื่องจากที่ท่านการุณพุดมานี้ ผมเห็นว่ามีเหตุผลพอสมควร
ถ้าหากว่าคณะกรรมาธิการจะสงวนญัตติท่านอื่น ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์กับการอภิปราย
ในญัตติต่าง ๆ นี้ ก็เลยขอหารือครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ) : ในการจะยินยอม
ให้เติมอะไรเป็นเรื่องของกรรมาธิการอยู่แล้ว เดี่ยวกรรมาธิการหารือกัน ผมว่า ตกลงเรื่อง
นี้เมื่อถึงตอน เรื่องที่เถียงกันไม่ต้องแล้ว เขากลับไปว่า เรื่อง มาตรา ๒ นี้ มีผู้เสนอว่า
ให้ขอแขวนไปพิจารณาที่หลังนะครับ เรื่องอยู่ตรงนี้นะครับ ขอให้พุดเรื่องตรงนี้
ท่านวุฒิสภาติว่าอย่างไรครับ

นายวุฒิสภาติ กัลยาณมิตร : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม
นายวุฒิสภาติ กัลยาณมิตร สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนุญ ท่านประธานครับ ผมขอหารือ
นิดเดียว คือ เป็นความไม่สบายใจอย่างมากนะครับ วันนี้เราปล่อยให้เพื่อนสมาชิก
ถกเถียงกัน โดยที่ผมว่าประชาชนเขาคงต้องตามว่าข้อเท็จจริงมันคืออะไร ผมว่า
ถ้าปล่อยไว้นะครับ เราไม่รู้ว่ามีใครพุดจริง พุดโกหก มันเป็นความเสื่อมเสียของสภา ผม
อยากให้ท่านประธานมีมาตรการใดมาตรการหนึ่งที่จะสืบสวนหาความจริงเรื่องนี้ออกมา

ให้กระจ่างว่า ใครโกหกใคร ใครหักหลังใคร ใครพูดจริง ใครพูดไม่จริง แล้วก็ด้วยความเคารพท่านประธาน ระเบียบข้อบังคับการประชุมสภาเนี้ยมนบอกไว้ แล้วก็ทุกคนจะต้องฟัง ประธานนะครับ ท่านประธานอนุญาตให้ใครพูดถึงพูดได้ ไม่ใช่สิทธิแต่ว่าลุกขึ้นแล้วกดไมค์ (Microphone) อยากจะพูดอย่างเดียว ขอขอบคุณครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : กรรมาธิการเขาต้องชี้แจง เมื่อกี้เขายกมือไว้นานแล้ว เชิญท่านกรรมาธิการ เมื่อกี้ท่านวิทยา เชิญครับ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ ผม สมคิด เลิศไพฑูรย์ กรรมาธิการ ขออนุญาตเรียน เพื่อเข้าประเด็นที่ท่านวัชราได้ขอแปรญัตติไว้ตั้งแต่ต้นว่า ตามที่ท่านวัชราและคณะอีก ๑๐ ท่าน ได้ขอแปรญัตติเพิ่มเติมเรื่องพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติของประเทศไทย โดยให้เพิ่มเติมอยู่ในข้อความของวรรคสองนั้น กรรมาธิการได้พิจารณาแล้วพบว่า รายชื่อของการแปรญัตติฉบับใหม่มีการซ้ำซ้อนกับญัตติเดิมอยู่หลายประการ เข้าใจว่า ท่านวัชราซึ่งอยู่กลุ่มที่ ๗ ก็มีท่านสวัสดิ์ โชติพานิช ท่านจตุตินันท์ ภิรมย์ภักดี ท่านธวัช ท่านชำนาญ อนุญาต ท่านวุฒิชชาติ กัลยาณมิตร และท่านวิทยา ที่อยู่ในกลุ่มที่ ๗ แต่ว่ารายชื่ออีก ๔ ท่าน ท่านธิตินันท์ เชื้อบุญชัย ท่านสดศรี สัตยธรรม ท่านนุรักษ์ มาประณีต และท่านธนพิชฎ์ มุลพฤษ นี้ไม่ได้อยู่ในกลุ่มที่ ๗ กรรมาธิการมีความเห็นว่า ถ้ามีการแปรญัตตินี้ก็จะ เป็นทั้งหมด ๘ กลุ่ม ซึ่งอาจจะเกินไปจากที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ใน มาตรา ๒๗ วรรคสอง

ที่เขียนว่า สมาชิกที่ยื่นคำขอแปรญัตติหรือที่ให้คำรับรองคำแปรญัตติของสมาชิกอยู่แล้ว จะยื่นคำขอแปรญัตติหรือรับรองคำแปรญัตติของสมาชิกอื่นได้อีกไม่ได้ นะครับ เข้าใจว่ามีรายชื่อซ้ำอยู่ อย่างไรก็ตามนะครับ กรรมการมีความเห็นว่า ประเด็นเรื่องศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาตินั้นเป็นเรื่องที่สำคัญนะครับ กรรมการเลยขออนุญาตใช้มาตรา ๒๘ วรรคสองนะครับ ที่บอกว่า ในกรณีที่มีสมาชิกแปรญัตติแก้ไขเพิ่มเติม นอกจากที่ได้แปรญัตติไปแล้วนะครับ กรรมการมีอำนาจที่จะเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบ ให้มีการแปรญัตติได้นะครับ กรรมการได้หารือแล้วก็เห็นชอบให้มีเฉพาะประเด็นนี้นะครับ เรื่องศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ ซึ่งกลุ่มท่านวิฑูรย์ได้แปรญัตติเพิ่มเติมเข้ามา แต่ว่าเข้าใจว่า ในญัตติของท่านวิฑูรย์นั้น ได้แปรอีกมาตราหนึ่งนะครับ ๑๐๑ (๑๒) นะครับ กรรมการขออนุญาตไปหารือกันนะครับ ยังไม่เห็นด้วยกับการแปรญัตติใน ๑๐๑ (๑๒) นะครับ ก็เห็นด้วยกับมาตรา ๒ นะครับ ให้แปรเรื่องพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติของประเทศไทย

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านวิฑูรย์ว่าอย่างไรครับ เชิญครับ

นายวิฑูรย์ หงส์ประภัสร์ : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพครับ กระผม วิฑูรย์ หงส์ประภัสร์ ก่อนอื่นกระผมขอกราบขอบพระคุณทางท่านกรรมการยกกว้างทุกท่านนะครับ แต่ขอเรียนชี้แจงว่า การยื่นขอแปรญัตติเพิ่มเติมของกระผมนั้นเป็นการยื่นขอเพิ่มเติม โดยความจริงนะครับ กระผมเพียงแต่เซ็นชื่อคนเดียวก็ใช้ได้ อันนี้กระผมได้รับคำชี้แจงจากเจ้าหน้าที่ระดับผู้อำนวยการ ได้ชี้แจงให้เช่นนั้น แต่เนื่องจากว่ากระผมทำไปแล้วนี้ครับ ได้เรียนถามท่านอื่น ๆ ท่านอื่น ๆ เห็นชอบด้วย จึงขอลงชื่อเพิ่มเติมครับ คำขอของผมนี่เป็นคำขอ ๒ อย่างนะครับ ขอเพิ่มเติมผู้รับรอง และขอเพิ่มเติมการแปรญัตติ การขอเพิ่มเติมผู้รับรองนั้น ก็มี ๔ ท่าน คือ ท่านนิติพันธุ์ ท่านนุรักษ์ ท่านธนพิชญ์ และที่ท่านสดศรี ส่วนที่เป็นผู้รับรองอยู่เดิมนั้นนะครับ ท่านก็ยังยืนยันรับรองอยู่ ซึ่งก็พร้อมที่จะลงชื่อให้ครบ แต่เมื่อวานนี้ได้ลงชื่อไว้เพียง ๖ ท่าน นะครับ แล้ววันนี้ท่านก็มา เช่น ท่านศิวะ ท่านศักดิ์ชัย ท่านปริญญา แล้วก็ท่านโอกาสนะครับ ก็พร้อมที่จะลงชื่อเพิ่มเติม แต่ถึงไม่ลงชื่อเพิ่มเติม ก็ถือว่าใช้ได้ครับ เพราะเหตุว่า ได้เป็นการทำ

ประเด็นเพิ่มเติมครับ ซึ่งอันนี้ก็สุดแล้วแต่ แต่เรื่องประเด็นในข้อความ ในมาตรา ๑๐๑ (๑๒) นั้น กระผมก็ไม่ติดใจครับ ขอบพระคุณครับ

นายธนนิติ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านวัชรฯ ไม่ติดใจใช่ไหม ที่ยกร่างเขาจะดู อันที่ยกร่างเขายอม ก็เรียบร้อยไปแล้วนะ อย่างนี้นะ ท่านวัชรฯ นะ ได้ดำเนินการต่อไปได้ ท่านหมอธีวัฒน์ครับ

นายธีวัฒน์ ร่มไทรทอง : กราบเรียนท่านประธานและท่านสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญอันทรงเกียรติครับ กระผม นายแพทย์ธีวัฒน์ ร่มไทรทอง นะครับ ทำหน้าที่เป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ไปรับฟังความคิดเห็นจังหวัดกาฬสินธุ์ แล้วก็ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นะครับ แล้วก็องค์กร ๑๒ องค์กร นะครับ เท่าที่ผมฟังมานะครับ สาเหตุที่ผมเข้ามาอยู่กลุ่มพระพุทธศาสนา เพราะจังหวัดของผม ผมไปรับฟังมาหลายเวทีครับ มีประมาณ ๕๖ ถึง ๖๐ เปอร์เซ็นต์ รับพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือก็เช่นเดียวกัน ๕๖ เปอร์เซ็นต์ เพราะฉะนั้นตรงจุดนี้ ผมซึ่งไม่มีส่วนได้ส่วนเสียด้านนี้ แต่ผมทำหน้าที่ของผม คือ ไปรับฟังความคิดเห็นประชาชนมา ตามสโลแกน (Slogan) ที่บอก ร่วมคิด ร่วมสร้าง ร่วมร่างรัฐธรรมนูญ ครับ ผมก็นำสิ่งนี้มา เพราะว่าทางคณะกรรมการร่างท่านก็ได้ดัดแปลง ออกแบบต่าง ๆ มา ทางผมก็นำสิ่งที่เราไปรับฟังมา เพื่อที่จะเอามาบรรจุในนี้นะครับ แล้วผมมาดูแล้ว ผมสับสนครับ เพราะว่าปัญหามันเกิดขึ้นนะครับ -----

วันนั้น ที่ครั้งแรกเลย ตอนที่เราไปยื่น ไปยื่นเอกสารพร้อมกับท่านการุณ ท่านพิเชียร นะครับ ครั้งแรกเลยครับ ทุกคนก็ยืนอยู่ ยืนอยู่ดู จนกระทั่งท่านรับเรื่องไปเสร็จเรียบร้อย เสร็จเรียบร้อยแล้วนะครับ ปรากฏว่ามันหายไป ที่มาประชุมนอกรอบกันนั้นมันหายไป แล้วปรากฏว่า ผมก็ไม่สบายใจว่า เอ๊ะ ทำไมมันถึงจะหายไป เพราะคุณพิเชียร หรือกลุ่มนี้ ต้องการคนอยู่แล้ว ไปขอให้ผมมาเซ็น ขอให้ใครมาเซ็น แล้วทำไมถึงจะไปทำเหตุการณ์ แบบที่ผู้มีเกียรติได้กล่าวอ้างนะครับ แต่ผมก็ไม่มั่นใจ ผมก็เลยบอก คราวนี้ผมขอไปดูด้วย ว่า ท่านเอาไปยื่นกันอย่างไรอะไรอย่างไร ครั้งสุดท้ายนี้หลังจากนอกรอบแล้วนะครับ ท่านการุณท่านก็ได้ไปนั่งเช็ก (Check) รายการตรา เช็ก ลิสต์ (Check list) กัน พวกผมกับ ท่านพิเชียรก็ไปนั่ง แบบที่ท่านกล่าวมานะครับ เพราะท่านการุณก็เป็นพี่ ผมรักเคารพมาก เลย ท่านก็ได้ไต่ถาม ค่อยกัน บรรยายภาคดีครับท่าน แล้วก็ไปถึงมาตราท่านสดศรี ท่านก็บอกว่า จะให้ตัดออก ผมกับคุณพิเชียรบอก อย่าไปตัดเลย ท่านไม่อยู่ก็ไม่เป็นไร เพราะว่าเรา ต้องรักษาสัจจะ เพราะคนเราต้องมีสัจจะ ธรรมะ ชันติ จาคะ นี่คือ สัจธรรมของคนทั่วไป จำเป็นจะต้องใส่ไว้ ท่านให้เอาออก ผมก็ขอร้องพี่การุณอยู่นานครับ พี่การุณก็เอา ๆ อย่างนั้นก็ใส่ ใส่ก็ทุกคน ไล่ไปจนกระทั่งพี่การุณบอก วงกลมแบบนี้มันสำหรับเอามา รวมกันนะ อะไร เราก็ช่วยกันคิดร่วมกันนะครับ เสร็จเรียบร้อยแล้วก็เดินจากกันไปครับ ก็ไม่มีปัญหา ผลสุดท้ายก็ออกมาตามนี้ครับ อันนี้เป็นสิ่งที่ผมรายงานให้ทราบครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ดีแล้ว ถ้าไม่มี ปัญหา ก็ไม่ต้องไปโยงถึง ท่านคุณหมอ

นายธีรวัฒน์ ร่มไทรทอง : สรุปลงแล้วไม่มีการตั้งหรือโกหกกันครับ
ขอขอบคุณครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านสมาชิกครับ เมื่อถึงเรื่องที่ มาตรา ๒ นี้ะครับ พอคุณพิเชียรพูด แล้วก็จริง ๆ ยังไม่ได้พูดอภิปรายใน รายละเอียดอันนี้ จะขอชวนไว้ไปพิจารณากับ มาตรา ๗๘ นะครับ ทางกรรมาธิการ ยกร่างก็เห็นอย่างนั้น ท่านสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่นไหมครับ เชิญครับ

นายกฤษฎา ให้วฒนานุกูล : ท่านประธานครับ ผม กฤษฎา ให้วฒนานุกูล ครับ ท่านประธานครับ ผมเห็นด้วยนะครับ กับการที่ชวน มาตรา ๒ นะครับ แต่ที่ยกมือ

พูดนี้ไม่ใช่อะไรครับ เผอิญว่าเมื่อวานนี่นะครับ ต้องขออนุญาตท่านประธานนิดหนึ่ง นะครับว่า ผมได้รับหนังสือจะหาความจริงเรื่องศาสนาประจำชาตินะครับ ผมเป็น ศสว. คนเดียว นะครับที่ได้ไปพบพระพรหมคุณาภรณ์ นะครับ ท่านประยุทธ์ ปยุตโต นั้น นะครับ เพราะฉะนั้นจึงขออนุญาตท่านประธาน นะครับ ในที่ประชุมนี้คงได้รับแจก กันไปพอสมควรแล้ว นะครับ เพื่อให้เพื่อนสมาชิกทุกคนได้ศึกษาข้อมูล และจะได้เป็น เอกสารหนึ่งเข้ามาประกอบ นะครับ จึงขอนำเรียนให้ท่านประธานได้ทราบด้วยครับ ขอบพระคุณครับ

นายบรรณินดี เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : แจกแล้ว ไม่เป็นไร อย่าเพิ่งไปพูดเนื้อหาอะไร เพราะเขาน่าจะไปพูดพร้อมกันในตอนนั้น ท่านมีความเห็นเป็นอย่างอื่นไหมครับ ท่านวัชราครับ

นายวัชรา หงส์ประภัสร์ : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ กระผม วัชรา หงส์ประภัสร์ ในประเด็นที่กระผมได้แปรญัตติไว้ แล้วกระผมได้ชี้แจงแล้วนี่ นะครับ ขอความกรุณาท่านประธานได้ชี้ขาดด้วย นะครับ ว่า กระผมได้แปรญัตติไว้เป็นที่ถูกต้อง หรือเปล่า เนื่องจากว่าเป็นการขอเพิ่มเติม นะครับ แล้วผู้รับรองก็ครบถ้วน

นายบรรณินดี เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านวัชรา มันแล้วแต่ท่านตกลงกับยกร่าง แล้วยกร่างเขาเอาอย่างไร ท่านพูดกับยกร่างนี้ ใช่ไหม เขายอมท่านแล้วนี่ใช่ไหม

นายวัชรา หงส์ประภัสร์ : กระผมพูดกับท่านประธานครับ

นายบรรณินดี เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ใช่ แต่หมายความว่า เรื่องที่ท่านพูดนี้มัน เมื่อยกยกแล้วยอมท่านแล้วไม่ใช่หรือ

นายวัชรา หงส์ประภัสร์ : ใช่ครับ แต่สิ่งที่กระผมได้นำเสนอไว้ นั้น ถือว่า ถูกต้องด้วยใช่ไหมครับ ขอบพระคุณครับ

นายบรรณินดี เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ถูกต้องไหม ไม่รู้ ถ้ายกยกแล้วรับ เดียวก็ต้องไปดูกันตอนข้อความตามที่ท่านแปร นะครับ ท่าน ไม่มีความเห็นเป็นอย่างอื่น นะครับ ใช่ไหมครับ เขาน่าจะไปพิจารณา มาตรา ๒ ท่านเลขาครับ

นายวัชรินทร์ จอมพลาพล (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติ
ราชการแทนเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาร่างรัฐธรรมนูญ) :
มาตรา ๓ ไม่มีการแก้ไข มีผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติครับ

นายบรรณิณี เศรษฐบุตตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : เชิญครับ
มาตรา ๓ ท่านวิชัยใช้ไหมครับ ท่านวิชัยเชิญครับ

นายวิชัย รูปขำดี : กราบเรียนท่านประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญที่เคารพ ผม วิชัย รูปขำดี ได้ขอแปรญัตติใน มาตราที่ ๓ มาตราที่ ๓ เป็นมาตราที่สี่เนื่องจาก รัฐธรรมนูญ ในปีพุทธศักราช ๒๕๔๐ ในมาตรานี้ ผมมีเหตุผลที่จะเรียนท่านกรรมาธิการ กร่างร่างนี้ครับ ในมาตรานี้ รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ มิได้มีข้อความในวรรคที่ ๒ มาตรานี้ กล่าวถึงการใช้อำนาจอธิปไตยขององค์กรต่าง ๆ ได้แก่ รัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล ตาม บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญนี้ เหตุผลของการเพิ่มในวรรคสองนั้น ก็ทราบจากข้อความที่ กำหนดไว้ว่า ต้องการที่จะให้เป็นพื้นฐานของการใช้อำนาจ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม แล้วก็เป็นไปอย่างมีเหตุผลขององค์กรต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ แต่ว่าเหตุผล ก็คือว่า การที่มี วรรคสองนั้น ก็เพียงแต่บอกว่า การปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ เหล่านั้น เพื่อให้เป็นไป ตามหลักนิติธรรม ซึ่งถ้าหากพิจารณาแล้ว ก็ถือว่าไม่มีความจำเป็น เนื่องจากเหตุว่า บรรดาข้อความในการใช้อำนาจอธิปไตยก็ย่อมชัดเจนว่า จะต้องให้องค์กรเหล่านี้ได้ ปฏิบัติตามกฎหมาย ตามหลักของนิติธรรมอยู่แล้ว ตัวอย่างเช่น ในการออก พระราชบัญญัติใด ๆ ก็ตาม ก็จะต้องมีองค์กร มีรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามบทบัญญัติ เหล่านั้น ดังนั้น ไม่น่าจะมีความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มข้อความในวรรคสอง นอกจากนี้ คำว่า หลักนิติธรรม ก็อาจจะนำไปสู่การอธิบายให้เห็นว่า อาจจำเป็นต้องมีการใช้อำนาจ บังคับให้องค์กรต่าง ๆ นี้กระทำ ถ้าหากไม่กระทำ ก็อาจจะส่งผลให้เกิดการฟ้องร้อง ดังนั้น ก็อาจจะก่อให้เกิดปัญหาตามมา แล้วก็ประการที่ ๓ การที่บัญญัติไว้ในวรรคที่ ๒ ก็อาจจะ นำมาซึ่งการตีความที่ยุ่งยาก แล้วก็อาจจะไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของวรรคที่ ๑ ด้วย เหตุว่า อาจจะมีการตีความที่ไม่ตรงกับกรใช้อำนาจของวรรคที่ ๑ ได้ ดังนั้น กระผมจึง เห็นว่า ไม่น่าจะมีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดวรรคที่ ๒ ไว้ในมาตราที่ ๓ นี้ ก็อยากจะ เรียนขอเหตุผล แล้วก็สิ่งที่อาจจะมีความจำเป็นดังกล่าวด้วย ถ้าหากว่า มีเหตุผล ประการใด ผมไม่ต้องการให้ข้อสรุปของมาตรานี้เป็นผลเชิงชนะ หรือเชิงแพ้ แต่อยากจะ ให้เป็นการได้สิ่งที่ดีที่สุด ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ กราบขอบพระคุณครับ

นายธนนิติ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : เชิญครับ
ท่านกรรมาธิการ

นายอัชพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธาน
ที่เคารพครับ กระผม อัชพร จารุจินดา กรรมาธิการครับ เหตุผลของคณะกรรมาธิการที่
เพิ่มวรรคสองของ มาตรา ๓ ว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ ที่จะเป็นไปตาม
รัฐธรรมนูญและเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น จะต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรมนั้น กราบเรียนว่า
วัตถุประสงค์ ก็คือ เพื่อต้องการวางกรอบในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องในการ
ใช้อำนาจเหนือประชาชนทั้งหลายว่า ในการใช้อำนาจหน้าที่นั้น จะต้องเป็นไปตาม
หลักนิติธรรม -----

ที่นี้คำว่า หลักนิติธรรม นั้น มันไม่ใช่เป็นคำซึ่งไม่มีความหมาย แต่หลักนิติธรรมนั้น เป็นคำที่บัญญัติอยู่ในพจนานุกรมศัพท์กฎหมายไทยของราชบัณฑิตยสถาน แปลว่า หลักพื้นฐานของกฎหมาย และในความเข้าใจพื้นฐานของกฎหมายนั้น ในทางกฎหมายนั้น เข้าใจกันดีว่า หมายถึง ๒ ประการ ประการแรก ก็คือ เรื่องการตรากฎหมายขึ้น ว่าการตรากฎหมายขึ้นจะต้องคำนึงถึงหลักพื้นฐานแห่งความเป็นธรรม กฎหมายจะต้องตราขึ้นโดยให้ความเป็นธรรม โดยตัดเทียบกับประชาชนทั่ว ๆ ไป ประการที่ ๒ ก็คือ เรื่องการกระทำ การกระทำก็หมายความว่า เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมีการใช้กฎหมายไปใช้บังคับนั้น จะปฏิบัติหน้าที่ได้ก็ต้องประกอบด้วยเหตุ ๒ ประการ ก็คือ ๑. ก็ต้องมีกฎหมายรับรองการใช้อำนาจหน้าที่นั้น ประการที่ ๒ ก็คือ การกระทำจะเกินเลยไปกว่าขอบเขตหรือเจตนาของกฎหมายไม่ได้ นี่คือนี่ซึ่งเป็นความหมายของหลักนิติธรรมที่เป็นที่เข้าใจกัน และกรรมการก็เข้าใจว่า ในสิ่งนี้ได้มีการพูดกันมากอยู่ในวงสังคมอยู่แล้ว แต่ไม่เคยนำเรื่องนี้มาบัญญัติไว้โดยเฉพาะเจาะจงในทางกฎหมาย สิ่งที่เกิดขึ้น ในเหตุเกิดมาก่อนที่จะมีการยกร่างรัฐธรรมนูญนี้ จึงมักปรากฏอยู่เสมอว่า ได้มีการละเลยการดำเนินการที่ไม่เป็นไปตามหลักนิติธรรมนั้น เพื่อเป็นการแสดงเจตนารมณ์ของการยกร่างรัฐธรรมนูญในคราวนี้ แล้วก็ยืนยันหลักการนี้ว่า เป็นหลักการที่มีอยู่จริง และจะต้องได้รับการปฏิบัติจากผู้ปฏิบัติงานของรัฐทุกประเภทนั้น จึงเห็นควรที่จะมาบัญญัติเป็นวรรคสองของมาตรา ๓ เพื่อเป็นกรอบเช่นนี้ขึ้น จริงอยู่ในบางครั้งอาจจะมีการหยิบยกเหตุนี้ขึ้นฟ้องร้อง กรรมการก็เห็นว่า ไม่น่าเป็นห่วง เพราะในการฟ้องร้องนั้น บุคคลที่ถูกละเลยการปฏิบัติด้วยเหตุอันไม่ชอบด้วยหลักนิติธรรมนั้น จะต้องอ้างขึ้นมาด้วยว่า การที่ไม่ปฏิบัติตามหลักนิติธรรมนั้น ไม่ปฏิบัติในเรื่องใด แต่สิ่งนั้นจะเป็นสิ่งที่ช่วยยืนยันหรือคุ้มครองประชาชนหรือคนฟ้องทั่ว ๆ ไปนั่นเองว่า ว่าตัวเองนั้นต่อจากนี้ไปรัฐจะต้องดำเนินการตามหลักนิติธรรมเสียตั้งแต่ต้น ซึ่งจะเป็นการป้องกันการฟ้องร้องไปได้ในอนาคตด้วยครับ เพราะฉะนั้นโดยเหตุนี้คณะกรรมการจึงเห็นควรที่จะคงไว้ตามที่เสนอ เพื่อเป็นหลักประกันให้กับประชาชนทั่ว ๆ ไปครับ

นายธนนิติ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : มีท่านอภิปรายใหม่ครับ ท่านวัชรินทร์ ที่สงวนครับ

นายวิชา หงส์ประภัสร์ : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม วิชา หงส์ประภัสร์ สสร. กระผมได้ขอแปรญัตติ แก่ความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๓ ครั้น โดยเดิมมาตรา ๓ นี้ได้บัญญัติว่า อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ กระผมขอแปรญัตติเป็น มาตรา ๓ อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนิติบัญญัติทางรัฐสภา อำนาจบริหารทางคณะรัฐมนตรี และอำนาจตุลาการทางศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ กระผมมีเหตุผลดังนี้ครับ การที่บัญญัติไว้ตามร่างของคณะกรรมการนั้น เป็นการใช้อำนาจรวมกลุ่มของอำนาจอธิปไตย ซึ่งอำนาจอธิปไตยนั้น ตามหลัก ซึ่งท่านมองเตสกีเยอ (Montesquieu) ได้บัญญัติเอาไว้ใน ได้แบ่งอำนาจอธิปไตยออกเป็น ๓ ส่วน คือ อำนาจนิติบัญญัติส่วนหนึ่ง อำนาจบริหารส่วนหนึ่ง และอำนาจตุลาการอีกส่วนหนึ่ง เหตุผลที่ได้มีการแบ่งอำนาจออกเป็น ๓ ส่วน ก็เพื่อให้มีการถ่วงดุล คานอำนาจและตรวจสอบซึ่งกันและกัน และตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับที่แล้ว ๆ มา โดยเฉพาะฉบับปี ๒๕๑๘ ก็ได้บัญญัติเอาไว้ในลักษณะที่กระผม กราบเรียน คือ ได้แบ่งแยกออกเป็นในรัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๑๘ ๒๕๑๗ ขอประทาน โทษครับ มาตรา ๑๐ พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจนิติบัญญัติทางรัฐสภา มาตรา ๑๑ พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจบริหารทางคณะรัฐมนตรี มาตรา ๑๒ พระมหากษัตริย์ทรง ใช้อำนาจตุลาการทางศาล -----

เหตุผลที่สำคัญที่กระผมจำเป็นที่จะต้องให้มีการบัญญัติแยกเอาไว้เช่นนี้ เพราะเหตุว่าการใช้อำนาจรวมกลุ่มนั้น จะเป็นลักษณะการที่เรียกกันโดยทั่ว ๆ ไปว่า อำนาจเผด็จการ เช่น อำนาจในการที่บุคคลคนเดียวใช้อำนาจทั้งสาม หรืออำนาจที่ไม่ได้แบ่งแยก เช่น ในสมัยปฏิวัติของ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ เราจะเห็นว่า มีการประหารชีวิต ตัดสินและประหารชีวิตผู้กระทำผิด โดยคำสั่งของคณะปฏิวัติ อันนี้แหละครับ เป็นการแสดงหรือตัวอย่างของการใช้อำนาจรวมกลุ่ม ซึ่งเมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่เรากำลังร่างกันอยู่นี้ ประสงค์ที่จะให้เป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตย ฉะนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องมีการแบ่งแยกอำนาจออกเป็น ๓ ส่วน ดังกล่าวแล้ว และต้องระบุให้ชัดครับว่า ฝ่ายใดเป็นผู้ใช้อำนาจใด กล่าวคือ นิติบัญญัติก็รัฐสภา บริหารก็คณะรัฐมนตรี ตุลาการก็ทางศาลนะครับ ตามที่คณะกรรมการได้ระบุเอาไว้เดิมนั้น ไม่ได้บอกถึงในลักษณะของการแยกอำนาจไว้เลย ซึ่งนอกจากเป็นลักษณะของการรวมกลุ่มอำนาจแล้ว ยังอาจจะทำให้เกิดความไขว้เขวได้ว่า รัฐสภาใช้อำนาจใด คณะรัฐมนตรีใช้อำนาจใด และศาลใช้อำนาจใด ซึ่งถ้าเกิดกรณีที่มีการใช้อำนาจก้าวก่ายกัน เช่น ทาง กกต. หรือคณะกรรมการการเลือกตั้งจะใช้อำนาจวินิจฉัย ซึ่งเป็นอำนาจทางศาล หรืออำนาจทางตุลาการเป็นผู้ใช้ เราก็ไม่อาจจะมียกข้อยกเว้นได้ว่า ไม่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ แต่ถ้าได้มีการระบุเอาไว้ว่า อำนาจนิติบัญญัติเป็นเรื่องของรัฐสภา อำนาจบริหารเป็นเรื่องของคณะรัฐมนตรี อำนาจตุลาการเป็นเรื่องของศาล ก็จะไม่เกิดกรณีเช่นที่กระผมได้ยกตัวอย่าง คือ คณะกรรมการการเลือกตั้งมาใช้อำนาจวินิจฉัย ซึ่งเป็นอำนาจของศาล กระผมจึงมีความเห็นว่า เป็นเรื่องจำเป็น และมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องระบุไว้ตามที่กระผมได้แปรญัติไว้ ไม่ใช่เรื่องเล็กน้อย เรื่องนี้เป็นเรื่องใหญ่ แล้วเป็นเรื่องที่จะทำให้การอ้างอิงต่อไปในข้อที่ว่า ชัดรัฐธรรมนูญหรือไม่ ได้มีการหยิบยกขึ้นมาอ้างอิงได้โดยสะดวก ไม่ต้องมาตีความกันอีก ขอบพระคุณครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ประเด็นนี้ทางความในวรรคหนึ่ง ที่คุณวัชรอาชอแก่นี้ ใครจะชี้แจงใหม่ครับ ของฝ่ายยกร่าง ท่านอัชพร

นายเศวต ทินกุล : ท่านประธานครับ ผมอภิปรายยังไม่หมดเลยครับ ผมจะสนับสนุนครับท่านประธาน

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ฟังผู้ยกวางเขา
ที่แจง เดี่ยว ๆ ยังไม่ได้ลงมติ ฉะนั้นยกวางที่แจงก่อนดี

นายเศวต ทินกุล : ท่านประธานครับ หรือก่อนครับ อภิปรายแล้วที่แจง
ที่เดี่ยวไม่ดีหรือครับท่านประธาน ผม เศวตครับ คงไม่มากหรอกครับ นิดเดี่ยวครับ
สนับสนุนท่าน

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : คุณเศวต
ไม่ได้รับรอง ไม่ได้แปรเอาไว้

นายเศวต ทินกุล : ไม่ได้แปรไว้ ก็ใช่ ผมอภิปรายสนับสนุนเฉย ๆ ละครับ
ผมไม่มีสิทธิหรือครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : คุณไม่ได้แปรไว้ละ

นายเศวต ทินกุล : ผมเป็นผู้สนับสนุน ผมเห็นด้วยประเด็นนี้ เป็นของดี
ครับ ผมจะอภิปรายเหตุผลให้ท่านกรรมาธิการยกวางว่า ผมก็ไม่ใช้เวลามากหรอกครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : เดี่ยวฟัง
กรรมาธิการยกวางเขาก่อนครับท่าน เชิญท่านกรรมาธิการยกวางครับ

นายอัคร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ
 กระผม อัคร จารุจินดา กรรมาธิการครับ ขออนุญาตกราบเรียนชี้แจงท่านผู้แปรรูปคดี
 อย่างนี้ครับว่า หลังจากที่ที่มีการแปรรูปคดี คณะกรรมาธิการก็ได้ไปสืบค้นเหตุผล
 ในการตรารัฐธรรมนูญที่ผ่านมา การใช้ข้อความว่า การใช้อำนาจนิติบัญญัติทางรัฐสภา
 อำนาจบริหารทางคณะรัฐมนตรี และอำนาจตุลาการทางศาลนั้น ใช้ครั้งสุดท้าย
 เมื่อรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๑๗ หลังจากนั้น รัฐธรรมนูญต่อมา ฉบับต่อมา คือ รัฐธรรมนูญ
 ๒๕๒๑ รัฐธรรมนูญ ๒๕๓๔ และรัฐธรรมนูญ ฉบับที่ ๒๕๔๐ ก็ไม่ได้บัญญัติเช่นนั้นอีก
 และบัญญัติเช่นข้อความเดียวกับที่คณะกรรมาธิการเสนอ ข้อความที่คณะกรรมาธิการ
 เสนอนั้น ความจริงแล้วเอามาจากรัฐธรรมนูญทั้ง ๓ ฉบับที่เขียนสืบทอดกันมานะครับ
 ไปสืบค้นความเห็น หรือเหตุผลที่มีการเปลี่ยนแปลงการบัญญัติลักษณะเช่นนี้ไว้ ก็ปรากฏว่า
 พบว่า ในการพิจารณาของรัฐธรรมนูญที่ผ่านมา นั้น เข้าใจว่า การแยกอำนาจ การเขียน
 แยกอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการนั้น แยกโดยเด็ดขาดนั้นมัน
 ไม่สอดคล้องกับรูปแบบการปกครองในรูปแบบของรัฐสภา เพราะรูปแบบการปกครอง
 แบบรัฐสภานั้น ฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัตินั้นจะทำงานสัมพันธ์กัน ถ้าเขียนแยก
 อำนาจกันออกไปแล้วนั้น ก็จะทำให้มีปัญหาในสิ่งที่บัญญัติอยู่ในตัวบทบัญญัติของ
 รัฐธรรมนูญเอง เช่น ฝ่ายบริหารนั้นยังมีสิทธิที่จะเสนอกฎหมายต่อสภา ซึ่งเป็นการใช้สิทธิ
 ที่เกี่ยวข้องกับอำนาจนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหารเองนั้นสามารถตราพระราชกำหนด
 ฝ่ายบริหารสามารถตรากฎหมายลำดับรอง คือ พระราชกฤษฎีกาต่าง ๆ เพราะฉะนั้นคือ
 การเกี่ยวเนื่องของการใช้ การใช้การปฏิบัติหน้าที่นั้นครับ ในทางฝ่ายบริหารก็ต้องสัมพันธ์
 อยู่กับการใช้การปฏิบัติหน้าที่ของนิติบัญญัติ ในทางนิติบัญญัติเองนั้น ก็ได้ใช้อำนาจ
 ในทางปกครองอยู่หลายเรื่อง การให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งบุคคล หรือแม้แต่การ
 ดูแลสำนักงานรัฐสภาเอง ก็เป็นการใช้อำนาจหรือหน้าที่ ปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการ
 บริหาร เช่นเดียวกับศาล ก็มีการปฏิบัติหน้าที่ที่จะต้องเกี่ยวข้องกับการกระทำ หรือการ
 ออกคำสั่งทางปกครองอยู่ด้วย ในรัฐธรรมนูญในฉบับที่กระผมได้กราบเรียนมานั้น จึงได้
 พิจารณารวมไปถึงแนวความคิดทางวิชาการของต่างประเทศ ซึ่งมีการพัฒนาไป
 เช่นเดียวกันว่า อำนาจอธิปไตยนั้น มันมีความหมายว่า ทั้ง ๓ อำนาจจะรวมอยู่ในกลุ่ม

คนใดกลุ่มคนหนึ่งนั้นไม่ได้ แต่จะต้องกระจายออกไป แต่ก็ไม่ได้เด็ดขาดไปว่า ใครคนใดคนหนึ่งจะใช้อำนาจใดอำนาจหนึ่งเพียงอำนาจเดียว เพราะฉะนั้นในรัฐธรรมนูญนั้น ก็จะกำหนดอำนาจที่บุคคล หรือการปฏิบัติหน้าที่ที่กลุ่ม ไม่ว่าจะรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือศาล ไว้ในตัวบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญนั่นเอง หมายความว่า การใช้อำนาจใด ๆ ในอธิปไตย ในอำนาจการใช้อำนาจอธิปไตยขององค์กรใดองค์กรหนึ่งจะเป็นเช่นไร ก็อยู่ในเนื้อหาของบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ แล้วก็ไม่ได้บัญญัติแยกโดยเด็ดขาดเหมือนอย่างแต่เก่าแต่ก่อนอีก เพราะฉะนั้นรัฐธรรมนูญฉบับนี้จึงได้เดินตามแนวทางการพัฒนาของรัฐธรรมนูญประเทศไทยที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี ๒๕๒๑ เลยกราบเรียนผ่านท่านประธานว่า มาตรานี้อาจจะขอคงไว้ เพื่อให้เป็นการสืบเนื่องการพัฒนาของรัฐธรรมนูญที่ผ่านมาตั้งแต่ต้นครับ กราบเรียนท่านประธานครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : เชิญท่านวัชราครับ

นายวัชรา หงส์ประภัสร์ : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ กระผมวัชรา หงส์ประภัสร์ กระผมได้รับฟังคำชี้แจงของท่านกรรมาธิการแล้ว ก็ด้วยความเคารพครับ แต่ไม่อาจเห็นพ้องด้วยได้ครับ เนื่องจากว่า ในข้อที่ท่านอ้างนั้น ก็ไม่ใช่เป็นเรื่องหลัก เราพูดในเรื่องที่เป็นหลัก ท่านพูดในข้อที่เป็นข้อยกเว้น ในเรื่องหลักการนั้น จะต้องแบ่งแยกครับ ไม่มีกรณีใด ประเทศใดครับที่จะพัฒนาไปเท่าไรก็แล้วแต่ แต่จะต้องแบ่งแยกอำนาจออกเป็น ๓ ส่วนนะครับ และโดยหลักก็ต้องใช้อำนาจโดยบุคคลทั้งสามอย่างที่กราบเรียนแล้ว ส่วนที่ว่าฝ่ายบริหารจะออกข้อกำหนดในการที่จะมาปฏิบัติราชการนั้นนะครับ ก็เป็นข้อยกเว้น ซึ่งก็มีบ้างครับ กระผมว่าเป็นข้อยกเว้นนะครับ เคยเกิดปัญหาที่ถึงขนาดที่ถึงศาลรัฐธรรมนูญมาแล้วครับ -----

คือ พระราชกำหนดบริหารสินทรัพย์ไทย มาตรา ๕๘ วรรคสี่ ถ้าผมจำไม่ผิด เรื่องวรรคนี้ อาจจะผิดนะครับ ได้กำหนดเอาไว้ว่า ให้เจ้าหน้าที่ บสท. นี้ สามารถที่จะยื่นคำร้องต่อศาลล้มละลาย เพื่อที่จะบังคับการโดยที่ศาลไม่ต้องไต่สวนนะครับ ซึ่งเป็นเรื่องที่กำลังก้ำกายอำนาจตุลาการครับ เรื่องนี้ได้ขึ้นสู่ศาลรัฐธรรมนูญนะครับ ซึ่งเป็นเรื่องก้ำกายของทางศาลรัฐธรรมนูญ แต่ถ้าไม่มีบัญญัติเอาไว้ให้ชัดเจนอย่างนี้ ก็จะมีการอ้างถึงว่า ศาลเป็นผู้ใช้อำนาจตุลาการนี้ ไม่รู้จะอ้างตรงไหนครับ ซึ่งความจริงศาลเป็นผู้ใช้อำนาจตุลาการ ผมขอเพียงแค่นี้ก่อนครับ

นายนวนิตี เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : เรื่องวรรคนี้ ไซ้ใหม่ครับ เชิญครับ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญครับ ผม สมคิด เลิศไพฑูรย์ กรรมาธิการ ครับ ท่านประธานครับนอกจากมี ๒ ท่าน คือ ท่านวิชัย รูปขำดี ซึ่งได้แปรญัตติในวรรคที่ ๒ และที่ท่านวัชรา ได้ขอแปรญัตติในวรรคที่ ๑ แล้วนะครับ เมื่อวานนี้ฝ่ายเลขาของกรรมาธิการยก่างรัฐธรรมนูญได้รับ คำสงวนคำแปรญัตติด้วยนะครับ ของท่านคมสัน โพธิ์คง ซึ่งแปรไว้หลายเรื่องด้วยกัน นะครับ ยังไม่ปรากฏในเอกสาร จะขออนุญาตให้ท่านคมสันได้อภิปรายในประเด็นนี้ด้วย นะครับ นอกจากนี้ตามที่ได้มีสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญบางท่านขออนุญาตอภิปรายนั้น ขออนุญาตเรียนว่า ตามข้อบังคับการประชุมสภา ข้อ ๕๐ นะครับ ซึ่งเมื่อเข้าท่านประธาน ได้อ่านให้สมาชิกสภาว่างทุกท่านได้รับทราบแล้วนะครับ เข้าใจว่า ผู้มีสิทธิอภิปราย ได้แก่ ๑. ผู้แปรญัตติครับ ๒. คือผู้สงวนคำแปรญัตติ และ ๓. ผู้รับรองคำแปรญัตติเท่านั้น นะครับ เข้าใจว่า สมาชิกสภาว่างท่านอื่นซึ่งไม่อยู่ในข่ายทั้ง ๓ เรื่องนี้ คือ ผู้แปรญัตติ ผู้สงวน หรือผู้รับรองนั้น คงไม่สามารถอภิปรายได้ เพราะเป็นการขัดกับข้อบังคับ การประชุมสภาครับ

นายนวนิตี เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : เชิญท่านคมสัน ครับ

นายคมสัน โพธิ์คง (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานสภาว่าง รัฐธรรมนูญ ครับ กระผม คมสัน โพธิ์คง กรรมาธิการยกกว้าง ผู้สงวนความเห็นไว้ในมาตรา ๓ วรคสองนะครับ ในประเด็นเรื่องขอ คำว่า หลักนิติธรรม นะครับ ผมขอสงวนความเห็นในวรรคสอง ในเรื่องหลักนิติธรรมนั้น ขอให้แก้ไขเป็น คำว่า หลักนิติรัฐ แทน คำว่า หลักนิติธรรม นะครับ ด้วยเหตุผลอย่างนี้ครับ ท่านประธานครับ คำว่า หลักนิติรัฐ นี้ นะครับ โดยหลักการขอ คำว่า หลักนิติรัฐ นี้ นะครับ มันมีความหมายที่ครอบคลุมกว้างขวางมากกว่า คำว่า หลักนิติธรรม ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว คำว่า หลักนิติธรรม นั้น มีความหมายในลักษณะที่มักจะใช้กันในภายในองค์กรศาลเท่านั้นนะครับ คำว่า หลักนิติรัฐ นี้ นะครับ โดยหลักการไม่ได้แปลว่า รัฐตามกฎหมายอย่างที่มีหลายคนเข้าใจว่า คำว่า นิติรัฐ นั้น คือ รัฐตามกฎหมาย แต่ความจริงแล้วหลักนิติรัฐนี้เป็นอุดมการณ์และเป็นอุดมคติ ในทางปรัชญารากฐานของกฎหมายมหาชนนะครับ ที่วางหลักการในเรื่องขอ คำว่า หลักนิติรัฐ นั้น คือ รัฐที่ยึดมั่นในระบบประชาธิปไตย แล้วก็เคารพในหลักนิติธรรม นะครับ หลักนิติรัฐไม่ได้กำหนดเรื่องขององค์ประกอบของรัฐนะครับ แต่เป็นหลักในทางปรัชญาที่วางหลักการในเรื่องของการทำให้รัฐนั้นยอมตนเคารพอยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย ซึ่งรัฐนั้นได้เป็นผู้ตราขึ้นเอง และก็ยอมใช้บังคับขึ้น ซึ่งรวมถึงบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญด้วย การยอมตนอยู่ภายใต้การบังคับของกฎหมายที่ว่านี้นะครับ กฎหมายนั้น จะต้องตั้งอยู่บนเหตุผลของความเป็นธรรม จึงจะเป็นกฎหมายที่สามารถใช้บังคับได้ ภายใต้หลักการเรื่องหลักนิติรัฐ เพราะฉะนั้นหลักนิติรัฐนี้จึงเป็นหลักการในการควบคุมการใช้อำนาจของรัฐที่สำคัญนะครับ ซึ่งโดยหลักการแล้วทำให้รัฐนั้นเป็นรัฐที่มีความมีความ มีผลนะครับ เป็นรูปแบบของการมีเหตุผล การอาศัยอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขของประชาชน ภายใต้หลักการเรื่องนิติรัฐนี้ นะครับ มีหลักการสำคัญมาจากการที่ประชาชนนั้นได้ต่อสู้กับการปกครอง จากการกดขี่ในการปกครอง เพื่อให้ตนมีสิทธิและเสรีภาพขึ้นนะครับ หลักนิติรัฐเมื่อใช้ในประเทศต่าง ๆ นะครับ จะมีลักษณะสำคัญอยู่ ๓ ประการนะครับ ----

ประการแรก ก็คือ ในประเทศนั้นกฎหมายจะต้องอยู่เหนือสิ่งอื่นใดทั้งหมด การกระทำต่าง ๆ ของรัฐ ไม่ว่าจะในทางนิติบัญญัติ ในทางปกครอง ก็ต้องเคารพต่อกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งนะครับ ในการกระทำในทางปกครอง การกระทำของตำรวจจะต้องเป็นไปตามกฎหมาย และต้องชอบด้วยกฎหมาย และมีการประกันซึ่งสิทธิและเสรีภาพของประชาชนอยู่ภายใต้กฎหมาย ถ้าเจ้าพนักงานของรัฐมากล้ำกรายสิทธิเสรีภาพของราษฎรโดยไม่มีกฎหมายให้อำนาจ เจ้าพนักงานย่อมมีความผิดตามกฎหมาย ประการที่ ๒ ก็คือ ในประเทศที่เป็นนิติรัฐนั้น ขอบเขตแห่งอำนาจของรัฐย่อมมีการกำหนดไว้ชัดเจน เริ่มตั้งแต่การแบ่งแยกอำนาจออกเป็น ๓ อำนาจ คือ นิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ มีขอบเขตของการใช้อำนาจทั้งสามนี้อย่างครบถ้วนนะครับ แล้วก็อำนาจของเจ้าพนักงานซึ่งเป็นอำนาจภายใต้ฝ่ายบริหารนั้นนะครับ ก็ต้องมีขอบเขตในการควบคุมให้อยู่ภายในขอบเขตของกฎหมายเช่นเดียวกันนะครับ หลักการประการที่ ๓ ก็คือว่า ภายใต้หลักนิติรัฐนี้ะครับ ผู้พิพากษาจะต้องมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาคดี โดยต้องมีหลักประกันไว้ในรัฐธรรมนูญนะครับ แล้วก็ต้องกำหนดให้ผู้พิพากษาที่มีอิสระในคดีแพ่งและคดีอาญานั้น อยู่ใน การควบคุมภายใต้หลักกฎหมายด้วยนะครับ ซึ่งหลักการดังกล่าวนี้ะครับวางหลักการในเรื่องของความเป็นอิสระของศาล และตุลาการ เพื่อเป็นหลักประกันในเรื่องสิทธิเสรีภาพแก่ประชาชน ภายใต้หลักนิติรัฐนี้ะครับ ก็เกิดแนวคิดในเรื่องหลักนิติธรรม หรือที่เรียกว่า เดอะ รูล ออฟ ลอว์ (The Rule of Law) ขึ้นในประเทศต่าง ๆ ที่ใช้ในระบบคอมมอน ลอว์ (Common law) นักกฎหมายรัฐธรรมนูญชาวอังกฤษ คือ เอ.วี. ไดซี่ (A.V. Dicey – Albert Venn Dicey) ได้กล่าวถึงหลักนิติธรรมว่า ต้องมีลักษณะสำคัญ ๓ ประการ ประการที่ ๑ ก็คือ ฝ่ายบริหารไม่มีอำนาจตามอำเภอใจ แล้วก็บุคคลจะต้องรับผิดชอบในทางอาญาก็ต่อเมื่อมีหลักกฎหมายว่าด้วยกำหนดความผิด และกำหนดโทษไว้ และโทษนั้นจะต้องเป็นโทษที่แสดงให้เห็นว่า บุคคลจะถูกจำกัดสิทธิและเสรีภาพภายใต้กฎหมายเท่านั้น เจ้าพนักงานของรัฐจะใช้อำนาจตามอำเภอใจอย่างหนึ่งอย่างใดไม่ได้ ประการที่ ๒ ก็คือ บุคคลที่อยู่ภายใต้กฎหมายเดียวกัน และศาลเดียวกัน คือ ศาลจะเป็นผู้พิจารณาพิพากษาคดีนะครับ แล้วก็ทั้งบุคคลใด ไม่ว่าจะรัฐหรือเอกชน อยู่ภายใต้กฎหมายเดียวกัน ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของหลักนิติธรรมในกฎหมาย

อังกฤษเท่านั้น แต่ในประเทศไทยนั้นอาจจะมี ความแตกต่าง เนื่องจากเรามีระบบศาลหลายศาลนะครับ ประการที่ ๓ หลักทั่วไปของกฎหมายรัฐธรรมนูญที่เกิดจากผลของกฎหมายนั้น เกิดขึ้นจากศาลตีความ เพราะฉะนั้นหลักนิติธรรมที่ใช้ในประเทศของคอมมอน ลอร์ และในประเทศไทย ซึ่งใช้หลักของประมวลกฎหมายนั้น ผมคิดว่า การใช้หลักนิติรัฐนี้ จะมีความครอบคลุมกว้างขวางกว่าการตีความโดยใช้คำว่า เพียงแค่หลักนิติธรรม ในเชิงความหมาย ซึ่งอาจจะให้เกิดความเข้าใจสับสนในการใช้ตีความ คำว่า นิติธรรม ได้ ผมขออนุญาตกล่าวเพิ่มเติมถึงหลักนิติรัฐว่ามีหลักสำคัญอะไรบ้างอีกสักนิดหนึ่งนะครับ ท่านประธาน หลักสำคัญในเรื่องของหลักนิติรัฐนี้ นะครับ โดยหลักแล้วมีหลักสำคัญที่ประกอบกับหลักการในเรื่องปรัชญาเรื่องนิติรัฐอยู่ ๗ เรื่องนะครับ อันที่ ๑ ก็คือเรื่องของหลักการแบ่งแยกอำนาจ ซึ่งเป็นหลักการสำคัญในการกำหนดขอบเขตการใช้ อำนาจของรัฐ ๒. ก็คือ หลักการในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน โดยบทบัญญัติของกฎหมาย ๓. ก็คือ หลักความชอบด้วยกฎหมายขององค์กรตุลาการ และองค์กรฝ่ายปกครองในการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด หรือมีการกระทำอย่างใด ๔. ก็คือ หลักความชอบด้วยกฎหมาย ในเนื้อหาของกฎหมายนั้น จะต้องมีความชอบในเนื้อหาที่มีหลักประกันความเป็นธรรมให้แก่ประชาชน ๕. ก็คือ หลักความเป็นอิสระของผู้พิพากษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักนิติรัฐ ๖. ก็คือ หลักในเรื่องของการไม่มีกฎหมาย ไม่มีความผิด และไม่มีโทษ และ ๗. ก็คือ หลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญนะครับ นอกจากนี้ในบางประเทศได้มีหลักการเพิ่มเติมอีก ๒ ประการครับ ท่านประธาน ครับ ก็คือ ในเรื่องของหลักความมั่นคงของกฎหมาย และความได้สัดส่วนในการใช้กฎหมายนั้นกับมาตรการที่ใช้ครับ เพราะฉะนั้นภายใต้หลักการนิติรัฐนี้ ผมจึงมีความเห็นว่า ในมาตรา ๓ วางหลักการในเรื่องการใช้อำนาจอธิปไตย ซึ่งครอบคลุมทั้งนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ เพราะฉะนั้นการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรดังกล่าว และองค์กรตามรัฐธรรมนูญ รวมทั้งหน่วยงานของรัฐนี้ควรจะ ต้องเป็นไปตามหลักนิติรัฐ ซึ่งจะมี ความหมายครอบคลุมกว้างขวาง รวมถึงทุกองค์กรครับ ขอขอบคุณครับท่านประธาน

นายธนนิติ เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านกรรมาธิการ จะชี้แจงเรื่องนิติธรรม นิติรัฐเลยไหม เชิญครับ

(นายเศวต ทินกุล ได้ยื่นและยกมือขึ้น)

นายเศวต ทินกุล : ผมประท้วงท่านประธานครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ประท้วงเรื่องอะไร
ครับ

นายเศวต ทินกุล : ท่านประธานครับ ผมหลายที่แล้วนะครับ แล้วก็
ประท้วงข้อบังคับ มาตรา ๔๙ ขออนุญาตครับผม คือ ท่านอาจารย์สมคิดนะครับ บอกว่า
ผมไม่มีสิทธิที่จะอภิปราย ดูมาตรา ๔๘ ก่อนนะครับ -----

เรื่องเกี่ยวกับการอภิปรายส่วนที่ ๓ นะครับ แล้วเขาให้ผู้สนับสนุน ผู้คัดค้านสลับกันไป สลับกันมา ท่านประธานต้องเอาตามนี้สิครับ ไม่ใช่กฤษฎีกาการตีพิมพ์ ใครสนับสนุนว่ามา ใครคัดค้านว่ามา เป็นเหตุเป็นผลนะครับ ในสภาครับ ท่านประธานครับ เพราะถ้าผมยกมือหลายทีแล้ว ผมไม่ได้พูดสักที ผมก็จะอภิปรายกันไปนะครับ ท่านประธานครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านเสวต เขาต้องให้ผู้ที่เขาเสนอ นะครับ แล้วก็ส่งเขาไว้ แล้วก็ผู้รับรองที่เขารับรองในนั้น แล้วก็ทางฝ่ายกฤษฎีกาก็ชี้แจง ก็ยังสลับกันอยู่เนี่ย นี่ท่านคมสันพูดเสร็จก็เนี่ย นะครับ ท่านเสวต เสิญท่านอาจารย์สมคิด กฤษฎีกาว่างครับ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กฤษฎีกา) : ท่านประธานที่เคารพ สมคิด เลิศไพฑูรย์ กฤษฎีกาว่างครับ ขออนุญาตเรียนตอบคำถามเรื่องนิติธรรมกับ นิติรัฐ ว่า ความจริงแล้วก็เป็นเรื่องที่นักวิชาการพูดกันโดยทั่วไปในมหาวิทยาลัยว่า ๒ คำนี้มีความหมายที่ใกล้เคียงกัน ความจริงคำว่า นิติธรรม นั้น มาจากคำว่า ภาษาอังกฤษ เดอะ รูล ออฟ ลอร์ ซึ่งเป็นหลักที่ทุกประเทศใช้ นะครับ แล้วก็หลักที่เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศที่เป็นคอมมอน ลอร์ คือ ประเทศอังกฤษ ส่วนหลักเรื่อง นิติรัฐนั้น เป็นหลักที่เกิดในประเทศซีวิล ลอร์ (Civil law) ก็คือ ประเทศเยอรมัน ใช้คำว่า เรชท์สตาต (Rechtsstaat) ซึ่งเป็นคำที่กฤษฎีกาได้พิจารณาอย่างถ่องแท้พอสมควรแล้วว่าคำว่า นิติรัฐ นั้น เป็นคำที่ความหมายคล้ายคลึงกัน นะครับ ในทางวิชาการ แม้ว่า จะพูดว่าต่างกัน ก็ต่างกันเล็กน้อย ความจริงหลักทั้ง ๒ หลักมีหลักตรงกันครับว่า หลักที่ ๑ ก็คือหลักที่บอกว่า ถ้าไม่มีกฎหมายนี้ เจ้าหน้าที่ของรัฐ คือ ฝ่ายปกครองไม่มีอำนาจ กระทบการใด ๆ ทั้งสิ้น นะครับ ซึ่งต่างจากเอกชน เอกชนนั้น ถ้าจะดำเนินการอย่างใด อย่างหนึ่งนั้น ถ้าไม่มีกฎหมายห้ามไว้ก็สามารถดำเนินการได้เสมอ แต่ว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐ นั้นจะดำเนินการอย่างไรได้ ถ้าไม่มีกฎหมายนี้ต้องตีความว่า ไม่สามารถดำเนินการได้ เพราะถ้าดำเนินการแล้วก็ไปกระทบสิทธิเสรีภาพของประชาชน หลักที่ ๒ ก็คือ แม้มี กฎหมายบัญญัติให้ฝ่ายปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการได้เนี่ย ก็จะกำหนดเงื่อนไข กำหนดขอบเขตไว้ว่า มีขอบเขตน้อยแค่นั้น อย่างไรบ้าง หลักที่ ๒ ก็คือหลักที่บอกว่า เมื่อกำหนดขอบเขตไว้เช่นใด ฝ่ายปกครองก็ใช้กฎหมายไปตามขอบเขตนั้น จะใช้อำนาจ

เกินกว่าขอบเขตที่กฎหมายบัญญัติไว้ไม่ได้ ผมคิดว่า คำทั้ง ๒ คำ ก็มีความหมายที่ใกล้เคียงกัน อาจจะแตกต่างกันเล็กน้อย อย่างที่ท่านคมสันได้อภิปรายมานะครับ กระผมคิดว่า คำว่า นิติธรรม นั้น เป็นคำที่คนไทยโดยทั่วไป หรือพวกเราโดยทั่วไปเป็นคำที่คุ้นเคย และรู้จักกันดีนะครับ แต่คำว่า นิติรัฐ นั้น อาจจะมีคำถามในเชิงของคำว่า มีความหมายกว้างขวางอย่างไรบ้าง ก็ขออนุญาตว่า กรรมวิธีการขออนุญาตใช้คำว่า นิติธรรม น่าจะถูกต้องแล้วครับ ท่านประธานครับ

นายธนิต เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : เชิญท่านวัชรา

นายวัชรา หงส์ประภัสร์ : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ กระผมวัชรา หงส์ประภัสร์ สสร. กระผมขอกราบเรียนเพิ่มเติมว่า อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย และได้มีการแบ่งแยกอำนาจนั้น ไม่มีระบุไว้ในกฎหมายใด ๆ เลย และสมควรที่การปกครองระบอบประชาธิปไตยจะต้องมีระบอบเอาไว้สักแห่งหนึ่ง ซึ่งก็เหมาะสมครับที่จะต้องระบุเอาไว้ในรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุด เพราะฉะนั้นจะต้องเป็นการสอบถามกัน หรือการตีความกันว่า อำนาจอธิปไตยของประเทศไทยนี้มีการแบ่งแยกกันอย่างไร เพราะฉะนั้นกระผมเห็นว่า เป็นความจำเป็นที่จะต้องระบุไว้ว่า มีการแบ่งแยกเป็น ๓ ส่วนดังกล่าวแล้ว อีกอย่างหนึ่งที่ท่านกรรมวิธีการได้พูดว่า ไม่ได้มีการแบ่งแยกเป็นเด็ดขาดนั้น กระผมเห็นว่า ในเรื่องนี้มันมีหลักและมีข้อยกเว้น ซึ่งในมาตรา ๓ ในตอนท้ายก็ได้ระบุไว้ว่า การแบ่งแยกที่กระผมแปรญัติตินี้ะครับ การแบ่งแยกเป็นนิติบัญญัติทางรัฐสภา บริหารทางคณะรัฐมนตรี และอำนาจตุลาการทางศาลนั้น มีต่อท้ายด้วยว่า ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ นั่นก็คือว่า ข้อใดที่เป็นข้อยกเว้นก็จะไปว่าไว้ในบทบัญญัติที่เป็นรายละเอียดลงไป ขอขอบคุณครับ

นายธนิต เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านสมาชิกครับ ทางกรรมวิธีการไม่ชี้แจงเรื่องนี้แล้วใช่ไหมครับ เพราะฉะนั้นทั้ง ๒ ฝ่ายได้แสดงความคิดเห็นเรื่องนี้แล้วนะครับ ผมจะขอมตินะครับ จะขอมติมาตรา ๓ นี้ะครับ เออวรรคแรกนะครับ วรรคแรกนั้น ที่ท่านวัชราขอสงวนคำแปรญัติติ และขอสงวนคำแปรญัติตินะครับ เชิญท่านวิชัยครับ

นายวิชัย รูปขำดี : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ ผม วิชัย รูปขำดี จากการศึกษาที่ได้รับฟังคำอธิบายเหตุผลของคณะกรรมการยกกว้าง แล้วก็ทราบถึงการที่ท่านได้ใคร่ครวญพิจารณาเรื่องนี้เป็นอย่างดีแล้ว กระผมขอถอนคำแปรญัตติในเรื่องการตัดวรรคที่ ๒ ออกนะครับ ขอบพระคุณครับ

นายบรรณิณี เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : วรรคที่ ๒ ถึงท่านวิชัยถอนไป ท่านกรรมการยกกว้างยังสงวนอยู่หรือเปล่าครับ ยังสงวนอยู่นะครับ เพราะฉะนั้นขอให้ออกวรรคแรกเสียก่อน

(นายเศวต ทินกุล ได้ยื่นและยกมือขึ้น)

นายเศวต ทินกุล : ผมประท้วงท่านประธานครับ

นายบรรณิณี เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านประท้วง

นายเศวต ทินกุล : ก็ประท้วงท่านประธาน ผม เศวต ทินกุล ครับ ผมประท้วงท่านประธานบอก ผมขออภิปรายแล้วท่านไม่ให้ผมพูด ท่านเลือกปฏิบัติหรือเปล่าครับ

นายบรรณิณี เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านเศวตครับ นั่งลง ผมจะชี้แจง เราตกลงกันแล้วว่า ในการอภิปราย ผู้มีสิทธิอภิปรายได้แก่ผู้แปรญัตติ อะไรนี่ เมื่อวานเราตกลงกันนอกรอบ วันนี้ตอนเช้าก็บอกแล้ว ท่านเศวตครับ

นายเศวต ทินกุล : ท่านไม่อยู่ในที่ประชุมนะครับ ถามท่านเสรี สุวรรณภานนท์ ดูสิครับ แล้วท่านไม่อยู่ในที่ประชุม แล้วท่านก็มาพูดอย่างนั้นนะครับ

นายบรรณิณี เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ไม่อยู่ได้อย่างไร

นายเศวต ทินกุล : ผมพยายามประนีประนอมท่านประธานนะครับ ผมไม่ออกจากจ้วงอะไรนะครับ เมื่อวานเราตกลงกันแล้วนะครับ ในที่ประชุมนอกรอบนะครับ

นายบรรณิณี เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านเศวตครับ เมื่อเช้านี้ผมไม่อยู่อย่างไร ผมเป็นคนดูตามรายการนี้

นายเศวต ทินกุล : เมื่อวานนี้ครับ ท่านออกไปดูเรื่องอะไรล่ะครับ แล้วเราได้พูดกันเรื่องนี้ ท่านเสรีเป็นคนพูด ถามท่านเสรีนั่งอยู่ข้าง ๆ ท่านสิครับ

นายบรรณิณี เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ) : ท่านเสวต ท่านนั่งลงครับ เมื่อเข้านี้ผมเป็นคนอ่านตามรายการนี้เองครับท่าน จะลงมติ เชิญท่าน สมาชิกเตรียมลงมตินะครับท่านครับ ผมถามว่า มาตรา ๓ นี้จะครับ ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ ผม เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ผมขอหารือเป็นหลักการไว้ก่อน ถึงแม้ว่าในครั้งนี้อย่างอาจารย์วิชัย รูปขำดี ไม่ตั้งใจ แต่ว่าในการลงมตินี้ ท่านประธานจะลงมติอย่างไร เพราะว่ามันมีร่างแรก ที่กรรมการได้ยกร่างมา ขณะเดียวกันจากร่างแรก มีผู้ขอแก้ไขเพิ่มเติม ๒ แนวทาง เพราะฉะนั้นมันก็มีวิธีลงมติหลายอย่าง วิธีที่เราเคยใช้กันในสภาก็คือว่า จะยื่นตาม ร่างแรก หรือจะมีการแก้ไข ถ้าลงมติดังนั้น ถ้ามี ถ้าการแก้ไขชนะ จึงถามว่า จะแก้ไข แบบใด ก็จะได้ต่อไป หรือว่าท่านจะยื่นว่า ร่างแรกเทียบกับแก้ไขแบบหนึ่ง ร่างแรก เทียบกับแก้ไขแบบสอง การลงคะแนนก็จะแตกต่างกันออกไป ผมคิดว่าอันนี้ เราควรจะต้องตกลงกันในหลักการเสียก่อน เพราะว่ามาตราอื่น ๆ จะมีเยอะกว่านี้ อีกเยอะเลย ในเมื่อเราเริ่มต้นใหม่ ๆ ควรจะพูดถึงกติกาเสียให้ชัดเจน ท่านประธาน ครับ ขออีกนิดเดียว ผมอยากจะเรียนท่านสมาชิกนะครับ ถ้าท่านจะประท้วงให้ถูกกฎ กฏหมายอย่ากดไม้ค้อนเลย การประท้วงที่ถูกกฎเกณฑ์ของผู้ประท้วงที่มีอารยะ แล้วก็ ถูกต้อง คือ ท่านจะต้องลุกขึ้นยืน แล้วก็ยกมือเหนือศีรษะในลักษณะนี้ แต่ห้ามพูด ประธานนี้เมื่อเห็นท่านยกมือเหนือศีรษะ เขาจะต้องขอให้ผู้ที่กำลังพูดนั้นหยุดพูด จะนั่งลง หรือจะยืนอยู่ก็แล้วแต่ แล้วก็จะต้องให้ผู้ประท้วงได้มีสิทธิประท้วงทันที ไม่ใช่ว่า คนอื่นเขากำลังอภิปรายอยู่ก็กดไม้ค้อน แล้วก็ตะเบ็งเสียงออกมาว่า ประท้วง ทำให้คนที่ กำลังพูดตกอกตกใจหมดว่ามีอะไรเกิดขึ้น ผมคิดว่า กฎเกณฑ์นี้มีอยู่ แต่ว่าท่านอาจจะไม่ คำนึงต่อสภา ผมก็ต้องกราบเรียนนะครับ เพื่อให้ท่านประธานจะได้ควบคุมได้ง่ายขึ้น แล้ว กรณีที่มีผู้พาดพิง ต้องใจเย็น ๆ ให้เขาพูดจบ แล้วก็ใช้สิทธิพาดพิง การใช้สิทธิพาดพิงก็ ไม่ใช่กดไม้ค้อนเลย การใช้สิทธิพาดพิงก็ให้ลุกขึ้นยืน แล้วเอามือเหนือศีรษะ เช่นเดียวกับ กับผู้ประท้วง หมายความว่า เมื่อเขาพูดจบแล้ว ท่านประธานอาจจะไม่ทราบ ไม่คิดว่าเป็น การพาดพิง จะไปชี้คนอื่น ก็ลุกขึ้นยืน แล้วก็ทำมือเหนือศีรษะอย่างนี้ แล้วก็ เป็นกฎเกณฑ์เลยว่า ประธานจะชี้ใครอีกไม่ได้ คนที่ประท้วงจะต้องได้สิทธิก่อนเสมอ แล้วท่าน

จะต้องชี้แจงว่าท่านประท้วงนี้ด้วยเหตุผลอันใด ไม่ใช่คำว่า ประท้วง คือ เอาเป็นเอาตาย แต่ประท้วงเพื่อเตือนประธานว่า ผมมีสิทธิที่จะพูด เพราะฉะนั้นขอความกรุณา ได้ไหมครับ เราจะต้องทำงานกันทุกวัน ประเดี๋ยวมันจะเครียดกันมากนะครับ ขอความกรุณาให้เข้าใจกฎเกณฑ์ตรงนี้ของสภาที่ทำกันมานานแล้ว ขอบพระคุณครับ
ท่านประธานครับ

นายธนิต เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านอาจารย์
 เจิมศักดิ์ อย่างนี้ครับ ที่ถามในมาตรา ๓ นี้ เนื่องจากวรรคแรกนี้กรรมาธิการ ทั้ง ๒ วรรค
 นะครับ กรรมาธิการเสนอมานะครับ ก็จะถามวรรคแรก เพราะว่ามีผู้ขอแปรญัตติเอาไว้
 นะครับ ก็จะถามเฉพาะวรรคแรก ว่า จะยื่นอย่างไรกรรมาธิการ หรือจะตามที่มีผู้แปรญัตติ
 ถ้าได้อันนี้แล้วจะไปถามวรรคที่ ๒ เพราะมันต่างกัน คือ ไม่ใช่ในเรื่องเดียวกันแล้วก็มีผู้
 ความเห็นแยกเป็น ๓ ความเห็น ปรากฏว่า กรรมาธิการนี้เขายื่นตามเขา แล้วก็วรรคแรก
 มีท่านวัชรมาแปรญัตติเอาไว้ ก็จะถาม พอเสร็จแล้วจะไปถาม วรรคที่ ๒ ซึ่งท่าน
 อาจารย์วิชัยถอนไปแล้ว เหลือท่านอาจารย์คมสันนี้ ท่านยังสงวนคำแปรตรง นิติธรรมกับ
 นิติรัฐ ก็เลยจะถาม ๒ ตอนอย่างนี้ ถามอันแรกว่า ยื่นวรรคแรก จะเอาตามท่าน
 กรรมาธิการ หรือจะเอาตามที่สมาชิกขอแปรญัตติ ก็จะถามอย่างนี้ที่ละ ๒ ตอน ตรงกัน
 ใหม่ หรือต่างกัน เชิญครับ อาจารย์เจิมศักดิ์ เอาประเด็นตรงนี้นะ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ผม เจิมศักดิ์
 นะครับ คือ กรณีนี้ ผมไม่กังวล แต่ที่ผมถามไว้เพื่อที่จะเจอว่า วรรคเดียวกัน แต่มีผู้ขอแปร
 ต่างกัน ตรงนั้นท่านจะถามอย่างไร ท่านจะถามว่า จะยื่นตามร่างของกรรมาธิการ
 หรือจะมีการแก้ไข แล้วค่อยไปถามว่า จะแก้อย่างไร ผมรู้ว่าอาจารย์สมคิดนี่คงจะพูดอะไร
 เพราะว่าถึงแม้ว่าผมไม่อยู่ อาจารย์สมคิดนี่ก็อยากจะทำกติกากำหนดกรรมาธิการได้เปรียบ
 ก็คือว่า ไม่อยากให้อาจารย์ถามอย่างที่ผมถาม ก็คือ อยากที่จะให้เอาร่างแรกไปชนกับแต่ละคน
 ที่จะแปรญัตติ เพราะฉะนั้นอันนี้ท่านก็ได้เปรียบ ผมก็วิเคราะห์กันตรง ๆ ตรงนี้ แล้วก็
 อีกประเด็นหนึ่งด้วย ท่านประธานครับ เราควรจะต้องเสียเวลาคุยกันเสียให้ชัดเจน
 ไม่อย่างนั้นแล้วเดี๋ยวจะยุ่งทุกมาตรา ก็คือว่า ตอนที่ท่านทำเล่มนี้ออกมา พวกผมเห็นแต่
 เล่มนี้ ผมก็แปรญัตติไปตามเล่มนี้ ถูกไหมครับ ท่านประธานครับ แต่ระหว่างที่ผม
 แปรญัตติเล่มนี้ ท่านก็ไปเปลี่ยนแปลงอันใหม่ของท่าน ผมก็ไม่เห็นเลยว่า ที่ท่าน
 เปลี่ยนแปลงอันใหม่ของท่านนี้เป็นอย่างไร เพิ่งมาเห็นในวันนี้ ท่านจะมาบอกว่า เมื่อวาน
 นี้ทำไมไม่มาดูเสียเองละ ผมมีภารกิจครับ ภารกิจวันอาทิตย์ ผมไม่ได้เรื่องส่วนตัวเลย
 ผมไปทำให้สภาทั้งคืน ผมไปที่ศรีสะเกษเมื่อวานนี้ เมื่อคืนนี้ด้วยความที่เป็นห่วง ลงจาก
 เครื่องบินก็โทรถึงอาจารย์เสรี อาจารย์เสรีบอกว่า ตอนนั้นประมาณสี่โมงสามทุ่ม

ผมเข้ามา เอาไปดูเลยได้ใหม่ทีสกา ผมบอกว่า จะมากไปกระมังครับ ผมคิดว่า อันนี้ก็ไม่ใช่ ค่อยดีนักนะครับ นี่พูดกันตรง ๆ ท่านนี้ก็ไปแก้ของท่านทีหลัง หลังจากที่คุยกับพวกผมแล้ว แล้วทีนี้ผมจะไปแปรอะไรของท่านอีกล่ะ ทีนี้ละมันจะเหมือนกับท่านแปรญาติของท่านเองอีกส่วนหนึ่ง กรรมธิการมีร่างแรก แล้วกรรมธิการก็ไปแก้ใหม่ของท่าน ซึ่งพวกผมไม่เคยเห็นมาก่อน แล้วพวกผมก็มีการแปรญาติตามร่างแรกของท่าน ทีนี้จะโหวตกันอย่างไร ตรงนี้ต้องตกลงกันเสียก่อน จะโหวตอันนี้ เทียบกับอันใหม่ของท่านหรือเปล่า ท่านจะมาบอกว่า ยึดอันใหม่เป็นหลัก อันเก่าไม่เอา อันนี้ผมรับไม่ได้เด็ดขาด เพราะพวกผมไม่เห็นนี่ครับ ผมได้แต่แปรอันเก่า ท่านวางกฎเกณฑ์ตรงนี้นักหนึ่ง ถ้าตกลงกันอย่างไร เราจะได้เดินกันได้ครับ ขอบพระคุณครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : คืออย่างนี้ ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ เข้าใจว่าต้องเอาร่างอันเก่าเป็นหลักด้วยครับ ร่างอันเก่า แต่อันนี้เขาใส่มาให้เสร็จนะครับ ที่กรรมธิการเขาเปลี่ยนแปลงอย่างไร ที่เมื่อวานนี้พูด ไม่มีทางล้มร่างเก่า เพราะว่าหลายคนก็ไม่ได้เห็น ไม่ใช่กรรมธิการเขาแก้แบบนี้ พวกเราไปแปรญาติกลุ่มอื่นก็อาจจะไม่เห็น แล้วไปตกลงกับกรรมธิการได้ อะไร เดี่ยวกรรมธิการชี้แจงเชิญครับ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมธิการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม สมคิด เลิศไพฑูรย์ กรรมธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ไม่ได้ขึ้นมาพูดอย่างที่ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์คิดหรือครับ เพราะท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ชอบแบ่งแยกระหว่างกรรมธิการยกร่างรัฐธรรมนูญกับสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ความจริงกรรมธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ก็มี ๒๕ คน ซึ่งเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญด้วย และก็ป็นองค์กรเดียวกัน สมัคสมานสามัคคีกัน แล้วก็ร่วมมือกันทำรัฐธรรมนูญฉบับที่ดีที่สุดออกมา ผมคงไม่พูดประเด็นเรื่องที่ว่าอาจารย์เจิมศักดิ์พยายามจะบอกว่าผมคิดนะครับว่า ได้เปรียบ หรือเสียเปรียบ เพราะผมคิดว่า ผมไม่เคยคิดเรื่องนั้นอยู่เลย แต่ว่าถ้าอาจารย์เจิมศักดิ์คิดนี้ ก็เป็นเรื่องของอาจารย์เจิมศักดิ์ที่จะคิดว่า มีการได้เปรียบเสียเปรียบโดยตลอดเวลา ขออนุญาตเรียนท่านประธานสั้น ๆ เท่านั้นเองว่า -----

ผมเสนอทางออกสั้น ๆ ครับว่า เรื่องการหารือในประเด็นที่อาจารย์เจิมศักดิ์พูดนี้ เราหารือ ตอนบ่ายได้ไหม ช่วงเช้านี้ก็ลงมติในเรื่องที่ มาตรา ๓ ไปก่อนนะครับ เพราะว่าเราคงต้อง พักกัน แล้วก็คุยกันมานานพอสมควรแล้ว ส่วนเรื่องที่ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์หารือนี้คง อภิปรายกันตอนบ่ายได้ แล้วก็หารือกันนะครับ ส่วนใหญ่ก็คงต้องเป็นไปตามข้อบังคับ นะครับ คงไม่ใช่ดูเรื่องความได้เปรียบเสียเปรียบ อย่างที่ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์คิดแต่ ประการใดทั้งสิ้น

นายบรรณิธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : เอมามาตรา ๓ นะครับ โดยนั้นแล้ว มาตรา ๓ แล้วเดี๋ยวไว้ท่านจะต้องหารือกันก็ได้ครับ มาตรา ๓ ที่ผม ถาม ก็คือถามว่า พรรคแรกจะเห็นด้วยตามกรรมาธิการ หรือว่าจะเห็นด้วยกับที่มี ผู้แปรญัตตินะครับ คือที่ท่านวัชราแปรไว้ นะครับท่าน ท่านดู ขอเชิญสมาชิกที่อยู่ข้างนอก ด้วยนะครับ ท่านใช้บัตรให้เรียบร้อย นะครับท่านสมาชิก ท่านสมาชิกที่มีบัตรใช้บัตร นะครับ ดูให้รอบคอบ นะครับ

(นายบรรณิธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) มีสัญญาณให้ สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ)

นายบรรณิธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : เฉพาะพรรคแรก เห็นตามกรรมาธิการ หรือเห็นตามที่มีผู้แปรญัตติครับท่าน ถ้าเห็นตามกรรมาธิการนั้น ให้กด เห็นด้วย นะครับ ถ้ากด ไม่เห็นด้วย ก็เป็นไปตามที่มีผู้แปรญัตตินะครับ เข้าใจตรงกัน นะครับ เห็นด้วย คือ เห็นด้วยตามกรรมาธิการ นะครับ ที่ลงมติตรงไหน ไม่เวิร์ก (Work) ไม่ทำงาน ทำไม่ได้ ให้ยกมือ เจ้าหน้าที่จะไปช่วย ท่านอาจารย์จรัญครับ ท่านสมาชิก ข้างล่างได้ไหมครับ ท่านสมาชิก นะครับ เรามากันเยอะก็ลงหน่อย นะครับ จะได้เห็นที่เรา ทำอย่างไร ท่านครับ ท่านสมาชิกครับ

(นายบรรณิธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) มีสัญญาณให้ สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ)

นายบรรณิธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านสมาชิกครับ เข้าประจำที่ กรรมาธิการเองใช้ที่ข้างล่างก็ได้เหมือนกันละครับ ท่านครับ ท่านสมาชิกที่ เป็นกรรมาธิการ นะครับ ใช้ที่ข้างล่างก็ได้ ที่ข้างขวาก็ได้

(สมาชิกทำการเสียบบัตรแสดงตนและกดปุ่มลงคะแนน)

นายธนนิติ เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านออกเสียงหมดหรือยังครับ ใครยังไม่ได้ ยกมือค้างไว้หน่อยครับ เจ้าหน้าที่จะได้ไปดำเนินการให้ครับ เขาบอกให้ท่านกดปุ่มแสดงตนก่อน ปุ่มแสดงตนนะ ท่านครับ ใครมีปัญหายกมือให้เจ้าหน้าที่เขาจะไป อ้าว ช่างบนนี้ มติว่า ถ้าเห็นด้วย คือ เห็นด้วยกับกรรมาธิการ ถ้าไม่เห็นด้วยมีความหมายว่า เห็นด้วยกับท่านผู้แปรญัตติ ท่านวัชรา เห็นด้วย คือ เห็นด้วยกับกรรมาธิการนะครับ ไม่เห็นด้วย ก็เท่ากับไปเห็นด้วยกับที่มีผู้แปรญัตติ ตรงนะครับ ความเข้าใจต้องตรงกันนะครับ ก่อนที่ท่านจะลงมติ มีท่านใดยังไม่ได้ลงมติไหมครับ มีไหมครับ พรรคนี้ เรียบร้อยหมดทุกท่านแล้วนะครับ ใครยังลงไม่ได้ ให้ยกมือค้างไว้นิดหนึ่ง ท่านครับ ไม่มี เรียบร้อยแล้ว เชิญเจ้าหน้าที่รวมคะแนนครับ ผู้เข้าประชุม ๙๑ เห็นด้วย ๖๐ ไม่เห็นด้วย ๒๘ งดออกเสียง ๒ ไม่ลงคะแนนเสียง ๑ นะครับท่าน เป็นอันว่า พรรคแรกนี้เป็นไปตามที่กรรมาธิการเสนอแนะครับ

นายธนนิติ เศรษฐบุตร (ประธานสภาข้าราชการรัฐธรรมนุญ) : ผมจะไป
วรรคสองนะครับ วรรคสองนี้ต่างกันระหว่างกรรมการกับผู้สงวนความเห็น คือ
กรรมการนั้น เพื่อท่านที่ฟังแล้วจับอย่างไรได้ ก็คือ กรรมการนั้นเป็นไปตามนี้หมด
ต่างกันตรงหลักของกรรมการหลักนิติธรรม ของผู้สงวนหลักนิติรัฐใช่ไหมครับ
เพราะฉะนั้นเหมือนเดิมนะครับ ท่านเห็นด้วยกับกรรมการ ให้กด เห็นด้วย ถ้าท่าน
เห็นด้วยกับผู้สงวนความเห็น เป็นกรรมการสงวนความเห็น ให้กดว่า ไม่เห็นด้วย
นะครับ เชิญออกเสียงลงคะแนน

(นายธนนิติ เศรษฐบุตร (ประธานสภาข้าราชการรัฐธรรมนุญ) มีสัญญาณให้
สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ)

(สมาชิกทำการเสียบบัตรแสดงตนและกดปุ่มลงคะแนน)

นายธนนิติ เศรษฐบุตร (ประธานสภาข้าราชการรัฐธรรมนุญ) : ทบพนนะครับ
เห็นด้วย นี่คือ เห็นด้วยกับกรรมการนะครับ มีผู้ใดยังลงคะแนนไม่ได้ครับ มีปัญหา
อย่างไรยกมือขึ้นนะครับ จะให้เจ้าหน้าที่ไปดู เป็นอันว่า ทุกท่านลงคะแนนหมดแล้ว
นะครับ รวมคะแนนครับเจ้าหน้าที่ จำนวนผู้เข้าประชุม ๙๐ เห็นด้วย ๕๘ ไม่เห็นด้วย ๓๑
งดออกเสียง ๑ เป็นไปตามกรรมการนะครับท่าน มาตรา ๓ ผ่านเรียบร้อยตามนี้
นะครับ เนื่องจากเวลาล่วงเลยจนเที่ยงมา ผมขอพัก ๑ ชั่วโมง ก็พักไป กลับมาเจอกันตรง
เวลา คือ บ่ายโมงครึ่งแล้วกันนะครับ

พักประชุมเวลา ๑๒.๒๓ นาฬิกา

เริ่มประชุมต่อเวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายบรรณิตรี เศรษฐบุตร ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ ได้ลงจากบัลลังก์ โดยมอบให้ นายเสรี สุวรรณภานนท์ รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่แทน)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านสมาชิกที่เคารพครับ ขอดำเนินการประชุมต่อจากภาคเช้า นะครับ ในการประชุมเมื่อภาคเช้าก่อนที่เราจะพักไป ได้ลงมติ และผ่านมาตรา ๓ ไปเรียบร้อยแล้ว ต่อไปขึ้นมาตรา ๔ นะครับ เชิญท่านเลขาครับ

นายวิจักขณ์ นาควัชระ (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : มาตรา ๔ มีการแก้ไขครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : มีผู้แปรญัตติ ขอสงวนคำแปรญัตติไว้ คือ ท่านสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย เชิญท่านสุรชัยครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ขอบคุณครับ ท่านประธานครับ ผม สุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญ ในฐานะผู้แปรญัตติ ในมาตรา ๔ ผมขอกราบเรียนต่อที่ประชุมแห่งนี้ว่า ในบทบัญญัติของ มาตรา ๔ ตามร่างที่กรรมาธิการยกร่างได้ยกร่างไว้ นั้น มีข้อความดังต่อไปนี้ นะครับ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลทั้งที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ และตามประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่มีอยู่ ย่อมได้รับความคุ้มครอง ประเด็นที่กระผมขอแปรญัตตินั้น ผมได้ขอแปรญัตติโดยตัดข้อความว่า และตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมีอยู่ ออก เหตุผล ก็คือ ผมขอกราบเรียนว่า ข้อความ คำว่า และตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมีอยู่ นั้น ถ้าดูผิวเผินแล้ว ดูเป็นประหนึ่งว่าดี เนื่องจากเป็นการยอมรับเอาพันธกรณีระหว่างประเทศ ที่ประเทศไทยไปทำกับองค์กรระหว่างประเทศ ซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพ และความ

เสมอภาคของบุคคลมาบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ทำให้ดูเหมือนหนึ่งว่า ประเทศไทยกำลังจะยกระดับการคุ้มครองในเรื่องสิทธิเสรีภาพ ในเรื่องของความเสมอภาคของบุคคลให้มีมาตรฐานสากลเท่าเทียมกับนานาอารยประเทศ แต่กระผมมองว่า ข้อความตามที่บัญญัติไว้นั้น จะก่อให้เกิดปัญหาใหญ่หลวงต่อมา เนื่องจากคำว่า พันธกรณีระหว่างประเทศ นั้น อาจแปลความได้หลายนัยว่า หมายถึงพันธกรณีระหว่างประเทศในระดับใด ผมขอกราบเรียนว่า องค์การระหว่างประเทศนั้น มีตั้งแต่ ดับบลิวทีโอ (WTO – World Trade Organization) มีตั้งแต่เอเปก (APEC – Asia Pacific Economic Cooperation) มีตั้งแต่ อาเซม (ASEM – Asia Europe Meeting) มีตั้งแต่อาเซียน (Asian) ซึ่งองค์กรต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนแต่เป็นองค์การระหว่างประเทศทั้งสิ้น -----

การที่เราเขียนโดยผู้รวมเอาพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมีอยู่กับนานาประเทศนั้น จะทำให้มีปัญหาในการที่จะต้องมาตีความในเรื่องของพันธะ ข้อตกลง พันธกรณี ซึ่งก็มีอยู่ในอีกหลายระดับ ตั้งแต่ในเรื่องของพันธกรณีที่ป็นรูปของสนธิสัญญา เป็นรูปของอนุสัญญา หรือเป็นข้อตกลง หรือเป็นความตกลงระหว่างประเทศ นั้นประการหนึ่ง อีกประการหนึ่ง จะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ทางกฎหมาย ความสัมพันธ์ทางกฎหมายที่กระผมกำลังจะกราบเรียนนั้น หมายถึงความสัมพันธ์ทางกฎหมายระหว่างกฎหมายประเทศกับกฎหมายภายในประเทศ ถ้าพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยไปทำ แล้วเรารับเอาว่าพันธกรณีระหว่างประเทศเหล่านั้นจะต้องได้รับการคุ้มครองตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ถ้าเป็นกรณีที่พันธกรณี หรือความตกลงที่ประเทศไปกระทำกับองค์ระหว่างประเทศ ยังไม่มีบทบัญญัติภายในของประเทศรองรับไว้ จะมีปัญหาในทางปฏิบัติ จะมีปัญหาในการบังคับใช้ โดยเฉพาะถ้าหากประชาชนใช้สิทธิตามบทบัญญัติของมาตรา ๒๘ นำกรณีดังกล่าวไปฟ้องบังคับศาล เพื่อให้ศาลบังคับให้มีการปฏิบัติตามพันธกรณีดังกล่าว จะมีปัญหาทันทีในทางปฏิบัติว่า ศาลจะสามารถบังคับให้รัฐต้องปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศ อย่างที่เขียนไว้ในบทบัญญัติของมาตรา ๔ หรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ไม่อาจสามารถรับรองได้ ไม่ว่าในขณะนี้หรือต่อไปในอนาคตว่า บทบัญญัติหรือข้อตกลงที่จะปรากฏในพันธกรณีระหว่างประเทศนั้น จะไม่ขัดกับบทบัญญัติมาตราใดมาตราหนึ่งของรัฐธรรมนูญ ถ้ามีการขัดกับบทบัญญัติมาตราใดมาตราหนึ่งของรัฐธรรมนูญไทย หรือขัดต่อบทบัญญัติมาตราใดมาตราหนึ่งของบทกฎหมายของประเทศไทย พันธกรณีที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔ นั้น จะสามารถใช้บังคับเพื่อเป็นการคุ้มครองในเรื่องสิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคล ดังเช่นบัญญัติอยู่ในร่างมาตรา ๔ หรือไม่ นั้นเป็นเหตุผลอีกประการหนึ่งที่กระผมขอแปรญัตติได้ ประการสุดท้ายที่ผมขอแปรญัตติ ก็คือ ผมไม่ได้ปฏิเสธในเรื่องของการผูกพันตามพันธกรณีระหว่างประเทศ แต่ผมเห็นว่า เรื่องของพันธกรณีระหว่างประเทศนั้น ไม่ควรที่จะอยู่ในหมวด ๑ ซึ่งเป็นบททั่วไป แต่ควรที่จะอยู่ในเรื่องของแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ นั่นคือผมเห็นว่า ความตกลงหรือพันธกรณีระหว่างประเทศที่รัฐประเทศไทยจะให้การรับรองหรือคุ้มครองนั้น ควรที่จะไปอยู่ในหมวด ๕ ซึ่งว่าด้วยแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

ด้วยเหตุผลที่กราบเรียนมาทั้งหมด กระผมจึงได้ยื่นขอแปรญัตติว่า เห็นควรให้ตัดคำว่า และตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมีอยู่ ออก ซึ่งเมื่อดูจากร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับปรับปรุงแก้ไข ของกรรมาธิการยกร่างที่ได้เผยแพร่ให้กับสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ เมื่อวานนี้นะครับ ก็ปรากฏว่า ในร่างฉบับปรับปรุงแก้ไขของกรรมาธิการยกร่าง ท่านก็ได้ปรับปรุงถ้อยคำใหม่ เป็นว่า มาตรา ๔ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง ซึ่งก็หมายความว่า กรรมาธิการยกร่างยอมตัดข้อความตามที่ผมขอแปรญัตติ ก็คือ คำว่า และตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมีอยู่ ออก ตามที่ผมขอแปรญัตติแล้ว เพราะฉะนั้นผมเองก็เลยยังสับสนว่า ที่ปรากฏในเอกสารเล่มสีเขียวที่แจกว่า คณะกรรมาธิการไม่เห็นด้วยกับคำขอแปรญัตติของผม นั้น ท่านจะยืนยันตามเอกสาร ฉบับรายงานเล่มสีเขียวของท่าน คือ ยังคงไม่เห็นด้วยกับที่ผมขอแปรญัตติ หรือท่านเห็นด้วย และได้ตัดข้อความอย่างที่ผมขอแปรญัตติออกแล้ว ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : คืออย่างนี้ ท่านสุรชัยครับ เพื่อชัดเจนนะครับ ข้อความที่ท่านตัดออกตรงกับของกรรมาธิการยกร่าง แต่ส่วนที่กรรมาธิการยกร่างตัดออกนี่นะครับ มากกว่าที่ท่านขอแปรญัตติเข้ามา เพราะฉะนั้นท่านก็ตั้งใจส่วนนี้ใหม่ครับ ส่วนที่ตัดออกไปมากกว่าที่ท่านเสนอเข้ามาครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ไม่ตั้งใจครับ เพราะผมถือว่า ส่วนที่ผมได้แปรญัตติ และต้องการให้ตัดออก ตรงนั้นคือหลักการสำคัญนะครับ ส่วนที่มีการตัดข้อความนอกเหนือจากนั้น ผมเห็นว่า เป็นการทำให้ข้อความกระชับขึ้น ก็ไม่ตั้งใจครับ

